

Съдържание

Модул 1: " Въведение в цифровите концепции и онлайн подходи за културни дейности за взаимно обучение "	3
Глава 1: <i>Защо CULPEER?</i>	3
Глава 2: <i>Как може подходът лице в лице на обучението от връстници и неговите културни събития да бъдат заменени от онлайн обучение и дейности?</i>	5
Глава 3: <i>Цифрови концепции и онлайн дейности в смесеното обучение.</i>	8
Библиография	11
Модул 2: " Ролята на педагозите и другите обучители "	13
Глава 1: <i>Въведение в ролята на педагозите</i>	13
Глава 2: <i>Културни, социални, дигитални и свързани със средата предизвикателства и проблеми.</i>	15
Глава 3: <i>Сценарии</i>	18
Модул 3: „ Знания за дигитални и креативни методи за обмен и значението на социалните медии “ .	24
Глава 1: <i>Дигитална концепция, онлайн формати, въведение в онлайн преподаването и ученето ..</i>	24
Глава 2: <i>Въведение в социалните медии и анализ на основните социални медийни платформи за образование</i>	26
Глава 3: <i>Платформи за социални медии за устойчиво образование и активизъм</i>	28
Модул 4: "Значението на дигиталното творческо обучение за човек със социални бариери"	31
Глава 1: <i>Дигитално творческо обучение и хора със социални бариери</i>	31
Глава 2: <i>Осигуряване на равен достъп до инструментите и тяхното използване</i>	32
Глава 3: <i>Дигиталните технологии и хората с увреждания</i>	35
Модул 5: „Получаване на знания и разбиране за глобалното обучение“	40
Глава 1: <i>Въведение в глобалното образование и глобалното обучение</i>	40
Глава 2: <i>Въведение в Целите за устойчиво развитие</i>	52
Глава 3: <i>Видеоклипове от Глобалния юг относно ЦУР</i>	58
АНЕКС: <i>Справка за прогреса по отделните ЦУР към 2022</i>	64
Модул 6: " Трансфер на знания в творческо действие – примери за обмен "	69
Глава 1: <i>Въведение в творческото действие</i>	69
Глава 2: <i>Дигитални методи</i>	70
Модул 7: " Онлайн обучение на педагози: Как да обучим аудиторията "	75
Глава 1: <i>Различни стилове на обучение за преподаване</i>	75
Глава 2: <i>Универсален дизайн за учене (УДУ)</i>	77
Глава 3: <i>Приобщаване и достъпност</i>	81



Глава4: Насоки за прилагане на дигитален метод към основните четири различни стилове на учене	87
---	----

Списък на дигиталните методи, предложени от CULPEER DIGITAL	90
--	-----------

Лични истории	91
Подкаст с поговорки	93
Асинхронни театрални дейности	97
Пеене на песен заедно	100
Онлайн уроци по готвене	102
Подкасти с приказки	105
Виртуална галерия	107
Виртуален стенопис	110
Работилница за умения	114
30 въпроса, за да се влюбите в една култура	116

Модул 1: " Въведение в цифровите концепции и онлайн подходи за културни дейности за взаимно обучение "

Глава 1: Защо CULPEER?

Урок 1: Къде започна всичко.

Комбинирането на културни техники с взаимно обучение от връстници в рамките на творчески работилници, включващи млади хора от Глобалния Юг и Глобалния Север с цел приобщаване и интеграция, започна няколко години преди формирането на така наречения подход CULPEER. CULPEER като идея и методология се корени в инициативата Kinder Kultur Karawane (Детска културна каравана), която води артистични културни групи от Глобалния Юг на образователни обиколки в Глобалния Север вече повече от 20 години.

Успехът на KiKuKa, който инициаторите от Германия споделиха първо с Дания и Австрия, а след това и с България, Словения и Словакия в периода 2010-2012 г., насърчи основен екип да посвети устойчиво време, внимание, усилия и ресурси, за да направи Global Южните посещения са възможни и ефективни. Главно поради глобалните резултати от обучението, които тези срещи с млади хора от много различни среди имат за домакините от Global North. Изучаването на глобално гражданство, изменението на климата, човешките права и равенството между половете чрез културни дейности, организирани и проведени от опитни млади хора от друг континент, се оказва изключително лесно. Независимо от различията в произхода, младите хора винаги успяваха да намерят пътя един към друг и взаимодействията им показваха, че „всички сме едно“ и че това трябва да е единственият начин, ако искаме да напуснем един свят, с което се гордеем.

Периодът 2010-2012 г. създаде възможност за сформирание на силен консорциум от НПО и общини с цел разработване и осъществяване на проекта EuropeAid „Укрепване на творческото сътрудничество“(2014-2016 г.), който включва културно взаимно обучение от връстници обучение в дейности, насочени към в подкрепа на постигането на Целите на хилядолетието за развитие. Групи с циркови, драматични, танцови и акробатични изпълнения споделиха с партньорите от ЕС в консорциума своите знания, опит и умения в името на постигането на по-високо ниво на информираност и активност сред младежите от Глобалния Север.

Дейностите за културно обучение и обучение от връстници продължиха след края на проекта EuropeAid с инициатива Еразъм+, наречена „CULPEER: Подходи за културно обучение и обучение от връстници за успешна интеграция на младежи в неравностойно положение и бежанци на училищно ниво“, подкрепена от Германската национална асамблея и фокусирана върху оказване на подкрепа за младежка интеграция на учители, ученици, директори, родители, възпитатели и администратори на културни центрове. Това начинание направи крачка напред и разработи „Насоки за интегриране и прилагане на подхода CULPEER в училищата“, ангажирайки

се с икономически, социални, образователни, етнокултурни, институционални, здравни, миграционни и други причини зад изключването на младите хора. Консорциумът по инициативата също така разработи онлайн образователни модули, обхващащи следните теми: Въведение в културното взаимно обучение от връстници; CPLA за повишаване на ключови компетентности; CPLA за интеграция на младежи в неравностойно положение; CPLA за разнообразие и равни възможности; Добри практики в културното взаимно обучение от цял свят. Тази инициатива на CULPEER завърши с великолепна младежка мобилност, която ангажира млади хора от всички страни партньори в културно усилие за взаимно обучение заедно с младежи от Перу, с цел създаване на общо представление за период от 5 дни работа в Кьолн, Германия - <https://youtu.be/fQDIawBeImE>. Спектакълът „Todos somos uno!“, заедно със специално разработеното съдържание за електронно обучение, беше еманацията на постигнатото от CULPEER в периода 2016-2018 г.

Урок 2: Как Covid-19 ни принуди да започнем да обмисляме въвеждането на дигитални методи

След две години работа в мрежа, учене и разработване на методите на „CULPEER за интеграция“, неговият екип продължи работата си с дълбоко разбиране и богат опит по отношение на това как културният подход на връстници може да допринесе за интеграцията на млади бежанци и други младежи в неравностойно положение. Разширен консорциум, включващ и официални партньори от Боливия и Танзания, продължи да използва този подход за укрепване на Целите за устойчиво развитие в училищните учебни програми под заглавието „CULPEER 4 Промяна“ и с финансовата подкрепа на програмата DEAR. За 3 години (2019- 2021) C4C направи чудеса, като продължи пътя на културното взаимно обучение от връстници, което се случва между младежи и преподаватели от двете половини на земното кълбо. Консорциумът създаде тематични стенописи, проведе влиятелни трансконтинентални конференции в повечето партньорски локации (България, Словения, Танзания, Вроцлав, Кьолн) , реализира общи младежки инициативи, фокусирани върху ЦУР (както офлайн, така и онлайн поради новите условия, наложени от Covid-19) и разработи съдържание и материали за електронно обучение, както следва: модул за всяка от 3 ЦУР, централен за проекта – 16 Права на децата, 13 Изменение на климата и 10 - Миграция, също и въвеждащ модул към CPL като подход, модул за многообразието и равните възможности и модул за правата на децата на образование – всички те са достъпни за 3 различни възрастови групи. C4C също създаде разширена зона за изтегляне със съдържание и видеоклипове от всички групи Global South, участващи в проекта – с презентации, изпълнения, съобщения и уроци.

C4C беше огромно предизвикателство, което извлече най-доброто от партньорите, принуждавайки ги да бъдат креативни, ангажиращи и влиятелни в най-суровите времена на COVID-19. Уъркшопите и представленията лице в лице трябваше да се преместят в света на увеличението. Младите хора трябваше да продължат да работят помежду си и да обменят информация по интернет. Цифровото разделение присъстваше на всички континенти. Загриженост и страх изпитваха всички страни. След усилен организационен усилия обаче през 2021 г. групите от Африка и Латинска Америка отново пристигнаха в Европа.

Ползите от културното взаимно обучение от връстници в оригиналната му форма се проявиха отново:

- Изграждане на междуличностни умения, културна и глобална грамотност: като младите хора разчитат един на друг в рамките на общи усилия, вие сте склонни да изграждате доверие и

хармония. Темите, разгледани в семинарите, подпомогнаха процеса на разширяване на компетенциите в целевите сфери на проекта. Междоличностните умения са социални умения, които ви помагат да се разбирате с другите и това притежава критичен потенциал в дългосрочен план, като насърчава младите хора да изграждат трайни взаимоотношения.

- Подобряване на комуникативните умения. Като се има предвид нивото на умения на посещаващите групи, тяхната партньорска подкрепа за развиване на умения за въздействаща и ясна комуникация беше повече от значителна.

- Обучението от връстници води до развиване на умения за работа в екип, тъй като участниците са ангажирани със задачи, които не могат да изпълнят сами.

- Културното обучение от връстници носи чиста радост на участващите в него, което създава здравословна среда, към която хората искат да се придържат. Когато тази среда приеме формата на училище или общност, присъствието на ангажирани, активни, осъзнати и вдъхновени млади хора е повече от оценено.

- Растежът и развитието се насърчават, когато младите хора се учат един от друг. Когато някой има право да преподава умение или малко знание на други връстници, той или тя ще направи всичко възможно, за да стигне до същината на уменията или темата и да попълни всички възможни празни места, за да извлече максимума от преживяването – както за нея, така и за другите.

Глава 2: Как може подходът лице в лице на обучението от връстници и неговите културни събития да бъдат заменени от онлайн обучение и дейности?

По време на пика на пандемията от COVID-19 се изчислява, че повече от 1,5 милиарда деца са били изключени от своите училища и неформални образователни дейности. С разгръщането на пандемията в страните по света образователните институции бяха принудени бързо да преминат от обучение лице в лице към „спешно дистанционно обучение“ в кратки срокове, което възпрепятства проектирането на подходящи образователни ресурси и образователни програми. Тези предизвикателства засегнаха както областта на формалното, така и неформалното образование. Предизвикателствата, които тази ситуация налага на учителите и преподавателите, включват необходимостта от бързо разработване на висококачествено образователно съдържание, адаптиране на методологията на преподаване, ограничен достъп до оборудване и ресурси и необходимост от смислено използване на различни цифрови инструменти и методи (Costa et al, 2021).

Пандемията създаде глобалната нужда от организиране на изцяло училищно и неформално обучение онлайн, каквито досега не са функционирали в тази среда (с изключение на висшето образование). В отговор на гореспоменатите нужди цифровите технологии се разглеждат като решение за преподаване и създаване на възможности за учене в тези смутни времена. Въпреки това, дори преди пандемията да започне да изправя живота ни на предизвикателство, бяха предложени онлайн решения за справяне с проблеми като географски бариери, социално-

икономически пречки, които правят пътуването до работното място предизвикателство, необходимост от по-гъвкави времеви рамки и други.

При тези обстоятелства културните събития и дейности също трябваше да намерят своя път в онлайн/дигиталната среда. Същото важи и за практиките за взаимно обучение от връстници (обикновено намиращи се в гръбнака на културни събития и дейности), които трябва да бъдат адаптирани към новата реалност.

Урок 1: Съвети за успешно онлайн обучение и дейности

Преминаването към онлайн обучение не означава просто да поставите съдържанието, създадено за лично обучение, онлайн. Изследователските проучвания върху професионалното развитие на учителите показват решаващата роля на обучението на учителите за правилното използване на цифровите инструменти в комбинация с подходящите педагогически подходи и план (уеб статия на ЮНЕСКО, 2021 г.). В тази нова обстановка учителите трябва да научат и практикуват нови роли, напр. да действат като фасилитатори, модератори, дизайнери на образователно съдържание и наблюдатели в своите онлайн класове. (Тази тема е допълнително обсъдена и представена в модул 2-връзка, необходима тук).

Взаимодействието лице в лице по време на културни практики за взаимно обучение от връстници не може да бъде заменено. В този смисъл, разсъждавайки върху водещия въпрос на тази глава (Как може подходът лице в лице на обучението от връстници и свързаните с него културни събития да бъдат заменени от онлайн обучение и дейности), ние бихме избегнали използването на думата „заместване“. По-скоро бихме го описали като смяна, която трябва да се прави внимателно и с педагогически план. Могат да се използват няколко практики, за да се направи тази онлайн/дигитална промяна значима за участниците.



По-долу можете да намерите някои съвети, които могат да улеснят прехода, като ограничат предизвикателствата и изненадите. Те са описани в литературата (Aargon, 2003; Esani n.d, p.2) и съответните уеб-статии (вижте например <https://community.brightspace.com/s/article/The-Transition-from-Face-to-Face-to-Online-Learning-Maintaining-an-Engaging-Experience>):

Първоначално планиране на курса/дейността, която ще се преподава онлайн.

Уверете се, че сте преминали през всеки малък детайл от курса/дейността преди пускането му онлайн, за да избегнете изненади и да увеличите максимално опита на обучаемия.

„Важно е в началото да помислите кого, какво и как ще преподавате. Може да отнеме известно време, но си струва да инвестирате време в планирането на всяка една стъпка, която може да доведе до последователно и съгласувано онлайн образователно изживяване. Обикновено изпращам онлайн въпросник преди началото на курса, за да получа информация за участниците и след това адаптирам съответно съдържанието си. Това може да направи онлайн изживяването по-подходящо за индивидуалните нужди.“ (неформален STEAM преподавател в makerspace в Атина, Гърция)

Създаване на среда на социално присъствие при влизане в интернет.

Съответни проучвания (Aargon, 2003; Esani nd) показват, че има силна връзка между усещането да сте един с друг и цялостното удовлетворение на участниците в онлайн преживяване. Струва си да отделите време рано в началото (в идеалния случай по време на етапа на планиране) за това как усещането за социално присъствие ще бъде подобро или подсилено.

„Когато започна онлайн сесията, ни беше дадена думата да се представим и да говорим за нашите очаквания, свързани с онлайн дейността. Усещах, че се случва нещо хубаво. Определено това беше от съществено значение, за да се опознаем и да ни помогне да синхронизираме усилията си по-късно“ (онлайн участник в курса BEREADY Erasmus+ за учители за виртуални галерии, май 2022 г.).

Участниците имат интерактивна роля

Има висок риск онлайн, участниците в крайна сметка имат пасивни роли и в крайна сметка губят интереса си. Среда на социално присъствие може да повлияе положително на поддържането на ангажираността на обучаемите в онлайн курса и/или онлайн дейността. Същото се отнася и за използването на практики, които вливат интерактивност (т.е. дискусии, задачи за мозъчна атака, съвместна работа онлайн, задачи за ролеви игри, задачи за размисъл, онлайн навигация до интересни сайтове, ангажираност в споделяне на опит и други) в онлайн сесиите и дават участниците имат активна роля.

„В опит да запозная участниците с концепцията за виртуални галерии, аз ги поканих да посетят избрани онлайн галерии и след това да сформират групи и да обсъдят опита си в отделни стаи. Това проработи добре, тъй като всички групи навлязоха по-дълбоко в съдържанието на курса и споделиха мисли и разсъждения в пленарната зала по-късно“ (Обучител в онлайн курса BEREADY Erasmus+ за създаване на виртуална галерия, май 2022 г.).

Размишлявайте върху преподавателския опит и непрекъснато подобрявайте практиките си

Важно е учителите да обмислят своя опит в преподаването и да разберат дали има място за подобрене. Препоръчва се да се обмисли кое е било добре и кое не, и да се подобрят практиките на преподаване или образователните ресурси. Механизмите за търсене на обратна връзка от участниците/обучаемите могат да помогнат на учителя да идентифицира слабите и силните страни на учебния опит.

„В края на всяка сесия поканих обучаемите да попълнят онлайн формуляр. Формулярът имаше само 3 въпроса: 1. Какво се получи добре 2. Какво не се получи добре и 3. Какво ново научиха. Тяхната обратна връзка беше просветляваща и ми помогна да подобря следващите

сесии“ (обучител на учители, активен в дейностите по проекта eCraft2Learn H2020, Атина, GR, 2017 г.).

Влезте в практика на споделяне: вдъхновете другите и получите вдъхновение от други учители/възпитатели

И накрая, за учителите е важно да популяризират работата, която се извършва онлайн. Резултатите от онлайн културните дейности за взаимно обучение от връстници могат да бъдат споделяни с други (т.е. чрез съобщения в социалните медии, електронни прессъобщения, участие в онлайн събития, публикации в уебсайтове или дигитални стени на славата, онлайн презентации, открити дискусии и т.н.). Чрез практика на споделяне обучаемите могат да вдъхновяват други стипендианти и да получават вдъхновение един от друг, но също така и да осмислят по-задълбочено опита си от обучението.

„Когато сесиите приключиха, реших да пусна работата на стажантите във FB. Това повиши ентусиазма им. Нещо повече, получихме приятни коментари, които повишиха увереността на участниците и чувството за постижение“ (Обучител на учители в проекта Roboscientists EU, Атина, GR, 2019 г.)

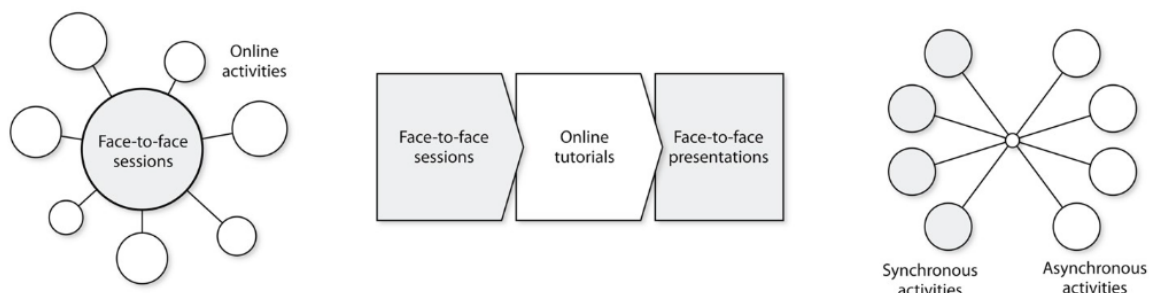
Глава 3: Цифрови концепции и онлайн дейности в смесеното обучение.

Тази глава се отнася до смесеното обучение като подход, който може да се използва за културни дейности за взаимно обучение. След кратко въведение в понятията и моделите на смесеното обучение се представят ползите от използването на подобен подход. Освен това са предоставени полезни съвети за използване на смесено обучение с дейности от взаимно образователен характер в дигитален режим.

Урок 1: Какво е смесено обучение и какви са предимствата му?

Смесеното обучение е термин, използван за описване на образователни преживявания, които използват както лице в лице, така и технологично медирано обучение и взаимодействие (Cleevelant-Innes & Wilton, 2018). Garrison & Vaughan (2008) подчертават начина, по който се комбинират двата различни режима и описват смесеното обучение като „обмислено сливане на преживявания лице в лице и онлайн обучение“. С тази обмислена комбинация, както е дадено, други изследователи се фокусират повече върху под-аспекти на подхода на смесеното обучение, заявявайки, че той може също да включва формални или неформални, виртуални или физически, планирани или непланирани дейности. Ключовият елемент на смесеното обучение е интегрирането на компонентите онлайн и лице в лице и тяхното взаимно укрепване (Rosen & Vanek, 2020).

Заслужава да се отбележи, че Hannon & Macken (2014) представят 3 модела на смесено обучение, засенчвайки повече светлина върху начина, по който могат да се комбинират физически и виртуални/дигитални преживявания.



Фигура х: 3-те модела на смесено обучение (Noteworthy, Hannon & Macken, 2014)

Модел 1-Смесено представяне и взаимодействие: Първият модел има взаимодействие лице в лице като основен източник на преподаване. Онлайн дейностите имат допълнителна роля, като подпомагат уроците лице в лице. Тези дейности са част от домашното на обучаемите. Обърнатата класна стая е най-често срещаният подход.

Модел 2 - Смесен блок: Вторият модел е комбинация от обучение лице в лице и онлайн обучение, разделено на блокове обучение. Преподавателят има гъвкавостта да проектира един блок лице в лице, който ще включва по-интензивно преподаване, последван от втори блок с онлайн обучение и така нататък, и така нататък.

Модел 3- Напълно онлайн: Третият модел е предназначен само за онлайн преподаване, но се състои от две части: една със синхронни и една с асинхронни дейности. В първия случай има онлайн взаимодействия в реално време между обучаващия и обучаемите, а във втория обучаемите учат в собственото си време образователен материал (Cleevelant-Innes & Wilton, 2018).

Различни изследвания, които са проведени, подчертават предимствата на подхода на смесеното обучение в различни контексти. В няколко случая е установено:

- Да бъдат по-ефективни от традиционното обучение лице в лице по отношение на това, че учащите имат по-добри учебни резултати (Namysova et al., 2019).
- Установено е, че е по-ефективно и за възрастни, които обучават основни умения, отколкото само лице в лице или само онлайн обучение (Rosen & Vanek, 2020).
- Създава възможности за учащите да изграждат дигитална грамотност и умения за онлайн учене (Rosen & Vanek, 2020).
- Освен това осигурява гъвкавост и автономност на обучаемите, особено когато използват асинхронни материали и дейности, предоставя им възможност да учат със собствено темпо (Linder, 2017).
- Смесеното обучение насърчава мотивацията на учащите, като ги включва в активно учене, развива критично мислене и насърчава работата в екип и сътрудничеството чрез комуникация с връстници (Namysova et al., 2019). Следователно преподавателите са в състояние да насърчат

мотивацията на обучаемите, при условие че курсът е добре проектиран и преподаван, спестявайки време от лично преподаване в същото време.

- Проектираният учебен материал, използван в смесени учебни дейности, е устойчив и може да се използва повторно в бъдеще.

Урок 2: Какви дейности за онлайн обучение включват и как да ги използвате в обучението от връстници?

Peer-to-peer обучение използва интернет и подкрепата, която предоставя, за да възприеме своята онлайн цифрова форма. Тези форми на обучение могат да бъдат разширени сред връстници с помощта на цифрови технологии, за да се трансформира начина, по който те си сътрудничат и обменят знания. Следователно чувството за сътрудничество и ориентация към общността може да се запази в дигиталното взаимно обучение от връстници - ако учебните дейности се изпълняват правилно.

Но какво включват тези онлайн учебни дейности, използвани в смесеното обучение? Ето няколко примера:

1. Синхронни и асинхронни онлайн дискусии
2. Онлайн самооценки
3. Блогове, уикита
4. Виртуални екскурзии
5. Виртуални лаборатории
6. Симулации
7. Разрешаване на проблеми
8. Концептуално картографиране и интерактивни учебни обекти
9. Споделяне на файлове (приложения на Google като Google документи, електронни таблици и слайдове)
10. Онлайн услуги за текстов и гласов чат и др.
11. Видеозаписи, записани от обучаеми въз основа на техния опит или опит в дадена област, и качване на тези в цифрова платформа за обучение, достъпна за всички.
12. Виртуални класни стаи (Google classroom, Edmodo)

Не на последно място, приложенията за синхронни видеоконференции - напр. Zoom, Skype, Microsoft Teams, Webex - са много популярни за организиране на peer-to-peer дигитални дейности. Те дължат своята популярност на основната си характеристика, която е интерактивността. Участниците са в състояние да взаимодействат силно помежду си, предоставяйки на учителя, който организира тези дейности, ролята на фасилитатор. Следователно се създава виртуална среда, подходяща за сътрудничество между връстници.

Използването на тази среда може да се осъществи, когато фасилитаторът разпределя ролите и задачите на обучаеми или участници в дигитална peer-to-peer дейност. Първоначално те трябва да се подготвят, като изберат конкретна тема, която ги интересува (напр. действия в областта на климата, бедност, равенство между половете). След това участниците трябва да използват цифрови инструменти, за да създадат подходящо съдържание, подходящо за избраната тема. Сътрудничеството може да се осъществи лично или изцяло онлайн в зависимост от случая. Произведеното съдържание, тъй като е в цифрова форма, може да бъде качено в отворена база данни, което позволява на обучаеми от всяка част на света да имат достъп до него. По този начин може да се насърчи културният обмен и да се постави началото на межкултурен диалог между участниците.

Урок 3: Съвети за успешна среда за смесено обучение

Тъй като естеството на смесеното обучение позволява висока степен на независимост от страна на преподавателя, има няколко съвета, които биха могли да улеснят планирането на дадена дейност:

- Анализирайте нуждите на вашите обучаеми. Колко учащи има групата? Как ще бъдат разпределени ролите между всеки обучаем, особено когато работите с големи групи?
- Обмислете технологичната инфраструктура, налична както за обучаващия, така и за учащия. Имат ли обучаемите технологичните умения за изпълнение на определена цифрова задача?
- Обмислете предпочитанията на обучаемите, преди да финализирате дигиталния метод, особено когато работите с групи от възрастни.
- Не се опитвайте да адаптирате съдържанието, без първо да го адаптирате за среда за смесено обучение.
- Обмислете първо задачата, преди да изберете дигиталния метод на обучение, който ще се използва. Предварителното планиране е много важно за посрещане на нуждите на обучаемите.
- Използвайте различни дигитални инструменти.
- Дейностите в онлайн класната стая трябва да са взаимосвързани с тези в офлайн класната стая.
- Насърчаване на интерактивността.

Библиография

Aargon S.R. (2003), Creating social presence in online environments, *New Directions for Adult and Continuing Education*. 100,57-68.

Cleveland-Innes, M., Wilton, D. (2018), Guide to Blended Learning, available online at:
<http://oasis.col.org/handle/11599/3095>

Esani, M. (n.d). *Moving from Face-to-Face to Online Teaching*, available online at:
<http://clsjournal.ascls.org/content/ascls/23/3/187.full.pdf>

Garrison, D. R., & Vaughan, N. (2008), *Blended learning in higher education*, San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Hannon, J., & Macken, C. (2014). *Blended and online curriculum design toolkit*. La Trobe University. Retrieved from https://www.latrobe.edu.au/data/assets/pdf_file/0006/602178/Blended-learning-Toolkit-v4.pdf

Linder, K., E. (2017). *The blended course design workbook: a practical guide*. Sterling, Virginia: Stylus Publishing, LLC

Namyssova, G., Tussupbekova, G., Helmer, J., Malone, K., Afzal, M., & Jonbekova, D. (2019). Challenges and benefits of blended learning in higher education. *International Journal of Technology in Education (IJTE)*, 2(1), 22-31.

Rosen, D. J. & Vanek, J. (2020). *The What, Why, Who and How of blended learning for adult basic skill learners*. New Readers Press

UNESCO article (2021), Tips to ensure effective online learning during COVID-19 available online at: <https://www.unicef.org/vietnam/stories/tips-ensure-effective-online-learning-during-covid-19>

Модул 2: " Ролята на педагозите и другите обучители "

Мултипликаторите играят много по-голяма роля в привличането на вниманието към новите методи. Педагозите, социалните работници и учителите играят важна роля, като прилагат методите чрез създаване на онлайн дейности. В тези формати те все още настройват принципа peer-to-peer, но ролята им на културни медиатори, модератори, преводачи е по-сложна.

Глава 1: Въведение в ролята на педагозите

Педагозите, социалните работници и учителите играят важна роля в дигиталното обучение от връстници. Ролята изисква: прилагане на методи за взаимно обучение от връстници в дигиталната сфера, улесняване/модериране на процеса, културно посредничество и умения за превод и някои цифрови компетенции (Chandra & Palvia, 2021). Всяка дейност може да изисква различна и различна подготовка за процес на дигитално обучение. Въпреки това, като дигитален педагог, социален работник и учител, има някои принципи, които може да намерите за полезни да следвате:

Урок 1: Дигитален контекст

Развитието на дигиталните ви компетенции и изграждането на технически умения ще ви помогне да се чувствате по-уверени в цифровата сфера. В наши дни основните знания са общоизвестни и усвоени чрез ежедневните ни онлайн дейности. Независимо от това, то ще ви осигури опит и може да донесе някои нови идеи и инструменти за това как да направите дигиталното взаимно обучение от връстници по-интересно и достъпно.

Придобиване на знания и практика за цифрови инструменти:

- Намерете ресурси/курсове/уроци, които можете да използвате, за да се подготвите за дигитална работа:

○ проучете и научете инструменти за онлайн срещи и връзки (научете как да използвате видео комуникатори - напр. Zoom, Google Meet; платформи за социални медии - напр. Facebook, Instagram, TikTok; онлайн работни дъски - напр. Miro, онлайн видео, аудио и редактори на изображения - напр. Canva, Twistedwave) – вижте Модул 3 (връзка)

○ получите знания относно техническите изисквания за дейностите, които планирате (напр. камера, микрофон, Wi-Fi връзка, компютър, мобилен телефон)

- Включете учениците си в процеса на вземане на решения относно технологията и инструментите, които искат да използват (те могат да изберат инструментите, които вече знаят, използват и имат достъп до тях).

Урок 2: Фасилитиране

Дигиталните методи и дейности за взаимно обучение могат да бъдат непознати и объркващи за участниците. Трябва да помним, че не всеки има еднакви цифрови компетенции и технологичен достъп. По този начин предоставянето на дигитално взаимно обучение от връстници изисква модерирание и улесняване на процеса, подходящ и съобразен с участниците и цифровата сфера. Като фасилитатор можете:

- Осигурете подкрепа и проектирайте взаимно обучение от връстници според нуждите на учениците, които имат ограничен цифров достъп. Останете отворени и готови да адаптирате вашите планове и дейности към неочаквани нужди, които могат да възникнат по време на процеса.
- Уверете се, че учениците знаят от какво оборудване и цифрови инструменти се нуждаят. За да доведете всички участници до едно и също ниво на цифрови компетенции, можете да предоставите лесни уроци или насоки как да използвате инструментите или оборудването, които планирате за дейностите.
- Осигурете онлайн дейности за изграждане на групи или/и (групови) ритуали, задачи, които учениците могат да изпълняват дигитално или/и офлайн.
- Използвайте ролеви игри.
- Осигурете на учениците възможност да преподават част от урок на свои връстници.
- Създайте „учебни органи“, двойки ученици, които работят заедно.
- За да насърчите положителното взаимодействие в групата, създайте общо (групово) споразумение, като вземете предвид цифровите взаимодействия. Можете да отговорите на въпроси като „Как мога да се чувствам мотивиран и активен в нашия цифров процес и комуникация?“.
- Представете графика на среща или процес (не забравяйте и за свободното време и дайте пространство за изпробване на нещата – онлайн и офлайн).
- Поканете участниците на някои отговорности за създаване и фасилитиране на дейности, за да могат да споделят своите знания и способности. По време на дигиталния процес може да научите, че някои от участниците вече са развили технически умения или имат уникален дигитален опит, така че да могат да подкрепят други или да споделят знанията си. Все пак бъдете готови да ги подкрепяте и насърчавате. Ако включите участниците във вземането на решения, вземете ги сериозно. Използвайте техните идеи за подобряване на дейностите и ако нещо не е възможно, бъдете прозрачни и обяснете защо.

Урок 3: Подкрепа

Подкрепата на учениците в дигиталните дейности означава разбиране на техните нужди и проблеми, особено в комуникационните и технологичните аспекти.

- Задавайте въпроси относно техните нужди и трудности, свързани с дигиталните дейности и ангажираност. Опитайте се да работите общо върху решенията.
- Слушайте внимателно и най-важното покажете на участниците, че техните идеи имат значение, като ги приложите, ако е възможно.

- Бъдете присъстващи, свидетелствайте за техните действия и помагайте на участниците да преодолеят езиковите бариери и да стимулират комуникацията и сътрудничеството (представете стратегии и цифрови инструменти за подобряване на невербалната комуникация или/и използвайте превод и визуални цифрови инструменти).
- Помогнете на учениците да разберат процесите на дигитално обучение и да ги обмислят – провеждане на оценка.

Урок 4: Оценка

Добра практика за прекратяване на всеки учебен процес е да го оцените. Дигиталните инструменти ни дават възможност да го направим едновременно интерактивен и индивидуален.

- Обобщете дейностите или учебните процеси и осигурете насочващи въпроси, които помагат на участниците да разсъждават върху своя опит. Можете да използвате някои дигитални инструменти като Google формуляри и въпросници или други дигитални възможности (също визуални), за да подпомогнете процеса на оценка.
- Уверете се, че има защитено пространство, където участниците могат да говорят за своите притеснения и нужди.
- Дайте възможност на учениците да предоставят обратна връзка на своите връстници.
- Останете непредубедени. Изслушването, а не осъждането винаги е добър подход.
- Бъдете отворени за даване и получаване на обратна връзка. Обратната връзка винаги трябва да бъде ясна, уместна, конструктивна, фокусирана върху решението и положителна. То трябва да даде положително утвърждение и да мотивира човека да погледне на ситуациите от различен ъгъл и по този начин да инициира процеси на промяна.

Глава 2: Културни, социални, дигитални и свързани със средата предизвикателства и проблеми

В тази глава ще научите повече за културните, социалните, екологичните, дигиталните и етичните предизвикателства при използването на дигитални методи за културен обмен и на какво трябва да обърнете внимание, когато започнете да ги подготвяте.

Урок 1: Културни предизвикателства

Като представяме определени реалности на глобалния юг, където групи споделят своите домашни истории и непосредствената си среда, ние трябва да имаме предвид факта, че контекстът на такива истории е еднакво важен, за да избегнем стереотипизирането на определени държави или дори цели региони. От такива стереотипи могат да се формират допълнителни негативни предразсъдъци, които всъщност се опитваме да преодолеем с помощта на културното обучение от връстници. Като преподаватели ние трябва да имаме добри межкултурни умения, за да се противопоставим на подобни предразсъдъци, ако възникнат в семинарите. От решаващо значение е да изпълним някои въвеждащи дейности, насочени към повишаване на осведомеността относно това какво е култура, какви са различните

предположения, които правим за други хора въз основа на техния културен произход и да помогнем на учениците да осъзнаят по-добре какво всъщност са културата и културните различия и как всички ние можем да ги включим в ежедневието си. Потърсете разликите и приликите между различните групи, за да покажете, че докато културите са различни, има и много връзки между тях.

Важен фактор, който трябва да се вземе предвид, е и часовата разлика: когато си сътрудничите с групи от глобалния юг, например от Южна Америка, по време на сутрешните училищни стаи в Европа все още ще бъде нощ в Южна Америка. По този начин трябва да се организира виртуален обмен на живо, за да се позволи на групите да могат да участват в нормалните часове на деня.

Бъдете гъвкави по отношение на времето! Понякога електричеството в страните партньори е ограничено и под въпрос, дали съкращенията ще се случат точно в този момент, когато планирате семинара. Имайте резервно копие.

Урок 2: Културен обмен срещу културно присвояване

Културният обмен е важен за споделяне на идеи и знания и за изграждане на взаимно разбирателство. Разглеждането на идеи, изкуства, традиции, символи, знания от други култури в класната стая е чудесен начин за учене и борба със стереотипите, но също така може да доведе до културна нечувствителност и културно присвояване. Думата присвояване идва от латинската дума *rogrium*, което означава „да направиш собствен“. По този начин културното присвояване означава, че една културна група използва или имитира културни елементи от друга група без съгласие и като ги премахва от нейния произход и наследство. Въпросът за властовите отношения между тези културни групи е много важен и трябва да помислите върху историческите и настоящите властови отношения между тях. Културното присвояване има отрицателно въздействие върху местните култури и дори върху техните творци, позволява укрепването на стереотипите, които са източник на дискриминация, позволява погрешно представяне на коренните народи и техните културни изяви, подкопавайки усилията за образование на обществеността относно техните истории и култури. Културното присвояване не винаги е лесно да се забележи, така че като преподаватели вие носите отговорност да бъдете чувствителни към този въпрос и да провеждате дискусии с вашите ученици. Задайте им въпроси като: какво културно значение има този образ или предмет за тази културна група? Как премахването на контекста (произход и традиция) променя значението му? Безчувствен или обиден ли е начинът, по който използваме тези символи, изображения или обекти? Можете също така да опитате да накарате някого да говори за този проблем от неговия или нейния пряк опит. Можете също така да проверите ръководството „Мислете преди да присвоите“ от университета Саймън Фрейзър от Ванкувър, Канада.

Някои от маскарадните костюми са някои от примерите за културно присвояване. Вижте плакатите, които студентите от университета в Охайо в САЩ направиха, за да повишат осведомеността за този проблем в тяхната кампания за 2013 г. „Ние сме култура, а не костюм“. Прочетете повече за това тук.

Урок 3: Социални предизвикателства

Социалните различия могат да станат видими в домашните истории, споделени от групите от Глобален Юг и Глобален Север. Това може да се отнася до местата, където живеят децата,

играчките и технологиите, които притежават, или лесния достъп до училищата, учебните материали и т.н. Отбележете някои от тези проблеми и ги адресирайте след обмена. Обсъдете корените на тези различия. Важно е да се покаже, че социалните различия не са следствие от собствените действия, а част от систематичното неравенство. Те също така не са културно базирани - хората не са бедни или лишени, защото идват от определена страна или култура. Социалните различия между регионите са резултат от историческия процес на колонизация и продължаващата експлоатация на хората и ресурсите в Глобалния юг.

Имайте предвид финансовия аспект на виртуалния обмен: вземете предвид разходите за партньорите от Глобалния Юг, както бихте направили с всеки друг партньор от вашата страна. Пречките ще бъдат различни от една група до друга, но някои може да трябва да наемат стая, за да се съберат като група или ще се нуждаят от повече средства, за да платят за по-добра интернет връзка или да се съобразят с видео изискванията на семинара.

Урок 4: Предизвикателства, свързани със средата

Виртуалните семинари позволяват по-голяма екологична устойчивост чрез създаване на онлайн обмен между групи от глобалния Юг и Север, които обикновено пътуват до определена страна на местоназначение само за тези семинари. По този начин ние не само избягваме изключването на хора с по-малко възможности за пътуване, но също така защитаваме околната среда чрез намаляване на замърсяването от трансконтиненталните пътувания.

Въпреки това, виртуалните семинари и онлайн дейностите също имат важен отпечатък върху околната среда: потреблението на енергия, смарт устройствата се произвеждат при експлоатационни и вредни за околната среда условия и в края на живота си завършват като токсичен електронен отпадък. Краткото проучване „Защита на климата чрез цифрови технологии“ от Borderstep Institute сравнява различни проучвания и стига до извода, че емисиите на парникови газове, причинени от производството, експлоатацията и изхвърлянето на цифрови крайни устройства и инфраструктури, са между 1,8 и 3,2 процента от глобалните емисии (от 2020 г.). Една от най-големите причини за огромната консумация на енергия в интернет всъщност е поточно предаване на музика и видео.

Урок 5: Дигитални предизвикателства

Цифровото разделение е много реален фактор, допринасящ за по-нататъшно неравенство в достъпа до образование, информация и (по-лесно) реализиране на много човешки права. Дефинира се като разликата между хората, които имат достъп до достъпна, надеждна интернет услуга (и необходимите умения и приспособления, за да се възползват от този достъп) и тези, които нямат такава. В нашите семинари трябва да сме наясно с възможностите за такова разделение не само в местен мащаб (сред нашите ученици, ако трябва да участват във виртуалните сесии от дома), но и в световен мащаб, включвайки групи от глобалния юг.

Интернет връзка: също така е важно да се има предвид, че точно поради цифровото разделение не всеки има достъп до добра интернет връзка. Това може да причини затруднения в комуникацията (закъснения, раздяла). Обсъдете този въпрос с групата, преди да приложите семинара. Помислете и за материала, който ще използвате, като видеоклипове или филми, тъй като това може дори допълнително да забави вече лошата интернет връзка.

Видео изисквания: проверете с групата, с която се срещате виртуално, дали всички изисквания за видео стрийминг са налице. Най-добре е да направите тест преди това, за да видите дали картината и звукът работят.

Урок 6: Етични предизвикателства

Когато правите снимки и видеоклипове на групите от Глобалния Юг, помислете за посланията, които създава материалът. Често снимки и видеоклипове в страните от Глобалния север показват места в Глобалния юг само чрез бедност, бедствия и конфликти. Това може да (пре)произведе стереотипи за безпомощни жертви на юг, които „белите“ от север трябва да спасят. Важно е материалът да се използва по начин, който показва места и хора в по-широк контекст, а не само чрез една единствена история. Когато правите/използвате видеоклипове, помислете кой е този, който разказва историята.

Особено важно е да сте наясно с тези проблеми, когато правите и използвате снимки на деца: запитайте се как са изобразени, кой ги изобразява, знаете ли дали техните семейства са дали съгласие да бъдат използвани в снимки? Обърнете внимание на правата на детето, които важат за всички деца по света. Децата от Глобалния юг често са били използвани в снимки с цел повишаване на осведомеността или набиране на средства, особено от хуманитарни организации, като лицата им са изобразени на плакати или социални медии. Имайте предвид проблема, който това може да причини, и уважавайте правото на детето да не бъде видимо или изложено.

Гледайте това кратко видео от Médecins sans frontières / Лекари без граници, една от водещите хуманитарни организации, което обяснява важността на посланията в използваните снимки и видеоклипове и се извинява за тяхната история на предишни кампании, използващи изображения на „бял спасител“.

Може също да искате да видите това вдъхновяващо видео на нигерийския писател Чимаманда Нгози, озаглавено „Опасността от една единствена история“.

Глава 3: Сценарии

По-долу можете да намерите някои сценарии, които представят примери за предизвикателства, които учителят/учителят може да срещне, когато извършва учебни дейности онлайн. Надяваме се, че ще получите малко вдъхновение и ще намерите някои интересни решения, когато преминавате през сценариите. Все пак имайте предвид, че:

- 1) проблемите, описани по-долу, могат да бъдат адресирани по много различни начини и
- 2) контекстът може да добави повече сложност към документирано предизвикателство. Разрешаването на предизвикателствата не винаги е осъществимо, но разпознаването на нуждите и идентифицирането на механизми за разрешаване поставят основата, при която могат да се решат проблемните въпроси.

Сценарий 1: Лена се справя с проблеми със свързаността

Кой	Лена (неформален преподавател)
<i>Предизвикателство</i>	Проблеми с връзката
Ученици	20 ученика / 18-22г
Инструментите	Zoom

Контекст/ проблемна област

Лена е преподавател в образователна организация с нестопанска цел. Тя работи с групи от възрастни учащи се от бежански и мигрантски произход, които се опитват да научат гръцки като втори/чужд език. Поради пандемията тя беше принудена да премести часовете си онлайн и неправителствената организация предостави акаунт в Zoom за тази цел. Лена информира учениците си чрез WhatsApp, че часовете ще продължат чрез Zoom и е подготвена за първия си урок. Учениците се оплакват от факта, че не могат да следват плана на урока, който Лена е създала, защото мобилните им телефони не са съвместими с много приложения и не могат да работят на няколко страници едновременно. Освен това те споменават, че екранът им е твърде малък и не може лесно да прочете какво пише Лена на бялата дъска. Накрая Лена разбира, че много ученици отсъстват. Когато урокът свършва, Лена разбира, че отсъстващите ученици не са имали мобилни данни за връзка.

Действия / ключови съображения / решения

Лена се обръща към неправителствената организация и моли за фонд, който да предоставя на учениците мобилни карти, за да имат достатъчно данни за достъп до уроците. Освен това тя използва асинхронна платформа за обучение - като Edmodo (<https://new.edmodo.com/>) - за създаване на образователни материали, до които учениците да достигнат по свое време. Освен това тя решава, че ще проектира уроци без използването на трудни за използване приложения и ще разчита на интерактивна бяла дъска – като Miro -(<https://miro.com/>) – за споделяне по време на урока. И накрая, тя трябва да вземе предвид, че трябва да използва шрифт с голям размер, за да улесни учениците си. Лена решава да приложи тези коригиращи действия, за да разреши проблемите, споменати по-горе, и да облекчи ангажираността на учениците в учебния процес, като осъзнава факта, че могат да възникнат нови предизвикателства, които изискват бързи действия от нейна страна.

Сценарий 2: Неправилно изчислена часова разлика

Кой	Зори (неформален педагог)
Предизвикателство	Разлика във времето / технически проблеми
Ученици	6 младежи с умствени увреждания / 16-18г
Инструментите	Zoom

Контекст/Проблемна област

Фасилитатор от ЕС на културна работилница организира среща между културна група от Етиопия и група младежи с умствени увреждания от България. Има един час разлика между двете физически местоположения, но ръководителят на семинара от Етиопия е пропуснал този факт и срещата/онлайн дейността започва без никакво участие от Етиопия. Факт е, че хората с умствени увреждания се нуждаят от стабилност, подробен план и рутина. Отлагането на дейността не е опция, така че фасилитаторът от ЕС бързо организира друг член на екипа, който да се свърже с етиопския екип и да ги насърчи да се присъединят възможно най-скоро. Междувременно фасилитаторът от ЕС получава достъп до базата данни с презентации и видеоклипове с истории от етиопската група, за да започне представянето на групата. С 40 минути закъснение се присъединяват етиопският фасилитатор и екип. Това наистина е добра посещаемост, защото членовете от българската група са събрали информация и могат да задават въпроси. Фасилитаторът от ЕС поема ролята на водещ на групата. Когато членовете на етиопската група пристигат, те научават за групата BG и отговарят на въпроси.

Действия / ключови съображения / решения

Как да предотвратим подобно нещо? Задайте напомняне за деня преди среща, за да проверите още веднъж часовите зони и се свържете с партньорската група, за да им напомните за всички часови разлики, които трябва да вземат под внимание. Във всеки случай, всеки фасилитатор трябва да бъде подготвен с материали за партньорската група, така че да може да започне и проведе онлайн дейност, когато има участници с умствени увреждания. Дори ако времето е било договорено, всичко може да се случи на всеки и определен член може да не може да участва в предварително зададена среща.

Същият сценарий е валиден и в случай на технически проблеми. Включително и прекъсванията на тока.

Когато участниците не са изправени пред умствени предизвикателства, възможните проблеми, които могат да причинят неудобства и да нарушат или попречат на срещата, трябва да бъдат съобщени на всички членове, така че винаги да има възможност за пренасрочване.

Сценарий 3: Труден за разбиране

Кой	Зори (неформален педагог)
Предизвикателство	Езикови проблеми
Ученици	20 деца / 11-13г
Инструменти	Zoom

Контекст/Проблемна област

По време на уъркшоп между група от африканска държава и група студенти от България, на фасилитаторите от двете страни става ясно, че младите хора от България не разбират достатъчно добре своите връстници от SA. Много е пропуснато. Фасилитаторите се намесват с насърчение към младите хора да прекъсват и да искат разяснения, когато намират нещо трудно за улавяне. Фасилитаторите влизат в ролята на преводачи. Срещата се удължава, за да се осигури достатъчно време за провеждане на планираните дейности и обмен.

Действия / ключови съображения / решения

Как да предотвратим това? Осигурете на българската група предварително създадени от африканската група видеа, за да свикнат с акцента. Ако все пак българските студенти се затрудняват да разбират, планирайте предварително по-дълъг период за срещата, разпределете преводаческата работа в екипа и информирайте всички защо е необходимо това. Направете това внимателно, за да не обидите никого. Обяснете необходимостта от превод с липсата на практика и в същото време необходимостта от кристално ясно разбиране в международната група.

Сценарий 4: Любопитни за неща извън темата

Кой	Зори (неформален педагог)
Предизвикателство	Проблеми с реда на срещата
Ученици	20 деца / 11-13г
Инструментите	Zoom

Контекст/Проблемна област

Културните различия са толкова интригуващи, че по време на семинар между танзанийска и българска група, членовете от всяка страна поемат дискусията и заливат срещата с въпроси, които не са свързани с конкретната тема на срещата. Отделя се време за разговори, които може да не са свързани с тази сериозна тема, за която водещите, които се познават, са преговаряли и са се подготвили.

Действия / ключови съображения / решения

За да предотвратите това, или планирайте сесия, изцяло посветена на опознаването (това обикновено е добра идея), или бързо се намесете и сложете край на такава дискусия, като организирате среща за по-добро опознаване скоро предстои дата, която младите да очакват с нетърпение.

Сценарий 5: Анна прехвърля физическа активност онлайн и въвежда механизми за взаимодействие

Кой	Анна (учител по танци)
Предизвикателство	Прехвърляне на физическа активност онлайн
Ученици	12 ученика / 16-18г
Инструментите	Zoom, Youtube, инструменти за заснемане на видео

Контекст/ проблемна област

Анна преподава танци на интеркултурна група ученици (16-18 години). Танцът е „превозно средство“, което сближава учениците един с друг, като в същото време те изразяват себе си творчески. Предизвикателствата на Covid-19 принудиха Анна да отиде онлайн. Смяната не беше лесен процес и Анна се стреми да намери смислен начин за ангажиране на учениците в уроци по танци онлайн. От решаващо значение е също така да се внесе известна интерактивност сред участниците

Действия / ключови съображения / решения

Анна реши да стартира нов проект, при който участниците по двойки ще споделят видеоклип на танц по техни предпочитания с други, като предоставят ключова информация. Видеоето може да бъде нещо, което вече е налично в Youtube или създадено от участниците. Анна покани студентите да изпратят работата си 1 седмица преди презентацията, за да има време да подготви сесията по съответния начин. По време на сесията тя кани студенти в онлайн дискусии и поема дискретна роля в поддържането на дискусията жива чрез подканващи въпроси. Когато всички презентации приключат, Анна предизвиква учениците да се запишат на видео, изпълнявайки танца, който е привлякъл най-много интереса им, или изразявайки чувствата и мислите си, предизвикани от конкретни/подбрани презентации на танци.

Библиография

Shekhar, C. & Shailendra, P. (2021), Online education next wave: peer to peer learning, *Journal of Information Technology Case and Application Research*, 23:3, 157-172, DOI: [10.1080/15228053.2021.1980848](https://doi.org/10.1080/15228053.2021.1980848)

Fraser, S. (2015), Think Before You appropriate. Things to know and questions to ask in order to avoid misappropriating Indigenous cultural heritage, *Intellectual Property Issues in Cultural Heritage Project*, University: Vancouver.



Co-funded by
the European Union



Ngozi, C. (2009), The danger of a single story, TED talk, available at: <https://www.youtube.com/watch?v=D9lhs241zeg>

MSF, (2022), Doctors without borders: Better representation of our diverse global workforce, Youtube video, available at: <https://www.youtube.com/watch?v=btO8tehhlcE>

Ohio University, (2013), "We are a culture, not a costume Campaign", available at: <https://www.ohio.edu/orgs/stars/Home.html>

Bieser, J., Hintemann, R., Beucker, S., Schramm, S. & Hilty, L. (2020). Klimaschutz durch digitale Technologien. Berlin, Zürich: Borderstep Institut, *Universität Zürich*, available at: https://www.bitkom.org/sites/default/files/2020-05/2020-05_bitkom_klimastudie_digitalisierung.pdf

Модул 3: „Знания за дигитални и креативни методи за обмен и значението на социалните медии “

Знания за дигитални и креативни методи за обмен и значението на социалните медии: Този модул дава въведение в спектъра от възможни креативни цифрови концепции и онлайн формати в образованието, както и как социалните медийни платформи, използвани от инфлуенсъри, могат да играят важна роля за насърчаване на активизъм за устойчиво образование.

Глава 1: Дигитална концепция, онлайн формати, въведение в онлайн преподаването и ученето

Онлайн и дигиталното образование се разрасна значително през последните няколко години. 2020 година принуди всички ни да преместим и трансформираме дейностите си в дигитални формати. В същото време това донесе големи предизвикателства и нови възможности. Като се има предвид устойчивото, глобално образование, то ни позволи да взаимодействаме, да споделяме знания и да се свързваме отвъд времеви и пространствени граници. Естеството на онлайн и дигиталното обучение (José Sousa, Lúcia Marôco, Gonçalves, Machado, 2022) изисква разбиране на използваните инструменти, възможности, социални медийни платформи, подходящи технологии и бариери при прилагането на различни творчески методи в онлайн и/или дигиталното образование (Rennie, Смит, 2020).

Урок 1: Дигитални компетенции

Образователните институции, организациите и особено преподавателите се нуждаят от обучение, което им позволява да идентифицират и избират най-подходящите методи от широка гама от различни опции, налични за онлайн преподаване и учене, и да ги прилагат в смислени контексти в класове или учебни групи. В процеса на интегриране на дигиталните технологии в образованието, критични аспекти за неговия успех са цифровите компетенции на преподавателите, дигиталната увереност и тяхното мислене към новите технологии. По-голямата част от учителите (над 85%) са съгласни, че ИКТ (информационни и комуникационни технологии) помагат на учениците да развият по-голям интерес към ученето, позволява им достъп до по-добри източници на информация и им помага да работят на ниво, подходящо за техните учебни нужди.

Технологичните устройства са навлезли във всички аспекти на нашето ежедневие. В дигиталното общество понятието креативност се преосмисля. Наистина възможностите на технологиите могат да окажат силно влияние върху творческите процеси и постиженията. В рамките на творческите и артистични области на образованието и взаимното обучение от връстници, дигиталните методи и технологии ни дават широк спектър от възможни творчески концепции и

инструменти. Някои от тях, например създаване на видео, музика, визуален дизайн, фотография и др., вече са инструментите, присъщи на творческите практики и дигиталните и онлайн сфери. Въпреки това трябва да балансираме онлайн обучението с офлайн дейностите, особено в сценичните изкуства, напр. танци и театър. Чрез прилагане на смесено/хибридно обучение от връстници можем да използваме възможностите на интернет като инструмент за свързване с други хора и споделяне и проектиране на нашата работа. Могат да се използват различни методи, като индивидуални или групови видео разговори, създаване и качване на видеоклипове, онлайн галерии и библиотеки, артбордове, подкасти или дори чатове/пратеници в социални медии (използвайки например видео комуникатори - напр. Zoom, Goggle Meet ; социални медийни платформи – напр. Facebook, Instagram, TikTok; онлайн работни дъски – напр. Miro, онлайн редактори за видео, аудио и изображения – напр. Canva, Twistedwave).

Урок 2: Идентифициране на нуждите на групите

Възможно е много офлайн дейности и методи за обучение на връстници да се прехвърлят или прилагат в някои аспекти в дигитална и онлайн сфера. За да се вместят различни видове арт дейности, контексти, местоположения и набор от налични технологии, от решаващо значение е да идентифицирате нуждите на вашите групи и след това да проучите как интернет и дигиталните инструменти могат да отговорят на тях и да ги подкрепят. Има няколко начина, по които това може да стане. Когато групата е определена, могат да се попълват google формуляри, където се включват въпроси относно техния профил и нужди. Това може да стане и чрез групови дискусии или индивидуални интервюта. Включването на социални медии и популярни медийни платформи (напр. YouTube, Vimeo, Instagram), като пространства за споделяне и свързване, е от решаващо значение в днешно време за съвместно и „хоризонтално“ обучение. Той има способността и голям потенциал за изграждане на мрежи, активиране на учебния процес, ангажиране на обучаемите и включване или разработване на персонализирани подходи.

Урок 3: Видове онлайн курсове

Можем да разделим различни дигитални инструменти и методи в три категории, които служат за повишаване на основните умения за учене от връстници като комуникация, сътрудничество и креативност. Въз основа на вече разработени методи в областта на училищното образование можем да разделим видовете онлайн курсове, които могат да се прилагат и за обучение от връстници.

- Асинхронни онлайн курсове

Тези видове предложения за курсове не се провеждат в реално време. Връстниците получават съдържание и задачи и им е дадена времева рамка за завършване на курсовата работа и изпитите. Взаимодействието обикновено се осъществява чрез дискуссионни табла, блогове и уикита. В резултат на това няма време за среща на класа. Асинхронните онлайн учебни среди са ефективни за ученици с времеви ограничения или натоварени графици.

- Синхронни онлайн курсове

Тези видове предложения за курсове изискват инструкторът и всички записани участници да взаимодействат онлайн едновременно. Подобно, по някакъв начин, на уебинар, връстниците си

взаимодействат чрез текстов, видео или аудио чат. Синхронните учебни среди им позволяват да участват в курс от разстояние в реално време.

- Хибридни курсове

Известни също като смесени курсове, те са учебни среди, които позволяват както лично, така и онлайн взаимодействие. Обикновено хибридните курсове се срещат лично няколко пъти по време на семестър и осигуряват компютърна комуникация между тези сесии лице в лице.

Глава 2: Въведение в социалните медии и анализ на основните социални медийни платформи за образование

Платформите за социални медии се използват широко от почти всички. Започвайки от индивиди, млади и по-възрастни, и след това организации, училища и обществени институции. През двадесет и първи век използването на социални медии и инструменти за работа в мрежа е оформило информационната комуникация и използването на технологии в широки аспекти на нашия живот, работа и образование. Те предоставят ефективни начини за разпространение на съобщения и изграждане на общности. Социалните медийни мрежи създадоха среди за съвместно обучение, които могат да подсилят учебния процес. Той предоставя на учащите ефективна комуникация, сътрудничество и връзка, които влияят на ученето. Много връстници и преподаватели подчертават значението на социалните медии като средство за насърчаване на творческото мислене и съвместното обучение чрез споделяне на цифрова информация. Социалните медийни мрежи (особено YouTube) предоставят визуална информация и образователни ресурси, които подобряват съвместното учене в онлайн среди за обучение.

Урок 1: Термин за социални медии

Терминът социални медии се отнася до компютърно базирана технология, която улеснява споделянето на идеи, мисли и информация чрез виртуални мрежи и общности. Социалните медии са базирани на интернет и предоставят на потребителите бърза електронна комуникация на съдържание, като лична информация, документи, видеоклипове и снимки. Потребителите се ангажират със социални медии чрез компютър, таблет или смартфон чрез уеб базиран софтуер или приложения. Социалните медии възникнаха като начин за взаимодействие с приятели и семейство, но по-късно бяха възприети от бизнеса, но също и от образователните, публичните и частните институции, които искаха да се възползват от популярен нов метод за комуникация, за да достигнат до своите целеви групи. Силата на социалните медии е способността да се свързвате и споделяте информация с всеки на Земята (който има смарт устройство и интернет връзка) или с много хора едновременно.

Урок 2: Функции на социалните медии

Три основни функции на социалните медии:

- Информация

Информационната функция на социалните медии включва еднопосочна стратегия за съобщения, при която организациите просто споделят информация с единственото намерение да информират получателите. Подобно на по-традиционните средства за съдържание като вестници, телевизия и съобщения за пресата, социалните медийни платформи позволяват на образователните организации да разпространяват информация като дейности на организацията, новини, доклади, учебно съдържание и факти.

- Действие

Тази функция включва използването на социални медии, за да накара потребителите, обществеността и заинтересованите страни да направят нещо за организацията, което я прави най-ориентираната към резултати функция от организационните стратегии за социални медии.

- Обществена функция

Функцията на общността е уникална за социалните медийни платформи. Това включва прилагане на социални медии за изграждане и подхранване на участието на членове около страстни точки, свързани с организацията, което включва диалог за улесняване на изграждането на общност около каузи, теми и хора.

Урок 3: Виртуална социална мрежа

Социалните медии могат да бъдат под формата на различни технологични дейности. Тези дейности включват споделяне на снимки, блогове, социални игри, социални мрежи, споделяне на видео, бизнес мрежи, виртуални светове, рецензии и много други. Дори правителствата и политиките използват социалните медии, за да се ангажират с избирателите и избирателите. За физически лица социалните медии се използват за поддържане на връзка с приятели и разширено семейство. Някои хора ще използват различни приложения за социални медии, за да работят в мрежа за възможности за кариера, да намират хора по целия свят със сходни интереси и да споделят своите мисли, чувства, прозрения и емоции. Тези, които участват в тези дейности, са част от виртуална социална мрежа.

Има повече от 3,8 милиарда потребители на социални медии по света. Социалните медии са постоянно променяща се и постоянно развиваща се област, според някои изследвания; медийните потребители обикновено са по-млади. Миналата година близо 90% от хората на възраст между 18 и 29 години са използвали поне една форма на социални медии.

Урок 4: Ползи и предизвикателства на социалните медии

Социалните медии промениха начина, по който всички ние взаимодействаме помежду си онлайн. Дава ни възможност да откриваме какво се случва в света в реално време, да се свързваме помежду си и да поддържаме връзка с приятели от разстояние и да имаме достъп до безкрайни количества информация на една ръка разстояние. В много смисъл социалните медии са помогнали на много хора да намерят общ език с други онлайн, правейки света да изглежда по-достъпен.

Според проучване на Pew Research Center използването на социалните медии е свързано с наличието на повече приятели и по-разнообразни лични мрежи, особено в рамките на

възникващото онлайн и дигитално образование. За много тийнейджъри приятелството може да започне виртуално, като 57% от тийнейджърите се срещат с приятел онлайн.

Докато социалните медии имат своята положителна страна, мнозина посочват платформата и изтъкват отрицателните ѝ черти, оприличавайки прекомерната ѝ употреба на зависимости. Някои състезания допринасят за невнимание, стрес и ревност. Националният център за биотехнологична информация свързва интензивното използване на социални медии с депресията. Социалните медии също могат да бъдат канал за подвеждаща информация и неистини.

Социалните медии могат да поставят предизвикателства пред отделните потребители по следните начини:

- Проблеми с психичното здраве. Прекомерната употреба на социални приложения може да доведе до прегаряне, пристрастяване към социалните медии и други проблеми.
- Поляризация. Индивидите могат да попаднат във филтърни мехурчета. Те създават илюзията за открит дискурс, когато потребителят всъщност е изолиран в алгоритмично генерирана онлайн общност.
- Дезинформация. Поляризираните среди насърчават разпространението на дезинформация, когато намерението на извършителя е да измами другите с невярна информация.
- Обидни публикации. Разговорите в интранет и корпоративните инструменти за сътрудничество могат да се отклонят към теми, които не са свързани с работата. Когато това се случи, има потенциал колегите да не са съгласни или да се обидят. Контролирането на такива разговори и филтрирането за обидно съдържание може да бъде трудно.
- Сигурност и задържане.

Традиционните политики за сигурност и задържане на данни може да не работят с функциите, налични в инструментите за сътрудничество. Това може да повиши рисковете за сигурността и проблеми със съответствието, с които компаниите трябва да се справят.

- Загриженост за производителността. Социалното взаимодействие, независимо дали онлайн или лично, разсейва и може да повлияе на способността на обучаемите да се съсредоточат или ангажират.

Глава 3: Платформи за социални медии за устойчиво образование и активизъм

В днешно време е важно да се идентифицират ефективни начини за обучение към целите на устойчивото развитие и глобалната промяна, определени от ЮНЕСКО - Образование за устойчиво развитие (ESD). „Образованието за устойчиво развитие има за цел да развие компетенции, които позволяват и дават възможност на хората да разсъждават върху собствените си действия, като вземат предвид техните настоящи и бъдещи социални, културни, икономически и екологични въздействия както от местна, така и от глобална гледна точка. ОУР трябва да се разбира като неразделна част от качествено образование и ученето през целия живот. Всички образователни институции, вариращи от предучилищно до висше образование и включващи неформално и самостоятелно образование, трябва да считат за своя отговорност да

се занимават с устойчивото развитие, за да насърчат развитието на ключови междусекторни компетенции, свързани с устойчивостта. Образованието за устойчиво развитие се състои от холистично и трансформиращо образование, което е насочено към учебното съдържание и резултатите, педагогиката и учебната среда” (ЮНЕСКО, 2020 г.).

Урок 1: Социални медии и активизъм

Социалните медии заемат все по-широка, инвазивна и убедителна роля при оформянето на поведението, действията, навиците, потреблението, производството и образователните модели на индивидите – и следователно – на семействата и обществото. По този начин социалните медии изглеждат мощен източник и инструмент за насърчаване и активизъм за устойчиво образование и развитие. Има огромен потенциал за:

- Подчертаване и поставяне на акцент върху проблемите на устойчивото развитие.
- Преодоляване на различията в образованието.
- Повишаване на знанията, осведомеността, уменията и действията на хората за устойчив живот.

Бързата комуникация с широко разпространени мрежи от обучаеми стимулира ученето много към много и намалява географските и времевите ограничения. Социалните медии дават възможност за новаторски начини за достигане до учащите, включително тези, принадлежащи към малцинствени групи или групи в неравностойно положение, както и тези със специални нужди. Няколко проучвания вече показваха, че интеграцията на активните участници с технологии и връзки чрез социалните медии има много предимства:

- интегрира подходи за решаване на проблеми, които мотивират обучаемите,
- подобрява уменията си за сътрудничество,
- тренира умения за самообучение,
- приемат многообразието на обучаемото население в допълнение към насърчаването на устойчиви практики (Sayaf, Alamri, Alqahtani, Al-Rahmi, 2021).

Урок 2: Изграждане на онлайн общност

Социалните медии помагат за изграждането на силна онлайн общност, като се свързват с другите и учат как да създават ангажираност чрез взаимодействие. Социалните медии помагат на участниците да създават среди за съвместно обучение и да развиват уменията за работа в екип, необходими за устойчиво развитие. Такива възможности предоставят на връстниците възможност да създават нови структури за изграждане на знания, за да им помогнат да играят активна роля в процесите на създаване на знания, да се учат от различни социални и културни среди и да изграждат знания от своя културен и образователен опит.

Следователно ключово предизвикателство за този раздел е да се помогне на образователните общности да разграничат използването на социалните медии в подкрепа на устойчивото образование от всички опасности, свързани с огромното царство на Интернет – като дезинформация и фалшиви новини.

Подходът за учене от връстници в контекста на глобалното образование, устойчивостта и използването на социалните медии като инструмент за свързване, взаимодействие и споделяне

на знания е в някои аспекти неразделна част от него. Устойчивото образование и участието в социалните медии могат да се подкрепят взаимно, да създават модели на процеси на учене през целия живот (Lander, Stever, 2017) чрез разпространяване и популяризиране на социални движения като „Училищна стачка за климата“ и дават силни примери за следване като млади влиятелни лица като Грета Тунберг .

Библиография

JoséSousa M., Lúcia Marôco A., Gonçalves Sónia P., Machado Andreia de Bem, Digital Learning Is an Educational Format towards Sustainable Education, January 2022, DOI:10.3390/su14031140 https://www.researchgate.net/publication/357994832_Digital_Learning_Is_an_Educational_Format_towards_Sustainable_Education

Lander L., Stever G., Social Media and Lifelong Learning for Sustainable Development, in: Handbook of Lifelong Learning for Sustainable Development, 2017, p 143–154.

Rennie F., Smyth K., Digital Learning. The Key Concepts, second edition 2020, <https://tandfbis.s3-us-west-2.amazonaws.com/rt-files/Digital+Learning+-+The+Key+Concepts+chapter.pdf>

Sayaf, A.M.; Alamri, M.M.; Alqahtani, M.A.; Al-Rahmi, W.M., Information and communications technology used in higher education: An empirical study on digital learning as sustainability, in: Sustainability 2021, p. 13.

UNESCO, Education for sustainable development: a roadmap, 2020, See more: <https://www.unesco.org/en/education/sustainable-development>

Модул 4: "Значението на дигиталното творческо обучение за човек със социални бариери"

Глава 1: Дигитално творческо обучение и хора със социални бариери

Дигиталното творческо обучение може да играе важна роля по пътя към осигуряване на социално включване. Само по себе си социалното включване спомага за подобряване на участието на всички в обществото чрез подобряване на равния достъп до ресурси и услуги. Включването изисква разпределение на възможностите и ресурсите по начин, който свежда до минимум недостатъците и маргинализацията. Това означава, че възможностите за учене (включително творчески цифрови инструменти) трябва да бъдат проектирани така, че да приветстват разнообразието от житейски ситуации и идентичности и да бъдат платформа за открито споделяне и обмен без предразсъдъци или стереотипи.

Урок 1: Какво означава „човек със социални бариери“?

Терминът „лице със социални бариери“ е пример за приобщаващ език, който се отнася до термина „в неравностойно положение“ или „маргинализиран“. Това е общ термин за индивиди или групи от хора, които са в неравностойно положение в един или повече аспекти. В някои случаи, те са изправени пред специални проблеми като физически или умствени увреждания, в други случаи им липсва икономическа подкрепа или ресурси. Човек, който е изправен пред социални бариери, може да изпита по-висок риск от бедност, социално изключване, дискриминация и насилие в сравнение със средното население. Това включва етнически малцинства, хора с увреждания, изолирани възрастни хора, мигранти и деца или младежи с по-малко възможности и достъп. Да не забравяме коренното население, расови групи, LGBTQ+ хора, младежи в риск, работещи бедни, дългосрочно безработни и други. Това, което е общо, е, че са по-склонни да изпитват дискриминация или бариери пред равните възможности.

Тъй като CULPEER digital е насочен към педагози и мултипликатори, този проект в крайна сметка ще предостави възможности за хора със социални бариери, чрез творчески дигитални инструменти, които са достъпни. В допълнение към това, което е представено в този модул, повече информация относно достъпността и включването може да бъде намерена в модул 7 (ВРЪЗКА).

Урок 2: Цифров контекст

Дигитализацията и повишеното значение на цифровите технологии, масовата комуникация и онлайн пространствата и общностите спомагат за осигуряването на достъп до младите хора, независимо от социалния им статус. Трябва обаче да сме наясно, че бързият растеж на достъпа до интернет, свързаността и зависимостта от технологиите също така определи нов пейзаж за неравенство и дискриминация. Ето защо е важно 1) да се избягват стереотипите за различните социални групи по време на учебния процес и 2) да се осигури равен достъп до предоставените дигитални инструменти на всички. Първият аспект е под личното влияние на педагозите и учителите. Вторият обаче е много извън нашия контрол и зависи от политиките и инфраструктурите. Според Националния алианс за цифрово включване, „цифровото включване изисква целенасочени стратегии и инвестиции за намаляване и премахване на исторически, институционални и структурни бариери пред достъпа и използването на технологии от всички“.

Урок 3: Как да включим различни културни групи по приобщаващ начин

Дигиталното творческо обучение, фокусирано върху подхода „връстници на връстници“, гарантира, че педагозите и мултипликаторите могат да използват интелектуалния или артистичен принос на млади хора от различни социални групи. Това означава, че те могат да говорят сами за себе си. СЪВЕТИ:

- оставете младите хора да говорят на техния език (използвайте инструменти, които представят творческата работа, заснета от младите хора и техния глас)
- покажете примерите, представени от всички социални групи, без да назовавате социалните групи
- използвайте приобщаващ език
- спазвайте Кодекса за поведение на Dóchas относно изображения и съобщения
- осигурете критично мислене с вашите целеви групи

Глава 2: Осигуряване на равен достъп до инструментите и тяхното използване

Осигуряването на равен достъп не е лесна задача. Това, което учителите/обучаващите трябва да имат предвид е, че има стъпки, които могат да бъдат предприети за подобряване на достъпа, доколкото е възможно, да бъдат отворени за промени и модификации въз основа на нуждите и да не разчитат или да допускат предразсъдъци. В тази глава са представени някои от начините за постигане на всичко това.

Урок 1: Някои практически примери в цифров домейн могат да бъдат:

- насърчаване чрез извънкласни дейности като изкуства, музика, театър за преодоляване на социалните бариери между младежи в неравностойно положение и младежи не в неравностойно положение
- увеличаване на възможностите децата и младежите да си взаимодействат и да участват и да показват признание при постигане на резултати
- съсредоточете се върху силните страни и талантите, показвайки равенство чрез създаване на нов инструмент, игра, която всеки учи едновременно
- насърчаване на ученици/младежи да правят сами изследвания
- създават по-безопасно пространство за анонимно изразяване на емоциите си, например в чата
- повишават чувството си за самоефективност и независимост, докато сами намират отговори
- създайте усещане за общност чрез намиране на общи решения, споделяне на стая (разбивка) или изпробване на творчески метод заедно (викторина, приложение, игра)
- улесняване на индивидуализираното обучение чрез задаване на различни стаи за разбивка
- научаване на глобална тема без пътуване > екологично и устойчиво спестяване на CO2
- прости видеоклипове с инструкции, уроци в YouTube или лесен език улесняват успеха и разбирането
- интересен текст, стихове или текстове могат да бъдат прочетени от приложение за четене (за хора с увреден слух или ученици с умствени увреждания)
- ако достъпът до техническо устройство е пречка, тя може да бъде разрешена чрез дарения, финансиране и където е възможно - споделяне

Урок 2: Методи и инструменти, зачитащи приобщаващи аспекти

В допълнение към дигиталните методи, които бяха разработени като част от проекта Culpeer, тук има идеи както за дигитални методи (Модул 6, връзка към методи), така и за инструменти, които могат да се използват за подобряване на включването.

- Подкастинг > творчески инструмент за разследване > лесна работа или възможна помощ
- Видео уроци > Инструкции (възможно и на жестомимичен език или лесен език) > лесно разбиране / Информация, свързана с изучаване на изображения
- Обща проверка на отпечатък > Забавление > Информираност (може да бъде звуково или чрез четене и въвеждане)
- Тест/Въпросник > Забавление > Активно учене > възможни са различни нива (могат да бъдат звукови или чрез четене и въвеждане)
- Интервюта с местни (глобални) експерти Активно обучение > възможни са различни нива (може да бъде на звук или чрез питане и въвеждане, на живо или цифрово)

- Глобален чат с връстници от (глобален) Юг > повишаване на осведомеността > активно научаване на нови впечатления и факти > може повече или по-малко да се ръководи от учител / педагог
- Гледане на видеоклип, заснет от връстници от глобалния юг и разговор за впечатления след това > отразяване на различни реалности > повишаване на осведомеността (може да бъде с жестомимичен език или субтитри)
- Онлайн семинари на живо или уроци по семинари (по танци, музика, пеене, ритъм, театрална практика) > активно обучение > отразяване на различни реалности (може да бъде на живо или чрез урок в зависимост от достъпа в мрежата и устройството, може да се добави жестомимичен език и специална помощ)
- Обща песен, текст или дневник или Wordcloud
- Обща игра / Escape Room
- Мисловно поведение Проверка на пропуските > повишаване на осведомеността > отразяване на неравенствата и различията
- Обща идея за флашмоб в петък или международен ден, отбелязващ например правата на детето, ден на жената, ден на приятелите, ден на мира) (планиране заедно с връстници от цял свят чрез онлайн сесия, заснемане, изпращане на видео и отразяване чрез онлайн сесия след това) > повишаване на осведомеността > активно учене
- Справяне с предизвикателство заедно с връстници от глобалния Юг > страхотно социално обогатяване, чувство за общност, преодоляване на граници и различия (например: намиране на решения за проблеми, грабване на боклука и броене на килограми, инсталиране на слънчев панел, засаждане на дървета и гледане как растат, извършвайте добро дело веднъж на ден и създавайте дневник) >

Инструменти, които могат да улеснят използването на цифрови методи:

1. Chat Room (ZOOM / WEBEX / Google Meet)
2. Mentimeter (за събиране на мнения) and/or Quizizz (за подготвянето и ползването на викторини)
3. Flipgrid
4. Padlet
5. TikTok
6. Edupad (shared Whiteboard)
7. Miro (creative common Whiteboard)

Интерактивни карти / Снимки / Постери с въведение и информация за съответната тема

Урок 3: Контролен списък за информираност

Успешното внедряване на творчески дигитални инструменти е възможно само когато вие като учител или педагог сте наясно с пречките, трудностите и неравенствата при предоставянето на такива инструменти. Моля, проверете списъка:

- Проверете инструмента, прегледайте темата и съдържанието и се свържете с вашата целева група предварително - работи ли всичко и има ли нужда от промени?
- Всеки участник има ли безплатен онлайн достъп? Какво можете да направите, ако не?
- Всеки участник има ли необходимото устройство, с което да участва? Как да се реши, ако не? Проверете възможностите за финансиране и дарения
- Бъдете нащрек за промени в емоционалните състояния и отделете време за обсъждане или дайте пространство на човека, ако изглежда, че има нужда от него
- Участвайте и вие! Дори и да сте обяснили задачата/упражнението, бъдете внимателни, бъдете на разположение и модел (оставете камерата включена), присъствайте
- Ако отговаряте за съдържанието, трябва да имате един помощник, който да отговаря за оборудването, ако е възможно, за да улесни и по-ефективно работата ви
- При възможност имайте втори канал за комуникация, в случай че има смущения, проблеми с връзката или оборудването.
- Винаги имайте проста офлайн задача/упражнение на склад, за да сте сигурни, че всеки може да участва, дори ако уеб връзката се провали.
- Използвайте обща споделена интерактивна (безплатна) бяла дъска, до която всеки има достъп, дори ако връзката с мрежата е слаба. Можете също така да намерите бяла дъска, където участниците могат да рисуват или да прикачат изображения, в случай че не могат да пишат.
- Уверете се, че вашите методи и инструменти са гъвкави и гъвкави, за да бъдат коригирани поради обстоятелства, нужди на целевата група и технически проблеми

Глава 3: Дигиталните технологии и хората с увреждания

Често цитиран цитат от Мери Пат Радабо, бивш член на Националния център за подкрепа на IBM за хора с увреждания, обобщава значението на технологиите за овластяване на хората с увреждания (Национален съвет по увреждания 1993):

„За повечето хора технологията прави нещата по-лесни. За хората с увреждания технологиите правят нещата възможни.“

Действията и последиците от маргинализацията и изключването на хората с увреждания са не само проблем с човешките права, което само по себе си е достатъчна причина за предприемането на мерки, но са придружени и от икономически проблеми. Лесно е да си представим какво би било въздействието върху икономиката на една нация, ако 15% от нейното население, което е средният дял на хората с увреждания в световен мащаб, се сблъска с препятствия при получаване на образование, принос на професионалната сцена и постигане на икономически самостоятелност. Така че не само правата и достойнството на хората са подкопани, но и благосъстоянието на страната (СЗО и Световна банка 2011 г.).

Бързото и масово развитие в сектора на дигиталните технологии доближи помощните технологии до всички потребители, добавяйки специализирани функционалности, които доскоро се смятаха за запазена област само за потребители с увреждания. Достъпността е част от общата потребителска и лична технология, което прави достъпната технология много по-евтина за всички потребители, включително хора с увреждания, но също и възрастни хора, хора с ниска грамотност, чужденци и други, които не се идентифицират като хора с увреждания. Пониската цена на достъпните технологии е особено актуална за хората с увреждания, които са купували прекалено скъпи специализирани стоки. Характеристиките за достъпност на широко използваните устройства значително намаляват така нареченото „друго“ на ученици или служители с увреждания (Foley and Ferri 2012). Това е особено важно за тяхното включване и пълноценно участие във всички аспекти на живота.

Цифровите технологии предоставят възможност на хората с увреждания да получат достъп до информация и съдържание в разбираем и предпочитан формат. Така, например, човек със зрителни увреждания може да използва реч-към-текст, софтуер за четене, както и аудио описания, човек с увреден слух може да използва надписи, за да разбере съдържанието на видео, SMS или незабавни текстови съобщения, за да комуникира, а човек с двигателни увреждания може да използва гласово разпознаване, за да управлява и навигира цифрово устройство. Всички средства за комуникация – текст, глас, изображения, жестове, звук – се използват за достъп до информация, като по този начин се преодоляват дългогодишни бариери пред комуникацията и взаимодействието.

Тук са представени различни категории увреждания, бариерите, пред които могат да се изправят хората с такова увреждане и примери за достъпни технологични решения (Raja, 2016):

Категория на уврежданията	Бариери пред участието	Достъпни технологични решения
Зрителни увреждания (от пълна слепота до слабо зрение)	- Четене на печат и писане - Достъп до визуална информация в печатни или аудиовизуални медии - Навигиране в нова среда, когато всички табели са в текст	- Предаване на текст към говор и говорен/гласов изход - Брайлови дисплеи - Увеличение - Гласово разпознаване - Аудио описание на графични и визуални медии - Електронни аудио табели - GPS-улеснена навигация - Оптично разпознаване на знаци или изображения - Промяна на яркостта на екрана, цветовия контраст
Увреждане на слуха (от пълна до частична загуба на слуха)	185 / 5,000 Translation results Translation result Изслушване на уроци, видеоклипове, предупреждения и друга	- Отворени и затворени надписи, субтитри за видеоклипове, телевизионни програми - SMS, текстови съобщения



	звукова информация лично или чрез аудио носител. • Общуване с други, включително преподаватели, връстници и колеги и други.	• Текстов телефон или телекомуникационно устройство за глухи (TTY/TDD), което позволява текстови съобщения по телефонната линия • Услуги за телекомуникационно предаване, които позволяват преобразуване на текст в петна чрез оператор • Използване на вибрации/текстови сигнали вместо звукови сигнали
Нарушения на говора	• Общуване с други, включително преподаватели, връстници и колеги и други.	• SMS, текстови съобщения • Синтезиран гласов изход, функция текст към реч • Използване на виртуална картинна дъска и комуникационни решения
Физическо увреждане Загуба на подвижност, сръчност и контрол върху някои функции на тялото.	• Влизане, навигиране и използване на сгради, класни стаи и други физически пространства. • Използване на инструменти за писане като химикалки и моливи, клавиатури, мишка.	• Системи за гласово разпознаване • Адаптирани и виртуални клавиатури • Джойстик и адаптирана мишка • Използване на поглед и жестове за управление на устройства • Отдалечен и онлайн достъп до работа, образование и други услуги
Когнитивно увреждане Включва набор от състояния, които могат да повлияят на паметта, мисленето и решаването на проблеми на човека, визуалното, математическото, четенето и разбирането на езика, способността да се обръща внимание или да се следват инструкции. Примери за основни състояния са травматично мозъчно увреждане, обучителни затруднения, синдром на Даун, аутизъм, церебрална парализа.	• Затруднено разбиране, запомняне или следване на инструкции. • Трудно разбиране на текстова информация. • Може да възникне заедно с други ограничения като говорни увреждания или проблеми с хващането и движенията на ръцете. • Трудности при общуване или изразяване на мисли и идеи.	• Предаване на текст към говор и говорен/гласов изход • Устройства със сензорен екран • Мобилни приложения и онлайн ресурси, които имитират устройства за усилваща и алтернативна комуникация (AAC), електронни табла с картинки за комуникация • Инструменти за организиране и подпомагане на паметта като онлайн календари, водене на бележки, предупреждения • GPS-улеснена навигация

		• Използване на мултимедия за подпомагане на разбирането, например видеоклипове, графики
Психосоциално увреждане	• Необходимост от гъвкави графики • Затруднено разбиране, запомняне или следване на инструкции. • Неспособност за реагиране и вземане на подходящи решения след информация или инструкции. • Трудности при общуване или изразяване на мисли и идеи.	• Използване на онлайн комуникация, документация, работни инструменти за подпомагане на гъвкавия график • Инструменти за организиране и подпомагане на паметта като онлайн календари, водене на бележки, предупреждения • Използване на онлайн комуникация, документация, работни инструменти за

Това е неизчерпателен списък. Важно е да се отбележи, че има както повече видове увреждания, така и бариери. За да се подпомогне приобщаването, включително чрез цифрови методи, трябва да се направи още много.

Библиография:

Foley, A., and B. A. Ferri. 2012. "Technology for people, not disabilities: ensuring access and inclusion." *Journal of Research in Special Educational Needs* 12 (4): 192–200.

National Council on Disability. 1993. Study on the financing of assistive technology devices and services for individuals with disabilities. A report to the President and the Congress of the United States. <http://www.ncd.gov/publications/1993/Mar41993>.

Raja, D. 2016. "Bridging the Disability Divide through Digital Technologies" World development report: BACKGROUND PAPER Digital Dividends. <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/123481461249337484-0050022016/original/WDR16BPBridgingtheDisabilityDividethroughDigitalTechnologyRAJA.pdf>

WHO (World Health Organization) and World Bank. 2011. World Report on Disability. http://www.who.int/disabilities/world_report/2011/report.pdf.

Допълнителни ресурси:

Добри практики и съвети:

- Virtual Escape game for responsible consumption: <https://globalesklassenzimmer-aachen.de/escape-game/>
- Language animation creative & digital for youth exchange (English) https://ijab.de/fileadmin/redaktion/PDFs/Shop_PDFs/013_DIY2_E_Doku_10-03-2022.pdf



- Interactive pictures to start talking about global issues: <https://www.hanisauland.de/lehrerinnen/unterrichtsmaterial/lehrerinnen-tafelbilder/wbt-klimawandel>
- At the expense of others? Global injustice <https://aufkostenanderer.org/publication-in-english-language/>
- TOOL KID value based learning in youth: <https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/124932560/EN+T-Kit+14.pdf/8e202b9b-bd7e-99f6-3381-a9744e6d422e#page=1&zoom=page-fit,21,873>
- <https://www.digital-global.net/> (critical global – methods in German & Castellano)
- „REDUSE“ project for teachers to „reuse/ Recycle & reduce“: https://www.globaleslernen.de/sites/default/files/files/education-material/reduse_umsetzung_klassen_5-12_lowres.pdf
- critical literacy https://www.globaleslernen.de/sites/default/files/files/education-material/epiz_bro_critical-literacy_online-final-1.pdf
- OER critical Power and methods for refugee topics: <https://www.f3kollektiv.net/materialien/>
- Group dynamics in online exchange (English):
- https://ijab.de/fileadmin/redaktion/PDFs/Shop_PDFs/016_DIY2_Summary-Group_dynamics_07-07-2022.pdf
- Green Apps and Materials (German <https://www.umwelt-im-unterricht.de/unterrichtsvorschlaege/natur-und-umwelt-erkunden-mit-dem-handy-der-app-test/>
- (digital) Buen Vivir- (digital) Footprint and more methods / Materials (German) <https://globalesklassenzimmer-aachen.de/learnsteps/>
- Indigenous People in action against climate change (German): <https://www.umwelt-im-unterricht.de/wochenthemen/indigene-voelker-im-kampf-gegen-den-klimawandel>
- Climate and sustainable consumption in digital learning (German) https://www.globaleslernen.de/sites/default/files/files/pages/lifestyle_bildungsmaterialien_dezember-20211.pdf
- Global education & green consumption (Italian & German) <https://catalogue.education21.ch/it>
- Methodologies for international (digital) youth exchange (polish / German) <https://ideenfundus.dpiw.org/?fbclid=IwAR1jRKGFZlZOFtRCzvzF59X6TRQnClkqEDXtyP8qkXMmdgjVnpBxwQVhRRA>
- Mini Movies- without barriers DIY- Handbook (German) https://ijab.de/fileadmin/redaktion/PDFs/Shop_PDFs/Dokumentation_DIY2_11-11-21_Das_mobile_Studio.pdf
- 5 rhythms of group dynamics in digital and hybrid formats with youth (German)
- https://ijab.de/fileadmin/redaktion/PDFs/Shop_PDFs/Kurzdoku-DIY2-Lab-Gruppendynamik-online-in-5_Rhythmen.pdf
- <https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/other-publications#Social>

Модул 5: „Получаване на знания и разбиране за глобалното обучение“

Глава 1: Въведение в глобалното образование и глобалното обучение

Урок 1: Перспективи

Урок 1.1 Смяна на гледните точки

Светът е многообразен. Дори по начина, по който го възприемаме. Може дори да се каже, че има толкова възприятия за света, колкото хора има на тази планета. Как си представяме света и как интерпретираме тези идеи не се определя само от нашето възпитание и образователна система, но и от социалните норми и ценности на мястото от света, в което сме родени. Някои възприятия са изключително ограничени и тесни, други са широки, информирани и мултиперспективни, някои са илюзии и продукт на предразсъдъци и стереотипи, други са утопии, трети са по-близо до реалността.

Също така е важно да сме наясно с по-голямата картина, фона, контекста и факта, че може да видим само част от картината и само като разгледаме повече части от картината, ще стигнем до цялото. И накрая, също така е важно да разберем, че нашата интерпретация на това, което виждаме, гледаме, чуваме, отново е нещо друго.

За да е по-лесно, нека да разгледаме няколко илюстративни примера.

Представете си, че имате стъклена купа, пълна с различни видове плодове пред вас. До вас няколко души гледат тази купа с плодове, всеки стоящ в своя край на стаята. Всеки от вас ще назове различен плод в съда, в зависимост от ъгъла, от който го гледа. Например виждате грозде и круши. Другият ще види банани и ябълки. И още един, който може да гледа съда отдолу нагоре, може дори да види портокали на дъното му. И така, всеки човек би описал различен плод. И всеки от вас би бил прав. Защото всички описани плодове всъщност са в съда. Проблемът би възникнал, ако вие и вашите съседни не сте съгласни с описанията на плодовете, защото вие ще сте толкова сигурни в **правотата и мнението си**, че в купата има само грозде и круши и нищо друго.

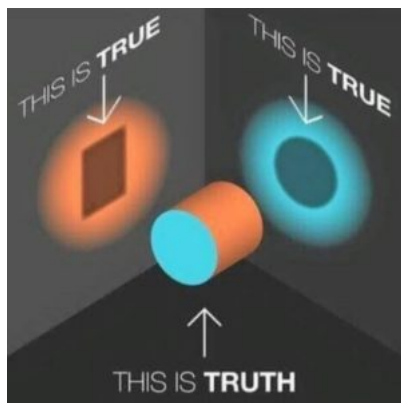


Co-funded by
the European Union



Урок 1.2 Промяна на гледните точки 2

Подобен пример е следната фигура. На едната стена някой ще види правоъгълник, а на другата стена някой ще види кръг. И двете са верни: вярно е, че на стената има правоъгълник, и вярно е, че има кръг на другата стена, но истината е обектът в средата - а именно цилиндърът. Ако погледнем само картината на стената, виждаме само частица от тази реалност. **Различна гледна точка (перспектива) означава и различна интерпретация (възприятие).**



Това може би е по-добре обяснено от малко по-приземения пример на снимката по-долу. Първата снимка би била първата реакция на повечето хора, които биха се ужасили от грубия жест на английския престолонаследник. При това веднага щяха да се замислят на кого показва среден пръст. Може би на досадните журналисти и фотографи?



Co-funded by
the European Union



Колко бързо се случва несправедливостта показва втората снимка, която показва истинския жест от различна гледна точка, като бъдещият крал показва номер три с пръстите си.



Видеото на Guardian от 1970 г., **Гледна точка**, също показва колко важен е ъгълът (или дори няколко ъгла), от който наблюдаваме и преценяваме за тълкуването на събитията:



Урок 1.3 Разнообразие от нашите гледни точки

Така, както видяхме в предишните уроци, **важно е да осъзнаем, че нещата не винаги са такива, каквито изглеждат или както сме научени да ги виждаме.** За да се справим с различните интерпретации, които съществуват в този свят, често трябва да се „отучим“ от това, което вече сме научили. Нашият възглед за света често е вече научен, социално програмиран и предвидим.

Нека да видим как бихме описали картината по-долу.



Co-funded by
the European Union



Автор на снимката: Julie Gropp

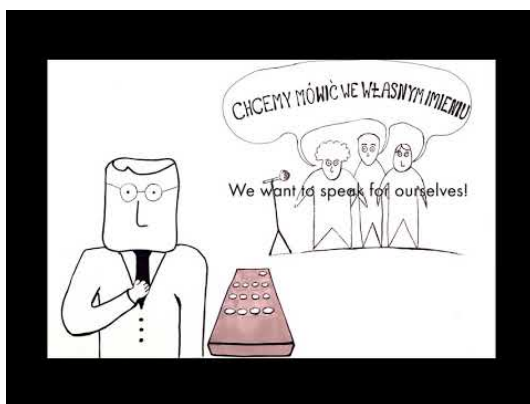
Бихме си позволили да кажем, че повечето хора в нашата част на света биха описали картината по следния начин:

„Глиган пресича пътя“.

Но какво ще стане, ако погледнем картината от неантропоцентрична гледна точка? Тогава описанието на снимката ще гласи следното:

"Дивечът не пресича пътя. Пътят пресича гората."

Така че, когато променим перспективата, внезапно виждаме нещата (и света) в напълно различна светлина. И ако проектираме всичко по-горе върху **начина, по който виждаме света и как говорим за него поради смаления ни поглед**, ще получим история като тази в малкия филм по-долу. Видеото Как да говорим за света е продуцирано от колеги от Полска хуманитарна акция (РАН) в Полша и е със субтитри на английски:



Урок 2: Глобално обучение

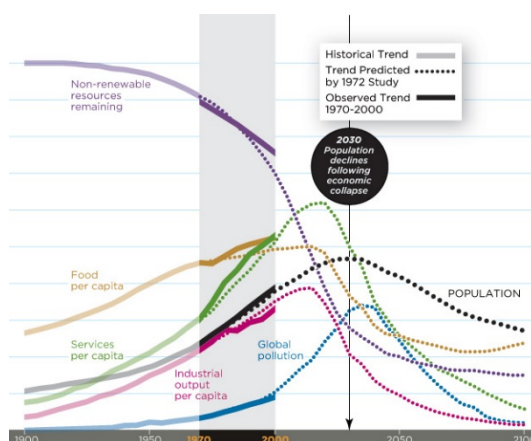
Урок 2.1 Глобално обучение за по-голямата картина 1

Глобалното обучение не е просто да научите за други интерпретации и да сглобите парчетата, а да учите през целия живот и да задавате въпроси как нашите ежедневни действия влияят на цялото. Това е инструмент да научите какво е внезапно да видите нещата в различна светлина, от различен ъгъл, бавно да сглобите парчетата от мозайка, които разкриват цяла картина, за която може би не сме подозирали. Как нашата малка част, в която се движим и действаме, влияе върху другите части и по-голямата картина на състоянието на света.

Състоянието на света, в който живеем и новите поколения, които навлизат в него, определено е тревожно. Нарастващите глобални и локални неравенства, войни и конфликти, изменението на климата и масовото изчезване на видове в епохата на антропоцена, кръстени на главния виновник за промените, които оставя като отпечатьци върху естествената си среда: човека.

Още през 70-те години международна група от изследователи, Римският клуб, в Масачузетския технологичен институт, изследва последиците от продължаващия неограничен глобален растеж. Те разглеждат пет основни фактора, които определят и взаимодействат, за да ограничат растежа на планетата: нарастване на световното население, селскостопанска продукция, изчерпване на невъзобновяеми ресурси, промишлено производство и замърсяване. Използвайки компютърен модел, те се опитват да идентифицират няколко пътя за бъдещето на човечеството и обобщават своите открития в доклада *Limits to Growth*, публикуван през 1972 г.

Посланието на тази книга е валидно и днес: ресурсите на планетата не могат да поддържат растежа, който очакваме, ако продължим да работим както обикновено или се преструваме, че всичко е наред. През 21-ви век изследователите прогнозират, че ще се сблъскаме с колапса на нашите социално-икономически и екологични системи, ако не променим начина на живот (в повечето случаи Глобалния север), който ни е довел до тези крайности. Когато учените наскоро преразгледаха тенденциите, които следваме, използвайки по-нови компютърни модели, те до голяма степен потвърдиха прогнозите, направени през 1972 г. (вижте графиката по-долу).



Източник на графиката: Meadows, D.H., Meadows, D.L., Randers, J. and Behrens III, W.W. (1972) Linda Eckstein

Но в книгата има и послание за надежда: човекът може да създаде общество, в което да живее на Земята безкрайно дълго време, ако наложи ограничения върху себе си и върху своето производство на материални блага, за да постигне състояние на глобално равновесие между население и производство. Тъжното е, че почти 50 години след публикуването на книгата, водещи политици и мултинационални корпорации все още работят както обикновено, без желание да правят радикални промени и да налагат ограничения. Ще бъдат ли най-накрая убедени и трогнати от масите, които сега протестират и се борят за климатична справедливост в рекорден брой по целия свят?

Урок 2.2 Глобално обучение за по-голямата картина 2

Следователно ние сме в момент, в който, честно казано, за оцеляването на човечеството и другите видове, с които споделяме единствения си дом, е наложително да осъзнаем всички връзки, взаимовръзки и взаимозависимости на собствения си начин на живот с другите части на света. Да осъзнаем истинските причини за глобалното неравенство, опустошаването на околната среда и вкореняването в една несправедлива и често кръвожадна система, която работи срещу природата и хората. Айнщайн е казал, че **същият начин на мислене, който е създал проблем, не може да го реши**. Затова е необходима радикална промяна на мисленето, а с него и на системата, която ни доведе до това състояние на света. **Но как можем да променим начина на мислене?**

Глобалното обучение със сигурност е инструмент, който може да ни помогне да направим тази промяна в мисленето. Това е едновременно „стил на учене и начин на мислене“ (Global Learning Charter, COE, 1997). Това е педагогически подход, който насърчава възгледи с множество перспективи и разрушаване на стереотипите и се основава на глобалните измерения на гражданското образование, като многообразие, човешки права, устойчивост, мир и предотвратяване на конфликти и межкултурен диалог.

Самата концепция произлиза до голяма степен от работата на неправителствени организации (НПО), изследователи в областта на образованието, международни организации, отдадени младежки работници, учители и активисти, които се стремят да се справят с различни социални, екологични, политически и други глобални проблеми. Глобалното образование може да подготви и да даде възможност на хората да се справят със сложността на глобалните предизвикателства без отчаяние, да развиват критични анализи, които свързват глобалните системи с техните местни контексти, да изпитат чувство за взаимосвързаност и да работят заедно по начини, които отварят различни възможности за съвместно съществуване в бъдещето.



Въпреки че ГО традиционно намира своето място най-вече в неформалната образователна система или в образователните дейности на различни неправителствени и младежки организации, нарастващата непредсказуемост на промените както в нашите общества, така и в

нашата среда предполага необходимост от развитие на партньорства, които разширяват пътя извън тези традиционни контексти. Само като работим заедно в много сектори и дисциплини, можем да се надяваме да отговорим по-стабилно и може би навреме на тези бързи промени. Предизвикателствата, пред които сме изправени в глобален мащаб, са свръхсложни, многопластови, взаимосвързани (решението за едно нещо създава проблеми на други места), включват много неизвестни, имат по-дълги и несигурни срокове.

Нашето формално образование ни оставя неподготвени да се справим с такива предизвикателства и свързаните с тях сложности, несигурности, неясноти, различия, парадокси, неравнопоставени властови отношения и конфликти, които са им присъщи. Често това се отразява в работата ни, независимо от нашите добри намерения. Ако глобалните предизвикателства се разглеждат като обикновени проблеми, намесата на преподаватели, активисти, организации на гражданското общество, младежки работници би възпроизвеждала вредни модели на:

- опростени решения за „чувствайте се добре“, които могат да се справят със симптомите, но не и с първопричините,
- патерналистични ангажименти с маргинализирани общности („отношение - ние знаем какво ви трябва“),
- етноцентрични идеали за справедливост, устойчивост и промяна.

Захващането с глобалните предизвикателства и справянето с тях на местно ниво през призмата на глобалното образование и подобни инструменти би могло да позволи избягването на тези вредни модели и подхода към тях по по-холистичен начин, разрушавайки доминиращата система, която се основава на неограничен растеж и експлоатация, която пренебрегва ограниченията на планетата.

Урок 2.3 Методически подходи към глобалното образование

а.) Микро-макро подход

Основните форми на микро-макро подход са:

- От локално към глобално, т.е. от замърсяване или бедност в местната околна среда, преминаване към глобалните измерения на тези проблеми и след това обратно към местно ниво („глокализация“).
- От лично към колективно, т.е. чрез лични истории и преживявания, представени от участници в мултикултурно глобално образование, научаване за реалността на миграцията на колективно ниво.
- От емоционално към рационално, т.е. от емоциите, предизвикани от разказите за гореспоменатите миграции на индивидуално ниво, преминавайки към изследване на общите аспекти на проблема с миграцията.

б.) Анализ на властта

Разбирането на глобалните процеси и предизвикателства включва идентифициране и свързване на различни заинтересовани страни въз основа на властта и печалбата или благосъстоянието на хората и околната среда. Навсякъде по света всеки човек, в зависимост от мястото, където е роден и от своята етническа група и социална класа, има различен достъп до ресурси,

възможности, избор и възможности за влияние върху решенията за споделяне на ресурси и богатство. Трябва да си зададем следните въпроси: На кого му пука, кой е засегнат от проблема? Кой има властта да го реши? Кой притежава ресурсите? Кой са съюзници или противници? Каква може да бъде моята роля в промяната на ситуацията?

Общи съвети

Научете се да се отучвате: научете се да възприемате, че това, което човек счита за неутрално и обективно, е перспектива и е свързано с това откъде идвате в социално, историческо и културно отношение (деконструкция: онагледяване на произхода и скритите цели на приети за даденост концепции).

Да се учите директно от онези, които живеят в периферията на основното общество, е абсолютно нещо, което трябва да се има предвид, когато търсите да развиете нови партньорства и иновативни образователни или други практики.

Декларацията от Маастрихт за глобалното учене (СОЕ, 2002), изготвена от Паневропейския конгрес по глобално образование, също го описва по начин, който ни е много близък: „Глобалното учене отваря очите и умовете на хората за реалностите на този свят и ги насърчава да предприемат действия, които водят до свят на по-голяма справедливост, равенство и човешки права за всички."

Наскоро, след едногодишен процес, това определение за глобално образование беше предефинирано в така наречената Дъблинска декларация (2022 г.), [Европейската декларация за глобалното образование до 2050 г.](#), която гласи: „Глобалното образование е образование, което позволява на хората да разсъждават критично за света и мястото си в него; отваря очите, сърцата и умовете им за реалността на света на местно и глобално ниво. То **дава възможност на хората да разбират, да си представят, да се надяват и да действат**, за да създадат свят на социална и климатична справедливост, мир, солидарност, справедливост и равенство, планетарна устойчивост и международно разбирателство. Това включва зачитане на човешките права и многообразието, приобщаване и достоен живот за всички, сега и в бъдеще."

И двете дефиниции подчертават не само насърчаването на критичното мислене в лицето на глобалните предизвикателства, но и **активния компонент на глобалното обучение**: т.е. активното глобално гражданство, което също включва ценности на действие, на предприемане на действия. Това означава да овластим всички нас в този свят и да ни направим съотговорни за промените, които ще доведат до развитието на справедливо и устойчиво общество на местно и глобално ниво. Подпомага развитието на умения, които ни позволяват да участваме активно в нашите общности, да мислим критично, да се изправяме срещу дискриминацията и стереотипите на другите и да ценим всички същества на нашата планета като равни.

Глобалното обучение укрепва **глобалните компетенции**, които стават съществени в един бързо променящ се и глоболизиращ се свят. Глобалната компетентност може да се определи като **способността и склонността да се разбира и действа по въпроси от глобално значение** (Voix Mansilla, 2017). Глобално компетентните ученици се подготвят за такъв сложен свят около тях като:

- се учат да изследват света отвъд непосредствената си среда, като рамкират и осмислят важни глобални проблеми,

- се учат да разпознават своите собствени и чужди възгледи, да формулират и тълкуват обмислено собствените си и да приемат възгледите на другите съпричастно и с уважение,
- се учат да общуват въпреки различията и да преодоляват културни, езикови, икономически и религиозни разделения,
- се учат как да действат отговорно в света.

Не е нужно да сте експерт в истинското море от глобални предизвикателства, за да насърчавате глобалното гражданство. По-важен е ентузиазмът и постоянната готовност да се питате всеки ден отново какво влияние оказват собствените ви действия върху ближните и природата и **как всеки един от нас, заедно с другите, може да допринесе за промяната към по-добро.**

Основните причини да се опитваме да живеем с глобален подход на обучение, според нас, са следните цели:

- постигане на социална справедливост и равни възможности за всички хора на този свят,
- Постигане на екологична справедливост, включително правата на природата и всички живи същества,
- Постигане на траен глобален мир, съвместно съществуване и човешка сплотеност.

Урок 3: Липса на глобално измерение

Сега, по много специален начин, ще разгледаме заедно какво означава липсата на **глобално измерение** в усещането ни за света или за привидно тривиалните неща в този свят.

Прочетете следния текст бавно и съсредоточено, като си го представите възможно най-ярко.

Представете си, че сте отглеждали царевица през цялата година.

Първо подгответе почвата, засадихте царевицата и я прекопахте, докато узрее. Сега е време да я приберете. Отидете на полето с хубава плетена кошница, за да съберете зрелите царевични кочани. Ще имате хубави, големи кочани, с които да преживеете през зимата, тъй като това ще бъде основният ви източник на храна. Когато кошницата се напълни, се връщате вкъщи и вземате царевичните кочани. След това ги слагате на масата пред вас.

Каква е вашата царевица? Опитайте се да си я представите възможно най-ярко в ума си. Направете мисловна картина на тази царевица.

Сега отворете следната страница.

Царевицата такава ли беше в ума ви?



Припомнете си уводния урок за различни гледни точки и като използвате примера с царевицата, помислете за следното:

- Какъв цвят беше вашата царевица?
- Защо си я представихте в ума си така, както го направихте? (Повечето хора в нашата среда обикновено си представят жълта царевица.)
- Какво друго виждаме по подобен начин през нашите "жълти очила"?
- Защо и как си представяме света по различен начин?
- Каква е разликата между думите "различие" и "разнообразие"?
- Опишете как бихте използвали примера с царевицата в класната стая.
- Какъв подход бихте използвали, меко или критично глобално обучение и защо?
- Каква би била разликата, ако използвахме другия?

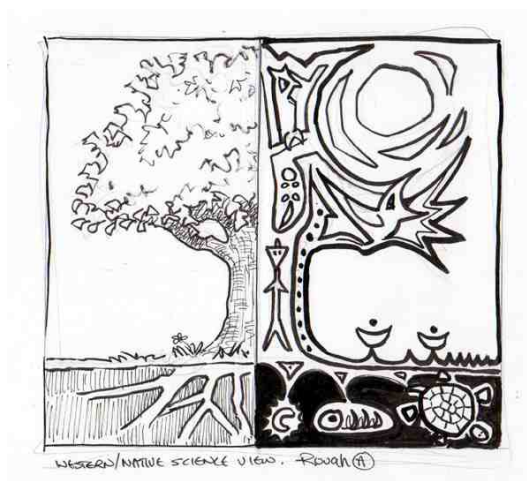
Ванеса Андреоти използва аналогията с царевицата, за да насочи вниманието ни към факта, че въображението ни може да е по-ограничено, отколкото сме предполагали. **Нашият социален, исторически и културен произход оказват силно влияние върху способността ни да си представяме.** Осъзнаването на този факт е много ценно, тъй като ни насърчава да бъдем по-отворени към хората и предизвикателствата около нас и просто ни прави по-скромни. Глобалното обучение е подход, който ни подкрепя в този вид повишаване на осведомеността ежедневно.



Урок 4: Насоки за глобално обучение

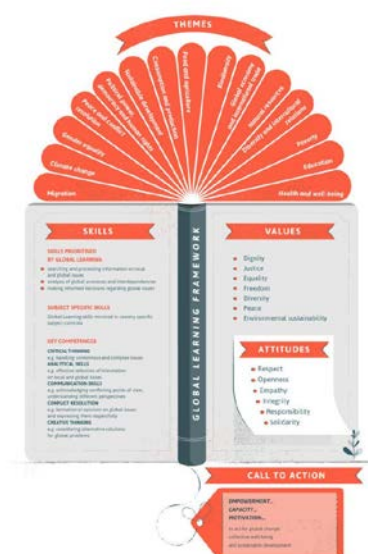
В резюме, описаното дотук може да се обобщи в няколко основни насоки за глобално обучение.

- 1) Глобалното обучение подчертава взаимозависимостта между глобалния юг и глобалния север и не се ограничава до представянето на глобални проблеми.
- 2) Глобалното обучение показва глобалните процеси от местна гледна точка, представя техните последици за всички и не се ограничава до абстрактното.
- 3) Глобалното обучение използва актуални и фактически описания на хора и места, то не поддържа увековечаването на съществуващите стереотипи.
- 4) Глобалното обучение показва причините и последствията от глобалните процеси, то не е ограничено от факти и статистики.
- 5) Глобалното обучение подчертава значението на дългосрочната индивидуална ангажираност в отговор на глобалните предизвикателства, вместо да поддържа чувството за безпомощност и набирането на средства за благотворителни организации.
- 6) Глобалното обучение зачита достойнството на хората, с които се занимава, не се фокусира върху негативното, а се стреми да представи балансирана картина на световната реалност.
- 7) Глобалното обучение насърчава критичното мислене и подкрепя хората да развият свои собствени възгледи за глобалните предизвикателства, то не насърчава една идеология и не предлага бързи отговори.
- 8) Глобалното обучение насърчава разбирането и съпричастността, то не прибегва до съжаление.
- 9) Глобалното обучение позволява на хората, които споменава, да говорят сами за себе си, то не разчита на догадки и въображение.
- 10) Глобалното обучение използва голямо разнообразие от методи на преподаване и обучение и не се ограничава до дидактическо обучение.
- 11) Глобалното обучение има за цел да изгради знания, да развие умения и да промени нагласите и не се ограничава до трансфер на знания.
- 12) Глобалното обучение е съсредоточено върху учащия, процесът на обучение започва с опита на учащия и не се ръководи само от учителя.



Източник на илюстрацията: [Green Teacher](#), Education for Planet Earth, 2013.

Инфографиката на Global Learning Framework (по-долу) представя по ясен и опростен начин основните теми, умения, ценности и нагласи, които искаме да разгледаме и насърчаваме чрез глобално обучение. Можете да научите повече за глобалното обучение в публикацията [Global Learning Framework](#), която Humanitas създаде в сътрудничество с нашите партньори по проекта като част от проекта „Global Issues – Global Subjects“.



Източник на инфографиката : https://www.humanitas.si/wp-content/uploads/2022/09/GLF_infographic.pdf (Humanitas, 2022)

Глава 2: Въведение в Целите за устойчиво развитие

Урок 1: Информация за Целите за устойчиво развитие

Урок 1.1. Предистория и репортинг

През 2015 г. държавите-членки на Организацията на обединените нации (ООН) приеха [Програмата за устойчиво развитие до 2030 г.](#), чиято цел е да служи като насока за поведение, което ще ни помогне да запазим планетата и нейните обитатели. В основата му лежат 17-те цели за устойчиво развитие (ЦУР), които са „призивът за действие“ към всички страни по света. Въз основа на главните проблеми, с които всички ние се сблъскваме както на местно, така и на глобално ниво, целите са насочени както към предотвратяване, така и към намаляване на съществуващите рискове.

Процесът, който завърши със създаването и публикуването на ЦУР, започна още през 1992 г. на срещата на върха за Земята в Бразилия, където фокусът беше върху решенията за подобряването на човешкия живот и опазването на околната среда. Осем години по-късно [Целите на хилядолетието за развитие \(ЦХР\)](#) бяха договорени по време на срещата на върха на хилядолетието. Сътрудничеството между държавите, което последва, имаше няколко ключови етапа през годините, със създаването на работни групи, крайни документи и други, които определят цели, желани резултати и действия, които ще помогнат за постигането на гореспоменатите. „2015 г. беше забележителна година за мултилатерализма и оформянето на международната политика с приемането на няколко големи споразумения:

- [Sendai Framework for Disaster Risk Reduction](#) (March 2015)
- [Addis Ababa Action Agenda on Financing for Development](#) (July 2015)
- **[Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development with its 17 SDGs was adopted at the UN Sustainable Development Summit](#)** in New York in September 2015.
- [Paris Agreement on Climate Change](#) (December 2015)
- Now, the annual [High-level Political Forum on Sustainable Development](#) serves as the central UN platform for the follow-up and review of the SDGs.”

ООН предоставя подкрепа, насоки и изграждане на капацитет за ЦУР и тяхното изпълнение чрез [Division for Sustainable Development Goals \(DSDG\)](#). „Интерфейсът наука-политика“ е основна точка в разбирането и прилагането на науката, като същевременно се преплита с всички желани резултати. Това става чрез т.нар [Global Sustainable Development Report \(GSDR\)](#). През 2016 г. беше договорено докладът да се публикува на всеки 4 години, а през 2023 г. трябва да бъде публикуван вторият доклад, когато достигнем средата. Годишен доклад за напредъка по SDGS също се публикува от ООН.



https://www.freepik.com/free-vector/ecology-sustainable-development-flat-sdg-illustration_26054524.htm

Урок 1.2. Целите за устойчиво развитие накратко

Целите за устойчиво развитие, известни още като ЦУР или Глобални цели, бяха приети през 2015 г. и имат крайна дата 2030 г. Те се състоят от 17 отделни, но същевременно преплетени и взаимно обусловени цели и съответните подцели. Всяко действие за една цел може да има пряк или косвен ефект върху друга и често споменатите действия трябва да бъдат многостранни, добре планирани и изпълнени. Целите се състоят от общо 169 подцели. Държавите са се ангажирали да дадат приоритет на напредъка на тези, които са най-назад. Отново е важно да се отбележи, че въпреки че са договорени от държавите-членки на ООН, те служат само като насока, а не като закон. Въпреки че има законодателна рамка, която заздравява или подкрепя много от целите, не е последователна или универсално прилагана, а е по-скоро за всяка държава по държава. Това е и една от основните критики към ЦУР, които ще бъдат обсъдени в Урок 2.

Снимка от уебсайта на UN SDG

Самите цели са както следва:



Цел 1. Без бедност (7 подцели)

Цел 2. Нулев глад (8 подцели)

Цел 3. Добро здраве и благополучие (13 подцели)

Цел 4. Качествено образование (10 подцели)

Цел 5. Равенство между половете (9 подцели)

Цел 6. Чиста вода и канализация 8 подцели)

Цел 7. Достъпна и чиста енергия (5 подцели)

Цел 8. Достоеен труд и икономически растеж (12 подцели)

Цел 9. Промишленост, иновации и инфраструктура (8 подцели)

Цел 10. Намалени неравенства (10 подцели)

Цел 11. Устойчиви градове и общности (10 подцели)

Цел 12. Отговорно производство и потребление (11 подцели)

Цел 13. Действия в областта на климата (5 подцели)

Цел 14. Живот под водата (10 подцели)

Цел 15. Живот на сушата (12 подцели)

Цел 16. Мир, справедливост и силни институции (12 подцели)

Цел 17. Партньорство за целите (19 подцели)

За по-подробна информация следва да се прегледа следната официална страница относно ЦУР: https://sdgs.un.org/#goal_section

Урок 1.3. Текущо състояние: Доклад за целите за устойчиво развитие за 2022 г

Последният доклад за напредъка на ЦУР беше публикуван през 2022 г. А публикуваните резултати и анализ като цяло далеч не са положителни. Единодушно е заключението, че пандемията Covid-19, последвана от въоръжен конфликт, включително в Украйна, покачването на цените на газа и петрола и редица екологични „инциденти“ са повлияли значително на напредъка досега по негативен начин. Информацията, представена в доклада, се основава на последните налични данни (към юни 2022 г.) за избрани индикатори в глобалната рамка на индикаторите 1 за ЦУР. Някои от ключовите изводи за състоянието/предизвикателствата за всяка цел са представени по-долу чрез директни извадки от самия доклад:

Цел 1. Без бедност: Повече от 4 години напредък срещу бедността беше заличен от COVID-19; Нарастващата инфлация и въздействието на войната в Украйна допълнително дерайлират напредъка по отношение на брой хора, живеещи в крайна бедност през 2022 г. Прогнозата преди пандемията беше 581 милиона, текуща прогноза: 657-676 милиона.

Цел 2. Нулев глад: За да се намали забавянето на растежа при децата с 50% до 2030 г., годишният процент трябва да се удвои, кризата в Украйна предизвиква недостиг на храна за най-бедните хора в света.

Цел 3. Добро здраве и благополучие: 22,7 милиона деца са пропуснали основни ваксини през 2020 г. - 3,7 милиона повече от 2019 г., Смъртните случаи от туберкулоза нарастват за първи път от 2005 г. насам, заразените от пандемията Covid-19 са повече от (средата на 2022 г.) (2020-2021 г.) в световен мащаб и доведе до 15 милиона смъртни случая (края на 2021 г.) Прекъснати основни здравни услуги: 92% от страните спряха напредъка в универсалното здравеопазване.

Цел 4. Качествено образование: Заложените неравенства в образованието само се влошиха по време на пандемията, пропуснато е над половината от присъственото обучение; Пандемията от COVID-19 задълбочи глобалната криза в обучението за 147 милиона деца през 2020-2021 г.

Цел 5. Равенство между половете: Бюджетирането, съобразено с пола, трябва да бъде засилено, ще отнеме още 40 години, за да могат жените и мъжете да бъдат представени еднакво в националното политическо ръководство при сегашното темпо. Жените представляват 39% от общата заетост през 2019 г., но 45% от глобалните загуби на работни места през 2020 г..

Цел 6. Чиста вода и канализация: Постигането на целите за питейна вода, канализация и хигиена до 2030 г. изисква 4 пъти увеличение на темпото на напредък.

Цел 7. Достъпна и чиста енергия: Международните финансови потоци към развиващите се страни за възобновяеми енергийни източници намаляха за втора поредна година, впечатляващият напредък в електрификацията се забави.

Цел 8. Достоеен труд и икономически растеж: Световната безработица ще остане над нивото отпреди пандемията поне до 2023 г. Глобалното икономическо възстановяване е допълнително възпрепятствано от кризата в Украйна.

Цел 9. Промисленост, иновации и инфраструктура: Глобалното производство се възстанови от пандемията, но най-слабо развитите страни са изоставени, индустрията на пътническите авиокомпании все още се бори да възстанови катастрофалните загуби.

Цел 10. Намалени неравенства: Пандемията е причинила първото нарастване на неравенството в доходите между отделните държави от едно поколение; Броят на бежанците в световен мащаб достига рекордно високо ниво.

Цел 11. Устойчиви градове и общности: За да не изоставим никого, ще е необходимо да се съсредоточим повече върху 1 милиард обитатели на бедните квартали.

Цел 12. Отговорно производство и потребление: 13,3% от храната в света се губи след прибиране на реколтата и преди да достигне до пазарите на дребно, нашата зависимост от природните ресурси нараства.

Цел 13. Действия в областта на климата: Финансирането на климата не достига годишно задължение от 100 милиарда долара, свързаните с енергията емисии на CO₂ са се увеличили с 6% през 2021 г., достигайки най-високото ниво досега; Покачването на глобалните температури продължава с неотслабваща сила, което води до по-екстремно време.

Цел 14. Живот под водата: Увеличаващото се окисляване застрашава морския живот и ограничава капацитета на океана да смекчи изменението на климата, 17+ милиона метрични тона пластмаса са навлезли в океана през 2021 г..

Цел 15. Живот на сушата: Биологичното разнообразие е до голяма степен пренебрегнато при разходите за възстановяване от COVID-19, 133 страни са ратифицирали Протокола от Нагоя, който се отнася до достъпа до генетични ресурси и тяхното честно и справедливо използване.

Цел 16. Мир, справедливост и силни институции: Рекордните 100 милиона души са били насилствено разселени по света (май 2022 г.), корупцията се открива във всеки регион.

Цел 17. Партньорство за целите: Бремето на нарастващ дълг застрашава възстановяването на пандемията в развиващите се страни, навлизането на интернет се ускори по време на пандемията. През 2021 г. преките чуждестранни инвестиции се възстановиха до 1,58 трилиона долара, което е с 64% повече от 2020 г..

Изводът е, че събитията от последните две години имаха отрицателно въздействие върху напредъка на ЦУР и трябва да се положат усилия за противодействие и смекчаване, ако искаме да постигнем целите и да имаме шанс да осигурим устойчива и безопасна среда за бъдещето.

Урок 2: Критика на целите за устойчиво развитие

Целите на ООН за устойчиво развитие бяха използвани като пътна карта към устойчивостта през последните 7 години. Служейки като ръководство за държавни политики, бизнес и лично поведение, тяхната цел е да поставят цели и да бъдат двигател за промяна. Мнозина твърдят, че ЦУР са несъвършени, но все пак са най-доброто отражение на съществуващата сложност на света и нашето въздействие досега. И точно тези „несъвършенства“ са обект на наблюдение и критика.

Всъщност, според Economist, още през 2015 г. „противниците твърдят, че широчината е в противоречие с необходимостта от приоритизиране. Economist описва ЦУР като толкова широки и обширни, че „...се равняват на предателство към най-бедните хора в света“.

За съжаление, с Програмата до 2030 г. и 17-те цели за устойчиво развитие, световните лидери все още не са успели да преминат отвъд бинарния светоглед, че светът трябва да бъде съставен от развития свят (това сме „ние“ – Европа и Северна Америка) и всички другите, които все още се „развиват“. Такова разбиране за развитието предполага само една възможност за „истинско“ развитие, която се доближава до нашето собствено. Това все още е поглед към света през неолибералната призма на икономически растеж и икономическо развитие (Gobbo, 2016). Целите биха могли да означават преминаване към равни партньорства, които позволяват учене един от друг, но в действителност техният дискурс отново се основава на разделянето на развитите и изостаналите в типичната икономическа парадигма.

Основни точки за критика:

Целите

Има доста широко разпространена критика по отношение на целите и неотлагането на всяка подцел. „Например, Центърът за консенсус в Копенхаген поведе инициатива за извършване на анализ на разходите и ползите по целите на ЦУР, подчертавайки, че усилията за постигане на някои от тях биха били с „ниско съотношение цена-качество“ и предполага, че те или трябва да бъдат променени, или премахнати изцяло (Lomborg 2014).“ Сериозна пречка се оказва липсата на точно определяне на финансирането и начина, по който то да става. Всъщност, според Световната банка, в публикуваното на WBG „най-изчерпателно проучване на разходите“, Beyond the Gap, изчислява, че постигането на свързаните с инфраструктурата ЦУР, плюс свързаното с инфраструктурата смекчаване на изменението на климата, ще изисква инвестиции, еквивалентни на 4,5–8,2 процента от съвкупният БВП на страните с ниски и средни доходи на година през 2015–2030 г. 5. В отделните държави обаче, особено в страните с ниски доходи, инвестиционните нужди могат да представляват значително по-голям дял от БВП.“

В допълнение към това, според Филип Алстън, няма изрична връзка с конкретни човешки права. Въпреки че могат да бъдат направени връзки, може да се твърди, че тези връзки не са достатъчни.

Индикаторите и индексът SDG

Има многостепенен проблем с индикаторите. Въпреки че тяхната цел е да насочват и проследяват напредъка, те не са успели да го направят. Според докладите те не капсулират напълно концепциите, оставят място за оспорване и тълкуване и не покриват нищо, което не е очевидно осезаемо.

Индексът SDG е една от другите точки на оспорване. Според Хикел „страните с най-висок резултат по този индекс са едни от най-екологично неустойчивите страни в света“. Това се дължи на факта, че доброто представяне на целите, свързани с развитието (които са повечето от тях), може да даде висок резултат, дори ако представянето на устойчивостта е ниско. Такъв е случаят в редица развити страни като Швеция или САЩ, за които се твърди, че имат „неустойчиви нива на въздействие върху околната среда“. Освен това университетът в Лийдс публикува данни, подкрепящи точно тезата, че високо класираните страни всъщност имат изключително високи нива на използване на ресурси, замърсяване и т.н.

Този проблем се задълбочава от факта, че повечето показатели не отчитат международната търговия и данните не отразяват например производството на компания от ЕС, която го е изнесла в развиваща се страна. Това ни води до проблема с данните.

Недостатъчни или грешни данни

За да се проследи напредъкът по целите, са необходими данни от всички държави. Тези данни трябва да бъдат предоставени своевременно, трябва да бъдат пълни и точни. Това обаче не е така в действителност. Липсват данни в страните, които изискват най-много усилия. Според доклад, публикуван от Bali Swain, „няма нито един петгодишен период от 1990 г., в който страните да разполагат с достатъчно данни, за да докладват за повече от 70 процента от напредъка на ЦХР (UN Independent Expert Advisory Group 2014). По-притеснителното е, че около половината от тези данни се основават на фирмени проучвания на ниво държава; останалите се състоят от оценки, моделиране и глобален мониторинг“. Данните липсват, остарели са и са ненадеждни. Не е отразена „сивата икономика“, не са отразени корупционни практики и незаконна търговия, принудителен труд и др.

Езикът на целите

През 2015 г. Easterly, който е открито критичен към Целите, заяви, че ЦУР отговарят на въпроса какво трябва да се направи, но не дават отговори на въпроса „как?“ и кой“. Това предполага, че знанието какво трябва да се направи, не предоставя решение и без конкретно разпределение на отговорността, всичко ще остане бездействие. Освен това, тъй като ЦУР са необвързващи и позволяват избор на изпълнение на целите и промени на целите за отделни държави, заедно с отговорността на отделните лица, няма достатъчно натиск за действие. И реалността е, че без достатъчен натиск и разчитането само на сътрудничество няма да доведе до нужните резултати. За съжаление, това вече може да се види от недостатъчния напредък, постигнат по Целите, както беше обсъдено накратко в предишния урок.

Парадоксът на ресурсите

Изследователят Rene Suša (2021) по подобен начин твърди, че **същността на целите за устойчиво развитие включва фундаментален парадокс**: а именно, устойчивостта и развитието, както ги познаваме, просто не са съвместими. Всички знаем, че живеем на физически ограничена планета, но все пак искаме да продължим да функционираме в рамките на система, която се основава на модела на неограничен растеж. Следователно концепцията за устойчивост трябва да се фокусира върху това какво точно искаме да продължи, какво искаме да направим устойчиво. Езикът на ЦУР предполага, че отговорът на този въпрос изглежда е, че искаме да поддържаме социално-икономическите структури, на които се радваме днес. Това обаче не е възможно на планета с ограничени ресурси. Ако, от друга страна, погледнем как други части на света (с изключение на западния свят) разбират и интерпретират устойчивостта, може да видим развитието също в напълно нова светлина. Например, много хора определят устойчивостта като способността да оцелееш, да можеш да се поддържаш. За тях устойчивостта не е термин, който описва продължаването на темповете на икономически растеж, а по-скоро описва начин на живот, който ви позволява да останете живи в дългосрочен план. Това изглежда като проста концепция, но това е нещо, което очевидно липсва на нашата система и на езика на ЦУР.

Philip Alston

Philip Alston, Докладчикът на ООН за крайната бедност и правата на човека, който напуска поста си (Алстън, 2020 г.), е един от основните критици на ЦУР. Според него един от основните проблеми с Целите е „тяхното разчитане на погрешната международна линия на бедност (IPL) на Световната банка от 1,90 долара на ден като измерител на бедността, което той правилно преценява като твърде ниско ниво, за да поддържа достоен живот в съответствие с основните човешки права (Alston, 2020, стр. 4). В последния си доклад през 2020 г. той казва, че дори „ако целите за устойчиво развитие бъдат изпълнени, милиарди хора ще продължат да се сблъскват със сериозни лишения, тъй като линията на бедността представлява в най-добрия случай „голо препитание“ (Alston, 2020 г., стр. 10). Може би най-важният момент от неговата критика е, че ЦУР призовават за икономически растеж, като същевременно действат срещу изменението на климата. Икономическият растеж, неравномерното разпределение на ресурсите и недостатъчните действия за политики, които могат да бъдат от полза, са основните двигатели както за отрицателното въздействие върху климата, така и за неблагоприятните ефекти върху бедните. Освен това той призовава за повторно калибриране на ЦУР. И не е единственият. Многобройни публикации сочат необходимостта от промяна на подхода, която беше подсилена от пандемията и нейните последици.

Глава 3: Видеоклипове от Глобалния юг относно ЦУР

Работата по проекта Culpeer4Change показва въздействието, което групите от глобалния юг могат да имат върху нашия възглед и разбиране за устойчиво развитие. Ето защо тук са включени някои примери, които демонстрират работата на такива групи, които насочват вниманието към ключови проблеми по артистичен начин. Те могат да се използват като част от културното взаимно обучение от връстници, включително дигитално. Възможностите да видите работата на другите и да се задълбочите в тяхната гледна точка по важни въпроси могат да бъдат използвани за започване на диалог и сътрудничество в подкрепа на Целите за устойчиво развитие.

Урок 1: Как могат да се използват видеоклиповете като подход стъпка по стъпка

Стъпка 1 Индивидът или групата трябва да се запознаят с целите за устойчивото развитие.

Стъпка 2 Краткото ръководство по-долу може да помогне за ориентацията кои видеоклипове да се гледат във връзка с SDG, които представляват интерес. Участниците трябва да се запознаят с групата, от къде са, каква е основната им дейност. Това само по себе си би разширило знанията на обучаемите и би ги отворило към нови култури.

Стъпка 3 Изгледайте един или повече видеоклипове

Стъпка 4 Проведете онлайн/лична дискусия относно видеото между учащите: Какви бяха обсъжданите теми?, Какъв беше проблемът, който беше на фокус?, Кои други ЦУР (освен посочените) виждате обхванати и как?

Стъпка 5 Проведете дискусия с групата, чийто видеоклип е гледан - Задавайте въпроси, споделяйте коментари, въздействие и споделяйте знания за работата на другите в съответните области. Ако не е възможно да проведете дискусия с групата, направете втора сесия с вашите връстници и дайте идеи как вашата група би подходила към темата.

Стъпка 6: Обмислете идеи и възможности за сътрудничество

Урок 2: Видеоклиповете и тяхната връзка с ЦУР

Страна на произход: Перу

Име на групата: Arena y Esteras

Кратко описание на видеоклипа: Изменението на климата в Перу – кратък поглед върху начина, по който Arena y Esteras се ангажират да се борят с изменението на климата пред прага им и в техния квартал

Връзка към

видеото: https://www.youtube.com/watch?v=QeynjgATY_w&embeds_euri=https%3A%2F%2Fculpeer-for-change.eu%2F&source_ve_path=MjM4NTE&feature=emb_title

Връзка с ЦУР: Цел 15

Страна на произход: Етиопия

Име на групата: Circus Devere Berhan

Кратко описание на видеоклипа: Спектакъл "Kapro" от Circus Debere Berhan

Пълно представление (1:20 минути) на Circus Debre Berhan с музика на живо

Връзка към видеото:

https://www.youtube.com/watch?v=sPB755G1WdM&embeds_euri=https%3A%2F%2Fculpeer-for-change.eu%2F&feature=emb_logo

Връзка с ЦУР: Множество

Страна на произход: Южна Африка

Име на групата: M.U.K.A.

Кратко описание на видеоклипа: Спектакъл "Съжалявам" - пълен Спектакъл на "Съжалявам"
Актьори: Режисьор: Brian Pakhati

Връзка към видеото:

https://www.youtube.com/watch?v=ZArXhqAZ5sk&embeds_euri=https%3A%2F%2Fculpeer-for-change.eu%2F&feature=emb_logo

Връзка с ЦУР (кратко описание на покрити цели): 4

Страна на произход: Bolivia

Име на групата: Teatro Trono

Кратко описание на видеоклипа: Teatro Trono - Retorno a la semilla

Придружете младите артисти от Teatro Trono в техните изследвания върху взаимовръзките между изменението на климата, майката Земя и човешкото поведение. Те ни водят на тяхното пътуване до ледниците на Боливия, които са в голяма опасност.

Връзка към видеото:

https://www.youtube.com/watch?v=MucV1me92vk&embeds_euri=https%3A%2F%2Fculpeer-for-change.eu%2F&feature=emb_logo

Връзка с ЦУР (кратко описание на покрити цели): 13

Страна на произход: Аржентина

Име на групата: Fuera de Foco

Кратко описание на видеоклипа: Гледайте брилянтно мини изпълнение за Fuera de Foco Girl за правата на жените по време на пандемия.

Връзка към видеото:

https://www.youtube.com/watch?time_continue=1&v=SmtZZ5Gxfgo&embeds_euri=https%3A%2F%2Fculpeer-for-change.eu%2F&feature=emb_logo

Връзка с ЦУР: Цел 5

Страна на произход: Многонационално

Име на групата: Music for the SDGs

Кратко описание на видеоклипа: Групи от цял свят се събират, за да създават музика заедно (онлайн) по теми, свързани с ЦУР

Връзка към видеото: <http://mackglobe.com/musicforsdgs/>

Връзка с ЦУР: Множество

Страна на произход: Уганда

Име на групата: SOSOLYA 2022

Кратко описание на видеоклипа: Изменението на климата в УГАНДА – кратък поглед към начина, по който SOSOLYA се ангажира да се бори с изменението на климата пред прага им и в техния квартал. И как едно момиче предлага РЕШЕНИЕ на този проблем. Виждате части от „Woman King” на училищната сцена в Рисен/Хамбург.

Връзка към видеото: Предлага се на платформата CULPEER

Връзка с ЦУР: 5 и 13

Страна на произход: Уганда

Име на групата: SOSOLYA

Кратко описание на видеоклипа: В началото на юни 2019 г. Bagonza Herman Katoroogo, треньор по танци в Sosolya Ungudu Dance Academy от Кампала/Уганда, беше гост на 11-ти клас (ProVo2) в Erich Kästner School в Hamburg-Farmsen. Посещението му бе част от проекта „CREACTIV за климатична справедливост“ на KinderKulturKarawane. Програмата включваше творчески упражнения, размисли върху мечти и идеали, дискусии за причините и последиците от изменението на климата и възможните решения: Кои бяха хората, които ме формираха? Какво е важно за мен в живота? Какво можем да направим срещу глобалното затопляне? Как могат да изглеждат щадящите климата градове? За тази цел младите хора изготвиха собствени закони за своите градове на бъдещето. Накрая имаше клас по танци. Когато младите артисти от Сосоля дойдат на гости през октомври 2019 г., от тези идеи трябва да се появи съвместно представление, което да бъде представено на публиката

Връзка към видеото: https://www.youtube.com/watch?v=s_OyB9OpetA

Връзка с ЦУР (кратко описание на покрити цели): 13

Страна на произход: Ел Салвадор

Име на групата: Tiempos Nuevos Teatro

Кратко описание на видеоклипа Членовете на Tiempos Nuevos Teatro (TNT) от Ел Салвадор представят себе си и своята пиеса, с която ще бъдат на турне през пролетта на 2022 г. като част от Детския културен керван, и разказват защо е важно да опазваме климата.

Връзка към видеото:

<https://www.youtube.com/watch?v=onqwD1YMnQY>

Връзка с ЦУР: 13

Препратки

Alston, P. (2020), The parlous state of poverty eradication: Report of the Special Rapporteur on extreme poverty and human rights, Human Rights Council Forty-fourth session 15 June–3 July 2020, A/HRC/44/40, available at: <https://chrgj.org/wp-content/uploads/2020/07/Alston-Poverty-Report-FINAL.pdf>

Bali Swain, Ranjula. (2017). A Critical Analysis of the Sustainable Development Goals. 10.1007/978-3-319-63007-6_20.

Boix Mansilla, GLOBAL THINKING, AN ID-GLOBAL BUNDLE TO FOSTER GLOBAL THINKING DISPOSITIONS THROUGH GLOBAL THINKING ROUTINES, Harvard Graduate School of Education, 2017

Corn experiment based on the work of Vanessa Andreotti, Heads-Up lecture, available on Youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=YpO21x6f1GA>

Global Sustainable Development Report (GSDR) 2023, United Nations Department of Economic and Social Affairs Sustainable Development, available at: <https://sdgs.un.org/gsdr/gsdr2023>

Hickel, J. (2020), The World's Sustainable Development Goals Aren't Sustainable, Foreign Policy, available at: <https://foreignpolicy.com/2020/09/30/the-worlds-sustainable-development-goals-arent-sustainable/>

Humanitas, (2022), [Global Education](#), Beyond The Tales project.

Kavka Gobbo Ž., Z globalnim učenjem do globalnih ciljev, 2016. In SLOGOPIS, Sloga, NGO Platform for Development, Global Learning and Humanitarian Aid, Ljubljana.

Mair, Simon & Jones, Aled & Ward, Jonathan & Christie, Ian & Druckman, Angela & Lyon, Fergus. (2017). A Critical Review of the Role of Indicators in Implementing the Sustainable Development Goals. 10.1007/978-3-319-63007-6_3. , available at: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1462901122000107>

McCloskey, S. (2021), Are the Sustainable Development Goals sustainable?, Part of series: Embedding sustainability education in practice, available at: <https://www.bera.ac.uk/blog/are-the-sustainable-development-goals-sustainable>

Suša, R., [Global Citizenship Education \(GCE\) for Unknown Futures](#), Mapping Past and Current Experiments and Debates

SDG Thoughts: Rene Suša, Gesturing Towards Decolonial Futures collective, 2021. Sloga, NGO Platform for Development, Global Learning and Humanitarian Aid, Ljubljana. Available at: <https://www.youtube.com/watch?v=DSWjFscV024>.

Sustainable Development Goals, United Nations Department of Economic and Social Affairs Sustainable Development, available at: <https://sdgs.un.org/goals>

The Sustainable Development Goals Report 2022, available at <https://unstats.un.org/sdgs/report/2022/The-Sustainable-Development-Goals-Report-2022.pdf>

Thinking about the maize experiment, you can further explore your un-learning efforts here: <https://facinghumanwrongs.net/unlearning-bundle-unit-1/>.

Vanessa Andreotti, Lynn Mario T. M. de Souza: [Learning to read the world Through Other Eyes](#)

Vanessa Andreotti et al.: [Global Citizenship Otherwise](#)

Vanessa Andreotti: [Global education in times of unprecedented changes](#)

Vanessa Andreotti et al.: [Mobilising Different Conversations about Global Justice in Education:](#)

Toward Alternative Futures in Uncertain Times

Vorisek, D; Yu, S.(2020), Understanding the Cost of Achieving the Sustainable Development Goals. Policy Research Working Paper;No. 9164. World Bank, Washington, DC. © World Bank.
<https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/33407> License: CC BY 3.0 IGO.

(2020) Time to revise the Sustainable Development Goals, The international journal of science Nature 583, 331-332 (2020), doi: <https://doi.org/10.1038/d41586-020-02002-3>, available at:
<https://www.nature.com/articles/d41586-020-02002-3>

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

Limits to Growth в pdf формат.

АНЕКС: Справка за прогреса по отделните ЦУР към 2022

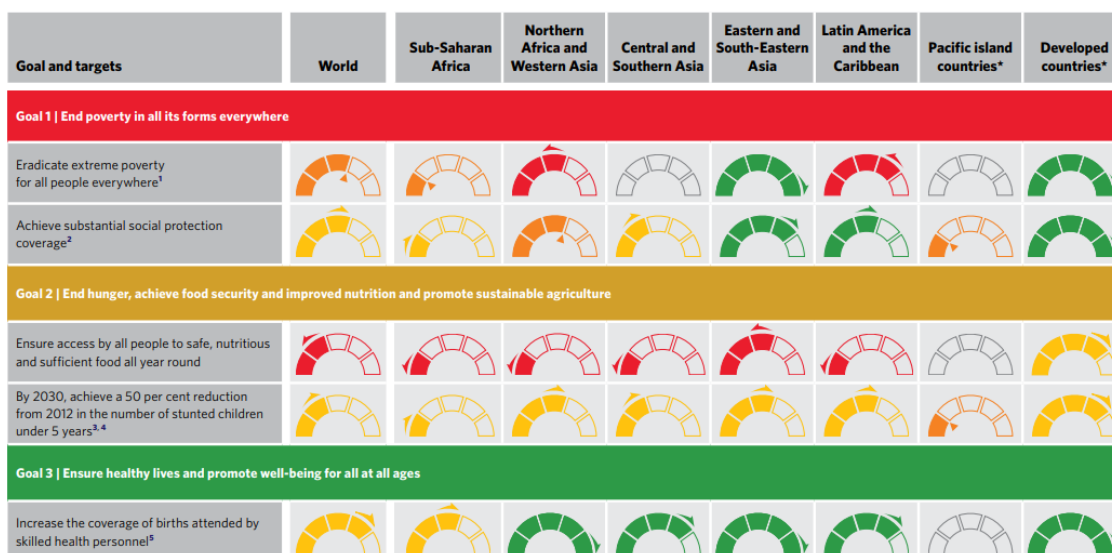
Налично на: <https://unstats.un.org/sdgs/report/2022/Progress-Chart-2022.pdf>

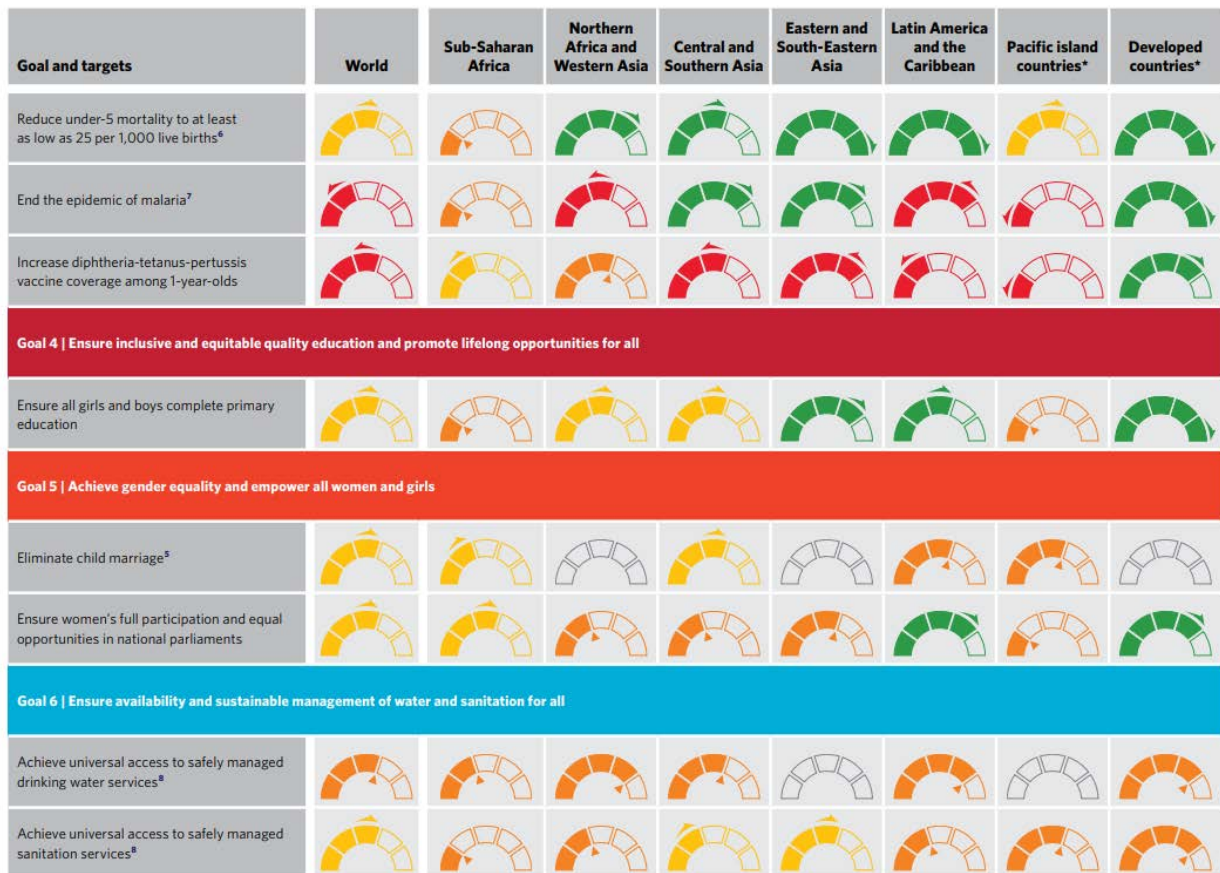
Sustainable Development Goals Progress Chart 2022

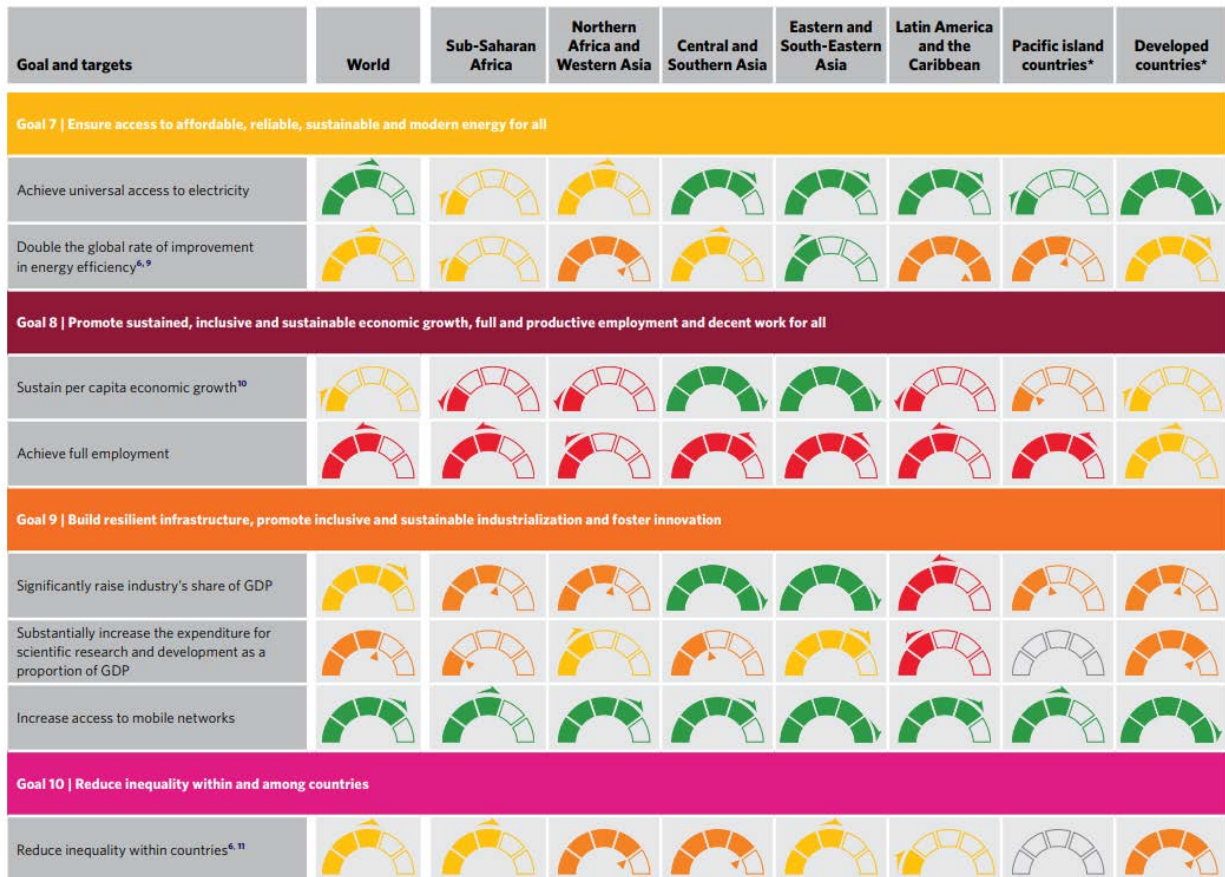
The Sustainable Development Goals Progress Chart 2022 presents a snapshot of global and regional progress of selected targets under the 17 Goals of the 2030 Agenda for Sustainable Development. The progress assessment is based on the most up-to-date data and for some of the Sustainable Development Goals (SDGs) also reflect the impacts of the COVID-19 pandemic. Due to data collection challenges related to pandemic-related measures, measuring the full impact of COVID-19 is limited for the other Goals.

The Progress Chart 2022 clearly demonstrates the deterioration of progress towards many targets, such as poverty, food security, ending the epidemic of malaria, immunization coverage, and employment, caused by the impacts of the COVID-19 pandemic, climate change and conflict. Recent cascading crises have magnified the challenges of achieving the SDGs. Urgent, scaled-up and coordinated actions by all countries are needed to accelerate SDG implementation and avert the devastating impacts in order to get on track and chart a course for better recovery.

The progress chart presents two types of information: 1) a trend assessment using stoplight colours to measure progress towards the target (from a baseline year to the most recent data point), and 2) a level assessment using a gauge meter to measure the current level of development with respect to the distance from a target, using the latest data. The chart is based on a limited number of indicators and information available as of June 2022. For most of the indicators, the latest available data are from 2019 to 2021. A baseline year of around 2015 or 2010 is used for the trend assessment.

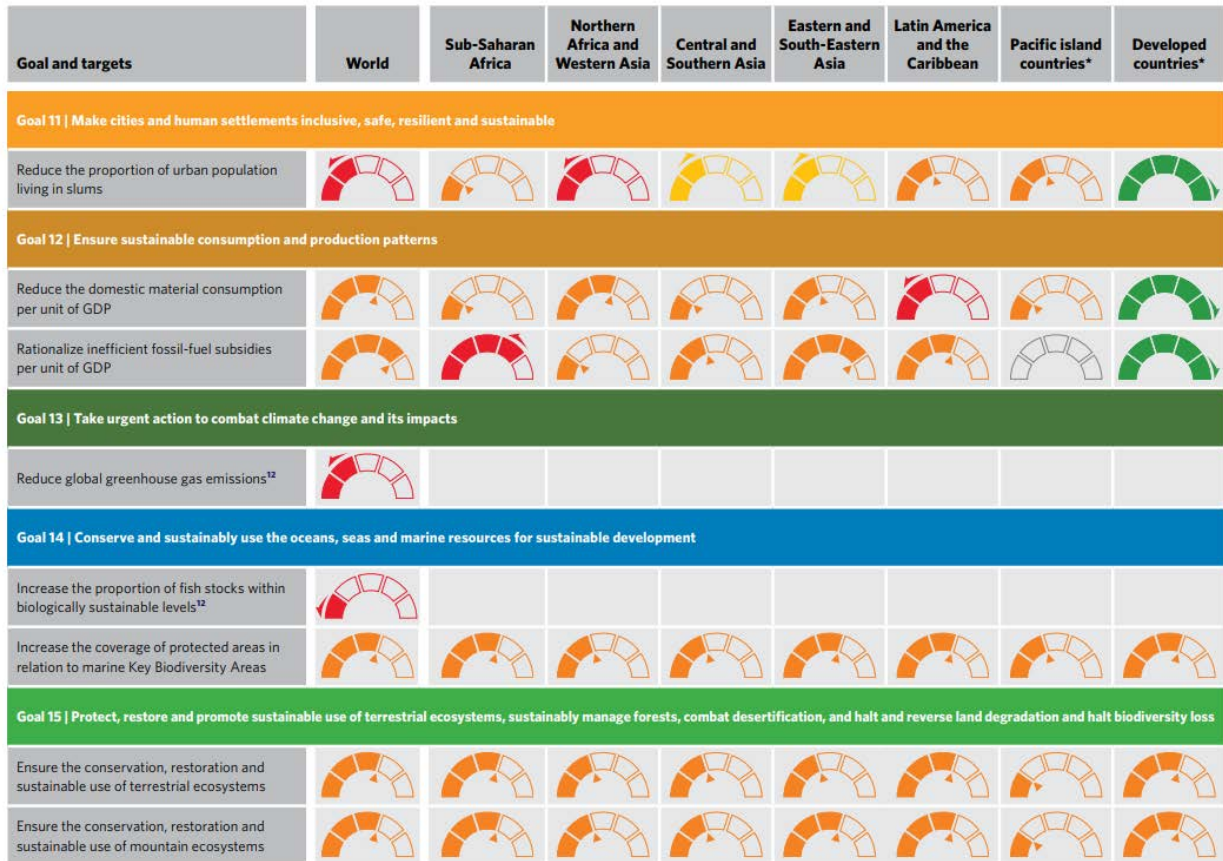


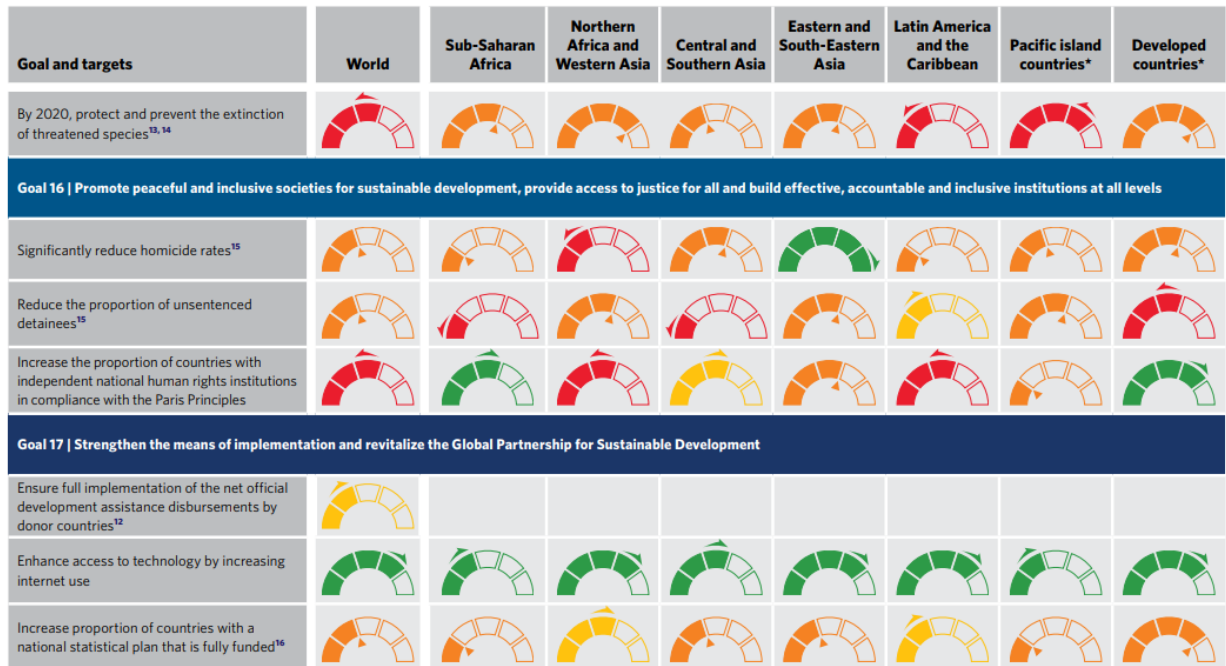






Co-funded by
the European Union



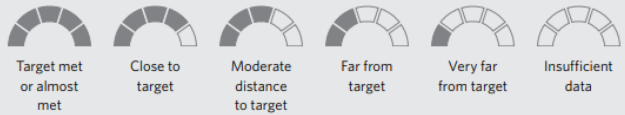


Legend

Trend (colour and arrow, arrowhead)

- Substantial progress/on track
- Fair progress but acceleration needed
- Limited or no progress
- Deterioration

Current level



Модул 6: " Трансфер на знания в творческо действие – примери за обмен "

Глава 1: Въведение в творческото действие

Въз основа на предишния ни опит в използването на подходи за културно взаимно обучение от връстници за обмен между младежи от Глобалния север и Глобалния юг и на уроците, научени по време на здравната криза Covid-19, нашият екип създаде редица дигитални методи, които преобразуват културни, физически и синхронни взаимодействия в цифрови версии.

По този начин, например, художествените творения по теми за SDG, които са били изложени във физически изложби и са били използвани за пощенски картички и други предмети, сега се предлага да бъдат включени във виртуална галерия, обхващаща както фотография, така и живопис/художествени произведения, занимаващи се с определени теми за SDG и предоставени от световни артисти.

Тогава, ако смятате, че стенописите могат да бъдат направени само ако всички художници присъстват физически, помислете отново, защото ние предлагаме дейността Виртуални стенописи, която ще включва художник, учител от отдалечено място, насочващ и подкрепящ действителните стенописци на сайт. Онлайн взаимодействието ще се използва за обсъждане на цветовете, идеята зад изображението да се превърне в стенопис и свързаните с него теми и истории.

„30 въпроса, за да се влюбите в една култура“ е концепция, която стъпва върху концепцията „30 въпроса, за да се влюбите“, превръщайки я в транснационална онлайн дейност със синхронни и асинхронни сесии, която може да помогне на взаимодействащите хора да стигнат до разбират по-добре културата на другия чрез въпроси, които се задълбочават в това как човек възприема и живее култура лично и как той или тя може да сподели тази култура с приятел.

Хората си разказват истории по различни причини от зората на човечеството. Историите са пътували надлъж и нашир и обикновената мъдрост е успяла да проникне в историите, приказките, басните, поговорките на народите на всички континенти. Споделянето на истории в подкасти – приказки, басни и поговорки – е друга дигитална дейност, която създаваме. Разделът с подкасти ще бъде обогатен с видеа с домашни истории, разказани от млади хора от глобалния юг – не приказки, а носители на съвременната култура, която заслужава точно представяне.

Театърът е културен израз, който има много силен, трансформиращ ефект върху хората. Особено когато се използва за социална промяна. Това, което CULPEER goes Digital предлага, са форми на Asynchronous Theatre, които се справят с глобални проблемни ситуации, решават трансконтинентални проблеми и споделят лични истории, навлизайки в домейните на вербатим

театъра и театъра на потиснатите в много от техните форми. Образцовата театрална пиеса, свързана с Целите за устойчиво развитие, разработена и записана от южноафриканска група, ще предложи на зрителите възможност за саморефлексия и анализ. Онлайн сесиите с въпроси и отговори могат да се използват за срещи с актьори и обсъждане на различни аспекти от пиесата.

Храната е носител на култура, тя е израз на културна идентичност. Културата се влияе от храната по различни начини като семейство, традиция и религия. Такива аспекти отличават народите. Следователно споделянето на това как готвим и какво ядем чрез онлайн курсове по готвене е друг дигитален метод, с който ние допринасяме.

Не на последно място, музиката е израз на култура, който може да понесе цялата информация, която трябва да споделим – от факти, включени в текстовете, до чувства, изобразени в мелодиите. Утвърждаваща трансконтинентална дигитална дейност „Пейте песен заедно“ е друго предложение от инициативата CULPEER goes Digital. Уроци и сесии по танци и барабани ще придружават тази част от офертата на проекта.

Отидете до описанията на дигиталните методи и помощните материали за по-добра идея как можете да прехвърлите и трансформирате вашите културни знания в творчески онлайн дейности.

Глава 2: Дигитални методи

Представяме примери за дигитални методи за обучение от типа peer-to-peer и ви каним и насърчаваме да ги прилагате във вашата практика, среди и групи. Надяваме се, че ще ви вдъхнови да развиете творческо и устойчиво дигитално обучение от връстници.

Пълен списък на цифровите методи, предложени от CULPEER DIGITAL

- 1) Домашни истории
- 2) Подкаст поговорки
- 3) Асинхронни драматични дейности
- 4) Пеене на песен заедно
- 5) Онлайн курсове по готвене
- 6) Подкасти с приказки
- 7) Виртуална галерия
- 8) Виртуална стенопис
- 9) Работилница за умения
- 10) 30 въпроса, за да се влюбите в културата

Методите са групирани по видове изкуства. Въпреки това, повечето от тях включват различни артистични и дигитални методологии.

Визуално изкуство

Виртуален стенопис

Проектът за стенописи е красив вариант за споделяне на идеи в рамките на общността, за правене на изкуството за социална трансформация видимо и укрепване на местните връзки. Изкуството е универсален език, който не познава граници. Можете също така да създадете стенопис с помощта на художника „виртуално“, т.е. свързан онлайн и способен да дава инструкции на групата участници от другата страна как да рисува, въз основа на проектираното черно-бяло изображение на стената, подобни на картини „рисуване по номера“, но този път в по-голям мащаб и с множество художници, които съ-създават шедьовъра едновременно.

(Връзка към шаблоните) Вижте пълното описание на метода.

Този метод може да ви помогне с:

- подготовка / дебрифинг;
- развитие на връзката;
- обучение по тема

Виртуална галерия

Виртуалната галерия не е просто уебсайт, който включва изображения на творческа работа, а интерактивно изживяване, което може да приеме много форми. Една виртуална галерия получава стойност, когато има публика. Публиката интерпретира експонатите и се стреми да осмисли.

(Връзка към шаблоните) Вижте пълното описание на метода.

Този метод може да ви помогне с:

- подготовка / дебрифинг;
- развитие на връзката;
- обучение по тема

Театър

Асинхронни драматични дейности

Дейности, базирани на методите на Театъра на потиснатите и Verbatim дейност. Това е процес на създаване на 15-20 минути театрална пиеса по темата, завършваща със състоянието на гравитацията, което участниците се опитват да променят. Тази дейност стъпва върху различни театрални подходи. Едната е театър на потиснатите, а другата – вербатим театър.

Първата форма на театъра стъпва върху идеята за развиване на импулси за реакция и намеса срещу всички видове потисничество, насърчавани от театъра на потиснатите. Театърът на потиснатите отваря възможността за диалог, като превръща зрителите в зрители-актьори – способни да се намесят във всяка точка и да повлияят на развитието на пиесата. Тук една група (от страна А) може да направи сцени с местни проблеми, да ги сподели с други групи и да получи предложения за решения или промени, разгледани от различна гледна точка – разиграни като драма.

Втората форма на театър – вербатим – дава глас на онези, които не се чувстват уверени да говорят, и изважда наяве истории, които са по-трудни за споделяне. Вербатим може да включва дейности със записване на нечий истории и споделяне на тези с друг човек, което им позволява възможността да ги разкажат, сякаш са техни.

(Връзка към шаблоните) Вижте пълното описание на метода

Този метод може да ви помогне с:

- обучение по тема

Кулинария

Онлайн курс по готвене

Храната е голям компонент от културната идентичност на хората. Това е част от това кои са те и как се свързват с тяхната културна или етническа група, към която принадлежат. Особено за хора с мигрантски и бежански произход храната действа като начин да запазят културата си. Споделянето на националната кухня с хора от други страни допринася за споделянето на националната култура. Освен това межкултурното общуване чрез храната води до обогатяване на отношенията с други хора, отвъд националните граници. Преди онлайн класа по готвене е необходим подготвителен етап.

(Връзка към шаблоните) Вижте пълното описание на метода

Този метод може да ви помогне с:

- развитие на връзката;
- обучение по тема

Филм

Да пеем песен заедно

Пеенето на песен заедно е дейност, която позволява на участниците да пеят една и съща песен поотделно, но да я представят като колективен резултат, в аудио и видео формати. Това е колаж от няколко индивида, които пеят и свирят една и съща музика. Тук те имат възможност да изберат песен, да я изпеят и изсвирят, да представят своите музикални умения и инструментите, на които свирят. Освен това участниците могат да танцуват или да извършват всякаква физическа/перформативна дейност, свързана с музиката и песента.

Пеенето и споделянето на една и съща песен между участниците може да помогне за намирането на връзки между тях отвъд националните граници. Много често знаят еднакви или подобни популярни мелодии.

(Връзка към шаблоните) Вижте пълното описание на метода

Този метод може да ви помогне с:

- подготовка / дебрифинг;
- развитие на връзката;

Домашни истории

Участващите групи представят и научават взаимно за домовете и ежедневието си чрез видео записи. Видеоклиповете, направени от участниците, могат да представят впечатление от ежедневието им в града или селото, в което живеят, най-интересните сгради или забележителности, как стигат до училище, университет или читалище, какво обикновено правят в свободното си време и, ако е приложимо, те могат да дадат кратка представа за това как практикуват със своята артистична група.

(Връзка към шаблоните) Вижте пълното описание на метода

Този метод може да ви помогне с:

- подготовка / дебрифинг;
- развитие на връзката;
- обучение по тема;

Работилница за умения

Семинарът за умения е дейност за преподаване на определено умение във видео формат. Разбира се, може да се приложи и към онлайн обмен или обмен на присъствие. Тук учениците имат възможност да споделят специално умение като свирене на барабани или друг инструмент, танци, театър, акробати, рисуване, шиене, но също и дигитални умения като създаване на PowerPoint, редактиране на видеоклипове или снимки и т.н. интересно.

(Връзка към шаблоните) Вижте пълното описание на метода

Този метод може да ви помогне с:

- подготовка / дебрифинг;
- развитие на връзката;

Аудио

Подкаст за приказки

Аудиозаписи с приказки или народни приказки, представящи културата на страната на участниците, събрани като подкаст - поредица от цифрови аудио файлове, които са достъпни за

изтегляне или слушане през интернет. Всеки отделен аудиозапис е известен като подкаст епизод.

(Връзка към шаблоните) Вижте пълното описание на метода

Този метод може да ви помогне с:

- развитие на връзката;
- обучение по тема

30 въпроса, за да се влюбите в една култура

Този метод се формира в подкаст, аудиозапис на групова среща, където участниците водят дискусия въз основа на отговорите на 30 въпроса.

(Връзка към шаблоните) Вижте пълното описание на метода

Този метод може да ви помогне с:

- развитие на връзката;
- обучение по тема

Подкаст Притчи

Тази дейност има за цел да намери прилики между народи от много отдалечени части на света, считани за разделени културно, езиково, както и по наследство и история. Тези прилики са представени под формата на пословици или поговорки, които са оцелели от векове и за които се предполага, че са оформили нашите култури и менталитета на нашите народи, както и са повлияли до голяма степен на нашето ежедневие.

(Връзка към шаблоните) Вижте пълното описание на метода

Този метод може да ви помогне с:

- развитие на връзката;
- обучение по тема

Модул 7: " Онлайн обучение на педагози: Как да обучим аудиторията "

Глава 1: Различни стилове на обучение за преподаване

Преподавателите имат сложната задача да предоставят на обучаемите знания, които да са полезни, интересни и да се запазят. Повечето, ако не всички, преподаватели работят в различни класни стаи – обучаемите имат различен опит, различни нива на интерес към конкретен предмет, в някои случаи увреждания, различни нива на задържане и способности, както и, според изследвания, различни стилове на учене. В този урок фокусът ще бъде върху предпочитанията за учене - какво означава това, как могат да бъдат идентифицирани и как преподавателите могат да използват тази информация.

Урок 1: Какво имаме предвид под стилове на учене и какви са те?

Когато разглеждаме „стилове на учене“, това, което те имат предвид, са начините, по които учим по най-ефективния начин – как усвояваме, обработваме и задържаме информацията най-добре. Проучванията показват, че различните хора имат различни стилове на учене - или различни, или комбинация от няколко подхода. Пътят към идентифицирането на горното започна с Теорията на Гарднър за множество интелигентности, публикувана през 1983 г. в книгата „Рамки на ума: Теорията на множеството интелигентности“, където той идентифицира осем различни категории, считани за „биопсихологичен потенциал за обработка на информация“. Целта, която Гарднър имаше, беше да „овласти учениците“ и „да не ги ограничава до един модел на обучение“. С две думи, той призна уникалността на всеки ученик и оттук техните специфични нужди, когато става въпрос за учене, които не могат да бъдат оптимално посрещнати със съществуващите подходи към учебната програма.

Според Гарднър това са 8-те вида интелигентност, които пряко съответстват на стиловете на учене:

- Музикално-ритмичните притежават висока степен на музикална интелигентност
- Визуално-пространствен - може да визуализира изображения, карти, диаграми и др.
- Вербално-лингвистичен - използване на думи на високо ниво при говорене, писане и четене
- Логико-математически - логически и сложни математически задачи
- Телесно-кинестетичен - учете чрез практически подход
- Междоличностни - учат чрез дискусии и дебати, високо ниво на емпатия
- Интраперсонални

- Натуралистичен

Важно е да се отбележи, че през 2009 г. той предложи два допълнителни вида интелигентност, а именно екзистенциална и морална.

Тези стилове на учене всъщност могат да бъдат групирани в четири основни категории: визуални, слухови, кинестетични и четене/писане. Важно е да се отбележи, че повечето хора имат една доминираща черта и поне още една, която може да бъде използвана - а именно човек може да бъде визуален обучаем, но също и с висок процент на четене/писане. Освен това е по-ефективно да се съсредоточите върху четири категории, вместо да се опитвате да обслужвате напълно повече в една класна стая.

Ако се интересувате от различен подход, моделът на енеаграма предоставя друг тип категоризация на личността и как тя може да повлияе на процеса на обучение. „Този модел се използва широко за изучаване на доминиращи поведенчески черти, за да се разберат по-добре способностите и слабостите на индивида“ и да се използват по възможно най-добрия начин. Това предполага, че всеки човек има една доминанта и може да има следи от личностни черти от другите области. Те са озаглавени както следва:

- Реформаторът
- Помощникът
- Постигащият
- Индивидуалистът
- Следователят
- Лоялният
- Ентусиастът
- Претендентът
- Миротворецът

Урок 2: Как можем да идентифицираме стиловете на учене на нашите обучаеми?

Повечето преподаватели имат доста добро разбиране за способностите на своите обучаеми. Мнозина обаче може да не са в състояние да покажат споменатите способности поради стандартизацията на подхода на обучение и учебната програма. Стилът на учене на всеки обучаван понякога може да бъде идентифициран чрез наблюдение. Това обаче е приложимо, ако учителят е наясно с различните стилове и е преминал обучение за точното им идентифициране. Ето някои съвети обаче, които могат да подпомогнат процеса на наблюдение, когато се вземат предвид четирите основни категории:

1. Визуални - Те са склонни да бъдат привлечени и да използват изображения, PowerPoints, графики. Често драскат в клас, с различни цветове.
2. Слухови - склонни са да използват аудиозаписи, подкасти или да учат с фонова музика. Често са добри в публичното говорене и са склонни да повтарят въпрос, когато бъде зададен.

3. Кинестетични - известни също като тактилни обучаеми са склонни да учат чрез опит, експерименти и цялостен практически подход. Те често се чувстват неспокойни по време на дълги лекции като преподаване.

4. Четене/писане - общият стил на учене и този, на който повечето учебни програми отговарят. Тези учащи се четат бързо, водят дълги бележки и трябва да запишат нещо, за да го запомнят.

Лесен начин да разберете коя е оптималната техника на учене чрез въпросник, тъй като често дори самите учащи не са формално наясно какъв начин на учене би работил най-добре - това се случва естествено, тъй като на подсъзнателно ниво те знаят кое работи най-добре. Въпреки това, ако учителят не е наясно, той няма да може да се погрижи за нуждите на обучаемите и по този начин да представи информацията по оптимален начин. Пример за такова търсене използван за малко по-млада аудитория, но лесен за адаптиране, включително насоки за това как може да се използва, може да се намери на платформата на проекта Golden Ratio Teaching, достъпна на: <http://golden-ratio-teaching.eu/project-results/the-grt-training-programme/>.

Урок 3: Как могат да се използват стиловете на учене в класната стая?

Веднъж запознат със стила/стиловете на учене на всеки обучаем, учителят може да използва това знание при представянето на даден урок. Ако например има голям брой визуални учащи, включването на повече изображения, диаграми или видеоклипове ще бъде много полезно. Ако има много аудио обучаеми, осигуряването на фонова музика може да подпомогне процеса на преподаване. Тъй като повечето класни стаи са смесени, обучаващите се съветват първо да използват множество подходи, за да отговорят на нуждите, но също така да предоставят различни възможности на обучаемите да разширят своя стил на учене. Често използван и базиран на резултати подход за извършване на това е използването на универсален дизайн за обучение, известен също като UDL. Това ще бъде обсъдено подробно в следващия урок.

Освен това, стиловете на учене могат да бъдат взети под внимание при възлагане на домашна работа. Имайки предвид различните способности на обучаемите, учителят може да позволи домашната работа, когато има такава, да бъде направена и представена в съответствие с техните съответни стилове на учене. Това ще доведе до повишаване на интереса и участието, по-добри резултати и в крайна сметка до по-високи постижения.

Глава 2: Универсален дизайн за учене (УДУ)

Както беше обсъдено в предишния урок, всеки обучаем е уникален и има индивидуален стил на учене. За да се отговори на нуждите на всички обучаеми в образователната среда, методите на преподаване трябва да бъдат възможно най-приобщаващи. Първата стъпка е да идентифицирате стила на учене на вашите обучаеми и имайки това предвид, се препоръчва да приложите метода, озаглавен Универсален дизайн за учене, известен също като УДУ

Урок 1: Какво е УДУ и какви са неговите принципи

Универсалният дизайн за учене (УДУ) може да се определи като подход към образованието, който отчита многообразието и целта за приобщаване. Въвеждането на гъвкавост в подхода към

преподаването чрез използване на учебни материали, техники и стратегии, които отговарят на нуждите на обучаемите, също може да даде възможност на учителите/обучителите. Подходът е проектиран по начин, който дава възможност на всички студенти/обучаващи се да използват силните си страни и наистина да покажат своите способности. Както се посочва от Rose & Gravel (2010), използването на UDL от самото начало може да „намали необходимостта от скъпи, отнемачи време и последващи промени и адаптации“.

Рамката за УДУ не е за предоставяне на „универсален подход“, а точно обратното, като по този начин облагодетелства всички обучаеми и премахва бариерите.

Универсалният дизайн за учене се основава на три основни принципа, а именно ЗАЩО да учим, КАКВО да учим и КАК. За да имаме по-добро разбиране за тях, ще се потопим малко по-дълбоко в рамката на CAST (2018a&b).

- ЗАЩО да учим

Този принцип се отнася до причината зад научаването на нещо и как учащите могат да бъдат ангажирани. Различните предпочитания тук имат голямо значение - дали обучаемите са по-свикнали със структурата или по-скоро биха се отклонили към иновациите и динамиката, наистина може да повлияе на това дали искат дори да започнат процеса. Така че предоставянето на различни средства за ангажиране е първата важна стъпка.

- КАКВО от ученето

Както беше обсъдено в предишния урок, обучаемите разбират и запазват информацията по различни начини. Техният специфичен стил на учене може значително да повлияе на резултатите от обучението. В допълнение към това, обучаемите може да имат затруднения с ученето, увреждания, може да се сблъскат с езикови бариери и т.н. Важно е да се отбележи, че няма един единствен оптимален начин за представяне на определено съдържание, тъй като отново не съществува единен за всички Приближаване. По-скоро предоставянето на множество средства за представяне на съдържанието ще привлече по-голяма аудитория.

- КАК да учим

Този принцип съответства на необходимостта от различни изразни средства. А именно, той обхваща как обучаемите или обучаемите показват резултатите от дадена задача, задание и/или какво всъщност са запазили от представеното съдържание. Като пример, един обучаем може да не се чувства комфортно да прави публична презентация или реч (независимо дали става дума за нерви, говорни дефекти или нещо друго), следователно трябва да му се даде възможност да демонстрира това, което е научил по различен начин, който може да даде им предоставят възможност, като същевременно премахват бариера.

Важно е да се отбележи, че адаптирането и въвеждането на нови средства, базирани на нуждите в конкретна учебна среда, са не само възможни, но и препоръчителни. Учителите

и обучителите трябва да коригират подхода си и, когато е необходимо, да включат и използват различни стратегии въз основа на контекста и нуждите на обучаемите.

Урок 2: Насоките

Принципите на УДУ се подкрепят от насоките за прилагане. CAST предостави гореспоменатото като набор от предложения, които могат да бъдат приложени към „всяка дисциплина или област, за да се гарантира, че всички обучаеми имат достъп и участват в смислени, предизвикателни възможности за учене“. Използвайки насоките на УДУ, „учителите/обучителите свеждат до минимум бариерите за учене още когато планират своите уроци, за да поставят обучаемите в най-доброто състояние за постигане на установените учебни цели.“

- Когато разглеждате ангажираността или ЗАЩО да учите, УДУ предлага следното:

- предоставят опции за набиране на интереси
- предоставят възможности за поддържане на усилията и постоянството
- предоставят възможности за саморегулация

С крайна цел обучаемите да станат целеустремени и мотивирани.

- Когато обмисляте представянето или КАКВО да научите, УДУ предлага:

- предоставят варианти за възприемане
- предоставят опции за език и символи
- предоставят възможности за разбиране

Целта е обучаемите да станат изобретателни и знаещи.

- Когато обмисляте действие и изразяване, или КАК да учите, УДУ предлага да:

- предоставят възможности за физическо действие
- предоставят възможности за изразяване и комуникация
- предоставят възможности за изпълнителски функции

Като целта е обучаемите да са стратегически и целенасочени.

Пълното визуално представяне на насоките, разработени и публикувани от CAST, може да се види по-долу:



CAST (2018). Universal Design for Learning Guidelines version 2.2. Retrieved from <http://udlguidelines.cast.org>

Урок 3: Принципи и насоки в действие

УДУ може да се приложи към всяка учебна среда или контекст. Няма ограничения по отношение на типа съдържание, върху което може да се използва. Има множество предложения за „манипулиране на УДУ“ по теми, предмети или цели учебни програми, които са публично достъпни. Някои предложения биха били следните:

- Множество начини за представяне на информацията: използване на видеоклипове, резюмета, използване на подкани, изображения, диаграми или преподаване чрез изграждане на модели или провеждане на практически експеримент, предоставете информация предварително в писмен вид.

- Множество начини на действие и изразяване: писане, рисуване, видеоклипове, дебат, представяне на реч, театрална игра и др.

Това, което може да бъде изключително полезно, всъщност е използването на редица подходи, т.е. смесване на оперативни модели за всеки принцип въз основа на конкретните учебни цели и, разбира се, нуждите.

Повечето преподаватели може вече да използват този подход в практиката си, но съзнателният избор въз основа на вашата целева група определено ще подобри резултатите.

Като подкрепа за внедряването на UDL, изследователи в когнитивната психология са идентифицирали шест стратегии за ефективно учене, както са публикувани от Weinstein и Sumeracki в проекта на учените за обучение. Тези шест стратегии са:

- **РАЗРАБОТКА** - по-подробно представяне, създаване на връзки между различните информационни сегменти
- **ПРАКТИКА ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ** – припомняне на предишно придобито знание, полагане на усилия за привеждане в ума на наученото съдържание, извикване на специфична информация и подробности и проверка на точността след това.
- **РАЗПРЕДЕЛЕНА ПРАКТИКА** - работа върху задача за дълъг период от време, докато има пропуски или други задачи между тях
- **КОНКРЕТНИ ПРИМЕРИ** - използването на конкретни примери, които са пряко свързани със съдържанието, особено ако е по-сложно
- **ДВОЙНО КОДИРАНЕ** - комбиниране на минимум два метода за представяне на информация
- **ПРЕДЛОЖЕНИЕ** - подобно на извличането, това се отнася до представянето и идеята, след това превключване към различна тема и след това връщане към оригиналната, докато се изграждат връзки

Използването на тези стратегии може да се счита за подкрепа, ако не и за решаваща част от успешното внедряване на УДУ.

Глава 3: Приобщаване и достъпност

Вече обсъдихме различните стилове и предпочитания на учене, универсалния дизайн (УД) и универсалния дизайн за учене (УДУ), който е създаден, за да направи всяка дейност, включително обучителната, достъпна и приобщаваща, както и всички включени инструменти и приложения в него – използваем и ефективен. Потенциалните обучаеми имат неограничено разнообразие от характеристики, които предлаганото обучение трябва да съобрази.

Урок 1: УДУ и достъпност

Принципите на UDL са преведени в изисквания за информационни технологии (ИТ) посредством Насоките за достъпност на уеб съдържанието (WCAG), публикувани първоначално през 1999 г. и последно актуализирани през 2018 г. Съгласно тези насоки потребителите трябва да могат да възприемат съдържанието, в нашия случай съдържание за взаимно обучение от връстници в рамките на културната сфера, независимо от устройството, което използват, съдържанието трябва да може да работи, което означава, че потребителите могат да навигират през всички контроли и бутони, цялата предоставена информация трябва да е разбираема и цялото кодиране трябва да бъде направено по стабилен начин, което означава, че цялото съдържание се интерпретира адекватно от различни устройства, браузъри и помощни технологии. Стандартите WCAG наистина се прилагат за цифрови медии, софтуер и всички видове

технологии, дори ако първоначално са били разработени да се прилагат само за уеб базирани технологии.

Обучаващите трябва винаги да предвиждат, че участниците в онлайн дейности ще имат различни характеристики. За да направим една онлайн дейност приобщаваща, трябва да сме сигурни, че всеки се чувства добре дошъл в нея, че всеки е насърчаван да участва и е в състояние да се ангажира напълно с планираните дейности. Следователно онлайн дейностите и обученията трябва да включват адаптации за хора, които попадат в следните демографски групи (списъкът със сигурност далеч не е изчерпателен):

- са слепи и използват аудио (екранни четци например) и/или тактилен изход (като брайлово устройство с възможност за опресняване)
- са с увредено зрение, но полезното им зрение им позволява да използват уголемени шрифтове или екранни лупи, които им позволяват да увеличават
- използват технологии от текст към реч, които четат цифров текст на глас поради дислексия или някакво друго увреждане на развитието
- не могат да слушат аудиосъдържание поради това, че имат увреден слух или са глухи, или защото се намират в среда, където е необходимо да се поддържа тишина или където е твърде шумно
- имат двигателни увреждания и използват помощни технологии като разпознаване на реч, указатели на главата, стикове за уста или системи за проследяване на погледа

Дори ако включването и достъпността на съдържанието и дейността изискват от фасилитатор/инструктор, както и от дизайнерите на ИТ инфраструктурата да положат допълнителни усилия, достъпността не трябва да се ограничава до чисто съответствие чрез добавяне на алтернативен текст към изображения и надписи към видеоклипове, но трябва да отиде отвъд и да превърне всяка онлайн дейност в уникално обогатяващо изживяване за всеки потребител (Lowenthal, et al., 2020). Когато онлайн доставката е проектирана да бъде приобщаваща от самото начало, множество потенциални проблеми ще бъдат неутрализирани, необходимостта от по-високи нива на поддръжка ще бъде избегната и допълнителните разходи, рискове и стрес за всяка страна, участваща в дейността, ще бъдат сведени до минимум (Тейлър, 2021 г.).

Веднъж проектирана обаче, достъпността ще насърчи независимостта на всички потребители или участници в онлайн дейност. Това със сигурност би повишило тяхната производителност и би подобрило тяхната ангажираност и постижения, тъй като те ще забележат и ще се насладят на факта, че техните нужди са били обгрижени (Taylor, J. & Mote, K., 2021).

Има много помощни технологии (ПТ) и различни приспособления, които позволяват на участници с различни способности да имат достъп до ИТ, но не е необходимо обучителите или организаторите да знаят всичко за АТ, за да проектират достъпно съдържание. Вместо това ограниченията на АТ, които са далеч по-малко, могат да се използват за определяне как

технологиите могат да бъдат проектирани така, че потребителите на АТ да имат достъп до тях. Ето обобщение на основните ограничения, предоставени от Sheryl Burgstahler (2020):

Помощна технология:	Следователно:
Може да емулира клавиатурата, но не и мишката	Уеб дизайн, софтуер за работа само с клавиатура
Не може да се чете съдържание, представено в изображения	Предоставете алтернативен текст
Кабинетно разделяне от връзка до връзка	Направете връзките описателни
Може да прескача от заглавие на заглавие	Структура с йерархични заглавия
Не може да се транскрибира точно аудио	Надписи на видео, транскрибиране на аудио

Независимо от всички усилия, които биха могли да бъдат положени първоначално за целите на:

- комбиниране на УД, УДУ и принципите на WCAG с цел предоставяне на множество начини за мотивиране, учене и демонстриране на наученото

- осигуряване на множество начини за ангажиране

- и не на последно място гарантиране, че целият пакет е достъпен за хора с голямо разнообразие от увреждания, все още може да има случаи, когато даден участник в процеса на обучение може да се окаже, че изисква допълнително приспособяване. Фасилитаторите трябва да са наясно с това и да са подготвени с решения.

Имайки предвид всичко по-горе, тук идва списък със съвети как да гарантирате, че всичките ви онлайн дейности и предложения за взаимно обучение от връстници са приобщаващи и достъпни.

Урок 2: Съвети за включване и достъпност

Съвет 1: Когато представяте съдържание, използвайте ясни оформления, навигация и организационни схеми. Ако използвате текст, абзаците ви трябва да са кратки, не подравнени, не обемисти, представени с достъпен шрифт и без мигащо съдържание. Вземането под внимание на горното ще направи вашето съдържание достъпно и приобщаващо за всички участници и по-специално за тези с дефицит на вниманието, зрителни увреждания, дислексия или обучителни затруднения.

Съвет 2: Не вмъквайте автоматично възпроизвеждащи се видеоклипове във вашето съдържание. Ако имате връзки към или директно използвате видеоклипове, в които има мигащо съдържание, не забравяйте да посочите това и да маркирате точните времена във видеоклипа/ите, където се случва това, така че уязвимите потребители да имат възможност да направят избор дали да бъдат гледани или за да избегнете ярките моменти. Позволява на потребителите да възпроизвеждат видеоклипове по свое усмотрение и след прочитане на определени инструкции, в случай че такива са необходими. Това би било изключително важно за обучаващи се с епилепсия или други неврологични състояния, както и за потребители, които биха се дезориентирали от произволно възпроизвеждане на съдържание.

Съвет 3: Когато вашето текстово съдържание включва заглавия и списъци, използвайте вградените функции и дизайни в софтуера, тъй като помощните технологии използват тази информация, за да предоставят контекст на потребителите. Това би било особено полезно за всички обучаеми, използващи екранни четци. Простото удебеляване и увеличаването на определена част от текста не му придава важни функции, когато се използват екранни четци.

Съвет 4: Когато вмъквате хипервръзки, използвайте описателни формулировки като „Отидете на уебсайта на CULPEER“ или „Отидете на българо-етиопските 30 въпроса, за да се влюбите в културен запис“, а не „щракнете тук“. Това ще помогне на потребителите на екранни четци действително да чуят къде води всяка съответна връзка, без да се налага да четат целия заобикалящ текст.

Съвет 5: PDF документите не са наистина достъпни за всички потребители, затова се опитайте да ги избягвате. Най-добре би било да използвате чист HTML текст. Така например някои PDF файлове всъщност са колекции от сканирани изображения – ако текстът в тях не може да бъде копиран, тогава той също е невъзможен за четене от софтуер за текст в реч и е недостъпен за потребителите на такъв. Ако се желае PDF, тогава той трябва да бъде вторичен източник на информация и да бъде направен четим. Същото важи, когато поставяте връзки към външни източници, предоставящи съдържание под формата на PDF документи. Проверете ги и се въздържайте от насочване на обучаемите към недостъпни файлове.

Съвет 6: Когато използвате изображения във вашите предложения за обучение, трябва да се уверите, че всяко изображение е придружено от кратки алтернативни текстови описания на съдържанието в него. Като се има предвид, че някои потребители може да не са в състояние да възприемат съдържанието на изображението по друг начин, подобни описания – алтернативен текст – са задължителни, ако искаме нашето съдържание да бъде приобщаващо и достъпно. Когато създавате описания на алтернативен текст, не забравяйте да посочите най-важните аспекти, което може да означава, че някои елементи от изображението могат да бъдат пропуснати. Описанията трябва да са точни и кратки и да допълват, а не да повтарят дума по дума, текста около изображението.

Съвет 7: Следвайте правилото BIG, BLUD и BRIGHT на онлайн страниците и се уверете, че тези страници не са претрупани, т.е. не включват твърде много обекти и парчета. Също така се уверете, че минимизирате отблясъците, като използвате обикновени, но леко оцветени фонове (не чисто бели) с отличен контраст. Това е особено полезно за потребители с увредено зрение, но би подобрило достъпността на съдържанието и за обучаващи се със свързани с четенето обучителни затруднения, както и за всички като цяло, тъй като очите се уморяват по-бързо, когато работят с материал на ярко бял фон.

Съвет 8: Добавянето на надписи към видеоклипове и транскрибирането на аудио съдържание го прави достъпно и включващо за много повече потребителски групи, отколкото първоначално можете да си представите. Не само хората с увреден слух или глухите биха се възползвали от такова съдържание, но и потребители, които биха искали да изучават езика, на който са надписите или преписите, да научат правилния правопис, да разбират съдържанието дори на шумно място или на място, където шумът е забранен. Ако направите правилни надписи за вашето видео услугата за автоматичен превод, предоставена от YouTube например, ще генерира по-точни автоматични преводи за потребители на други езици и това ще направи вашите видео материали полезни за още по-голяма аудитория. Преобразуването на надписи, които за разлика

от субтитрите, дават не само информация за изговорените думи във видеоклиповете, но и за контекста, в преписи или аудио описания, прави всеки видеоклип в крайна сметка достъпен.

Съвет 9: Участниците в обучителните дейности не трябва да бъдат претоварвани с използването на твърде много ИТ продукти или приложения, освен ако, разбира се, това не е основната тема на курса. Освен това трябва да се уверите, че избраната комбинация от приложения изисква използването само на клавиатурата, тъй като контролът с мишката може да е недостъпен за определени потребители.

Съвет 10: Създавайте образователно съдържание и процеси, които се опитват да сведат до минимум ИТ уменията, необходими за достъп и използване на тях. Когато е необходимо, винаги препоръчвайте видеоклипове и допълнителни писмени материали, които могат да помогнат на участниците да придобият техническите умения, които биха им били необходими за участие в курса. Такива допълнителни обучителни материали биха минимизирали отрицателното въздействие върху обучаемите, за които е трудно да използват сложни приложения, и биха намалили ИТ бариерите за обучаемите, използващи помощни технологии.

Съвет 11: Следвайки концепциите за UD, UDL и различните предпочитания за обучение, трябва да предоставите множество начини за учене на обучаемите (напр. чрез текст, видео, аудио, изображения, синхронни и асинхронни дейности и т.н.). Това, колкото и да е полезно за обучаващи се с различни предпочитания за учене, е буквално решаващо за обучаващи се с увреждания. Трябва да вземете предвид, че някои участници може да се нуждаят от повече време, за да завършат задачите, да предадат изследване, да завършат дейност или да вербализират отговор по време на синхронни сесии. Позволете им този път, без да ги натискате или стресирате, както и без да се опитвате да си представите какво ще кажат или казват. Ако част от презентацията им е неясна, задайте допълнителни въпроси и им позволете да отделят време и да обяснят.

Съвет 12: Процесът на обучение включва много комуникация и сътрудничество. Следователно възможностите за комуникация и сътрудничество трябва да бъдат направени достъпни за лица с различни увреждания или специални нужди поради определени обстоятелства, свързани или не непременно свързани с увреждане. Такива могат да бъдат участници, чийто първи език е различен от езика на обучението/курса/дейността за взаимно обучение от връстници, чиято култура зачита модели на взаимодействие, които са различни от тези на основната група или на инструктора, или които просто са нови за използваната технология. След това, връщайки се към обучаемите с увреждания, адаптациите, които улесняват простата, асинхронна комуникация, биха могли да бъдат от полза за обучаващите се, на които им отнема повече време, за да съставят и изразят мислите си, които са по-бавни от средното, които имат специфични затруднения в ученето или които имат увреждане в развитието или разстройство, което засяга социалното взаимодействие, които използват помощни технологии, които правят взаимодействието по-бавно. Едно от предимствата на онлайн дейностите е гъвкавостта на графика, поради което инструкторите или фасилитаторите се съветват да използват асинхронна комуникация колкото е възможно повече.

Съвет 13: Тъй като хората имат различни предпочитания и/или нужди за учене, те също имат различни предпочитания по отношение на методите, които използват, за да споделят или представят това, което са научили или разбрали. Имайки това предвид, обучителят/инструкторът трябва да обмисли предоставянето на множество начини за демонстриране на наученото (различни видове тестове, визуални презентации, речи, дискусии).

Това със сигурност би направило процеса на оценяване по-труден за инструктора, тъй като те трябва да определят и спазват ясни академични стандарти за всички участници, но след като се превърне в рутина, би било изключително полезно в дългосрочен план, особено за тези обучаеми, които са изпитват някои предизвикателства.

Съвет 14: Помислете, че групата обучаеми вероятно покрива широк спектър от езикови умения – от хора, чийто роден език е различен от езика, използван за обучение, и които все още не са усвоили владението на този нов език, до потребители, които са учили и затруднения с разбирането, за които по-кратките и по-прости изречения биха направили огромна разлика и за потребители, които са опитни. Освен ако това не е целта на инструкцията, опитайте се да използвате несложни думи, които са по-лесни за разбиране. Когато използвате акроними – изписвайте ги, дефинирайте термините или жаргона, който използвате, ако и когато използвате такъв. Помислете, че е препоръчително да избягвате жаргон, идиоми или фигури на речта.

Съвет 15: Имайки предвид разнообразието от причини, поради които възрастните се ангажират с ученето, разнообразието от техните характеристики, инструкторът трябва да направи обосновки защо и как нещо е полезно и необходимо да се научи, а след това примерите и задачите, свързани с процеса на овладяване, подходящи за всички обучаващи се. Отново, създаването на различни задачи и примери отнема време и усилия, но е достойна инвестиция, тъй като ще осигури необходимата мотивация за обучаваните с различни интереси и опит действително да научат съдържанието и уменията, които се предоставят чрез дейността.

Съвет 16: Осигурете възможности за практикуване, които са адекватни на това, от което се нуждаят различните ученици. Не възлагайте едно и също количество или вид практика на всички трениращи, тъй като някои може да са по-напреднали от други, а други може да се нуждаят от повече повторения.

Съвет 17: Осигурете обратна връзка за напредъка и предложете корективни възможности. Това е особено полезно за участници, които може да са разбрали погрешно заданието или които се нуждаят от допълнително насърчаване и увереност по пътя. Позволете на участниците да се върнат с въпроси, но също така задайте предварително планирани сесии за консултации, за да предоставите ценни идеи, прозрения или дори разяснения на участниците.

Съвет 18: Не на последно място, ако и когато е възможно, изградете съвместно офертата за онлайн дейности заедно с група от бъдещи потребители със смесени способности и нужди. Когато това е невъзможно, консултирайте се с тях на редовни интервали и вземете техните отзиви.

В случая на CULPEER GOES DIGITAL, офертата-пакет за дигитална културна дейност за взаимно обучение от връстници обхваща голямо разнообразие от артистични сфери и средства за изразяване (визуални изкуства, истории, театър, музика, традиции и т.н.) заедно с редица канали, чрез които те се доставят/изпълняват чрез синхронни или асинхронни дейности, като подкасти, видеоклипове, текстови файлове, онлайн разговори и обмени и др.

Глава 4: Насоки за прилагане на дигитален метод към основните четири различни стилове на учене

Урок 1: Основните четири стила на учене и дигиталния метод Приказки-фон

Както е представено в Глава 1, различните типове обучение могат да бъдат групирани в четири основни категории: зрителни, слухови, кинестетични и четене/писане.

По-нататък цифровият метод „приказка“ се адаптира към всяка от тези категории.

Общата идея зад дигиталния метод "приказка":

Приказките са значим и много стар текстов жанр в устната традиция и се срещат във всички културни среди. Те представляват перфектна среда за използване сред участниците, които искат да научат и споделят повече за културите на другите. Освен това, приказките често могат да бъдат намерени в морала на приказките от различни култури. Този метод може да се използва чрез онлайн обмен, обмен на присъствие или да се слуша в подкаст формат.

Българска приказка: Селянинът и орелът

Пример от България: Селянин и орел

В тази българска басня един селянин вижда орел, хванат в капан. Селянинът изпитва голямо уважение към орлите и затова помага да бъдат пуснати на свобода. Малко по-късно селянинът седи на една стена. Стената е на път да се срути, което селянинът не знае. Орелът вижда това и решава да открадне шапката на селянина. Селянинът ядосан тича след орела, изпитва горчивина, че е освободил орела по-рано и хвърля камъни след орела, за да си върне шапката. Орелът пуска шапката в ръката на селянина. Точно в този момент се срутва стената, на която преди това е седял селянинът. Сега селянинът разбира, че е щял да бъде смазан от стената.

Морал: Преди да нападнете някого, че прави нещо, което временно ви дразни, изчакайте да видите дали е във ваша полза. Случват се и неочаквани жестове.

Урок 2: Основните четири стила на учене и дигиталния метод Приказки-предложение за адаптация

Слухов: Този цифров метод първоначално е предназначен да бъде подкаст. Обучаемите могат да слушат различни приказки от различни култури на родния език, както и на английски и да търсят приказки от собствената си култура и да се записват, докато ги разказват.

При обмен онлайн или присъствен, този метод може да бъде адаптиран към сценарий на живо, където малки групи от обучаеми представят избраните от тях приказки на другите групи, отново както на техния роден, така и на английски език.

В следващата стъпка моралът може да бъде обсъден с групата и може да се появят подобни приказки от други култури.

Обучаеми по четене/писане: Придружаващият текст към приказката може да се използва за учениците, които четат и пишат. След като обучаемите са прочели и разбрали приказката, те могат да бъдат помолени да потърсят подобна приказка в тяхната култура и да я запишат. Задача за творческо писане може да бъде пренаписване на приказката, като същевременно се прилага към тяхната собствена култура или се използват различни герои, или дори пренаписване на самата история, като в крайна сметка все още се достига до същия морал.

Визуално: За тези учащи, които са склонни да бъдат привлечени от визуалното обучение, приказката може да бъде адаптирана към видео, PowerPoint или комикс формат. Докато четете текста или слушате приказката, изображенията могат да придружават процеса. В следващата стъпка учащите може да бъдат помолени да създадат комикс, който представя или приказката за селянин и орел, или такава от техните собствени култури. Друга възможност е творчески да адаптирате приказката към PowerPoint, като използвате изображения. Видео форматът е по-усъвършенстван и отнема повече време. Възможните формати могат да бъдат видеоклипове с движение или кратка театрална пиеса (може да използвате сценария на театъра - вижте следващата категория). Ако са създадени комикси или PowerPoints, те могат да се използват и за създаване на видеоклип, придружен от разказвача, който разказва приказката.

Кинестетични учащи: За да се приложи методът на приказките към кинестетичните обучаеми, тези, които учат най-добре чрез опит, експерименти и цялостен практически подход, приказката може да бъде представена в кратка театрална пиеса. За целта е необходим кратък сценарий със следните позиции: Разказвач, селянин и орел. Имайте предвид приборите, необходими за играта, в този случай стол или нещо подобно, което да представи стената и шапка или шапка. Всеки актьор си знае ролята и текста. За да изпитате напълно морала зад тази приказка, би било забавно, ако селянинът не знае, че стената се срутва по-късно.

Урок 3: Изводи

Адаптирането на дигитален метод към основните четири стила на обучение е важна стъпка в приобщаващото преподаване. Това е творчески процес на използване на

различни формати, докато се постигат едни и същи учебни цели. Въпреки че може да бъде по-интензивно във времето, резултатите могат да бъдат споделени между различните типове обучение и всички учащи могат да се възползват в най-голяма степен, особено като се има предвид, че смеси от различни стилове на учене, с преобладаване на един или друг, често се демонстрират от едно и също лице. Предпочитанията за учене също могат да се променят с течение на времето, което означава, че трябва да сте готови да предлагат адаптации и правят достъпа до и предоставянето на учебното съдържание гъвкаво и разнообразно, което е универсално полезно. Така, например, театралният сценарий може да бъде написан от учащите се в четене/писане и след това използван от кинестетичните учащи за тяхната игра. Представената театрална пиеса може да бъде заснета и след това използвана от визуалните обучаеми. Изговорените думи по време на изпълнение подобряват учебния опит на слуховите обучаеми. Има много творчески начини за свързване на създаденото съдържание.

Библиография

Burgstahler, S. (2020) *A Tutorial for Making Online Learning Accessible to Students with Disabilities*, University of Washington, <https://www.washington.edu/doit/tutorial-making-online-learning-accessible-students-disabilities>

CAST (2018). Universal Design for Learning Guidelines version 2.2. Retrieved from <http://udlguidelines.cast.org>

Gardner, H. (1983), 'Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences', published by Basic Books Golden Ratio Teaching, available at <http://golden-ratio-teaching.eu/>

Lowenthal, P. R.; Greear, K.; Humphrey, M.; Lowenthal, A.; Conley, Q.; Giacumo, L. A.; Dunlap, J. C. (2020) *Creating Accessible and Inclusive Online Learning: Moving beyond Compliance and Broadening the Discussion*, Quarterly Review of Distance Education

Sumeracki, M. (2018), *Six Strategies for Effective Learning: A Summary for Teachers*, Learning Scientist Project, available at <https://www.learningscientists.org/blog/2019/11/28-1>

Taylor, J. (2021), *Inclusive digital practice and digital wellbeing*, <https://www.jisc.ac.uk/guides/inclusive-digital-practice-and-digital-wellbeing>

Taylor, J. & Mote, K. (2021), *Getting started with accessibility and inclusion*, <https://www.jisc.ac.uk/guides/getting-started-with-accessibility-and-inclusion>

Universal Design for Learning, available at: <https://www.teacheracademy.eu/course/universal-design-for-learning/>

Weinstein, Y., & Sumeracki, M. A. (2019). *Understanding how we learn: A visual guide*. London, UK: David Fulton, Routledge.

(2019) 9 Presentation Styles of the Enneagram Model, <https://slidemodel.com/enneagram-model-presentation-styles/>

(2022), Why UDL is valuable, *Inclusive Education From Guide: Understand Universal Design for Learning*, available at: inclusive.tki.org.nz/guides/universal-design-for-learning/why-udl-is-valuable

Списък на дигиталните методи, предложени от CULPEER DIGITAL

- 1) Лични истории
- 2) Подкаст с поговорки
- 3) Асинхронни театрални дейности
- 4) Пеене на песен заедно
- 5) Онлайн курсове по готвене
- 6) Подкасти с приказки
- 7) Виртуална галерия
- 8) Виртуална стенопис
- 9) Работилница за умения
- 10) 30 въпроса, за да се влюбите в културата

Лични истории

КРАТКО ОПИСАНИЕ

Дигиталният метод „Лични истории“ е възможност за участващите групи да представят и да научат за домовете и ежедневието на другите. Учениците могат да представят всичко, което е важно за тях: впечатление от ежедневието им в града или селото, в което живеят, най-интересните сгради или забележителности, как стигат до училище, университет или читалище, какво обикновено правят в свободното си време и, ако е приложимо, могат да направят кратко представяне на това как репетираят със своята артистична група.

ОБРАЗОВАТЕЛНИ ЦЕЛИ

За постигане на по-добро разбиране на различните култури на участниците е много полезно да свържете взаимното опознаване с изображения и звуци. Често нито един или не всички участници получават възможност да пътуват до толкова далечни страни. Придобивайки впечатление за различния живот на определено място по света, учениците могат по-добре да разберат предизвикателствата и възможностите на представената група. Създаването на такова видео е креативен и забавен инструмент, но също така повишава самосъзнанието. Учениците могат да се запитат кое е най-важното в тяхната индивидуална жизнена ситуация.

БРОЙ НА УЧАСТНИЦИТЕ

2 или повече. Темите, които желаете да бъдат представени, могат да бъдат разделени на няколко групи.

ВЪЗРАСТ НА УЧАСТНИЦИТЕ

Например 15+

ВРЕМЕТРАЕНЕ

Няколко дни

ПРИЛОЖЕНИЯ

няма

ИНСТРУМЕНТИ

За продукцията: Видео камера или мобилен телефон, ако е възможно микрофон, софтуер за редактиране и лаптоп, компютър, мобилен телефон, интернет връзка.
За презентиране: Проектор, компютър/лаптоп /телефон, интернет връзка

СТЪПКИ

Стъпка 1 (60 минути): Учениците или артистите събират всичко, което искат да представят в своята домашна история. Възможно е групите да се разделят за заснемане на различни сценарии. Група А може да снима, за да създаде общо впечатление за града или селото, в които живеят. Група Б може да заснеме пътя си до училището, университета или читалището. Група С може да заснеме репетицията на артистичната група. Ролите за необходимите задачи включват оператор, човек, който отговаря за микрофона и разказвач, който е в кадър и представя околностите.

Стъпка 2 (30-60 минути): Всяка група накратко записва какво иска да покаже. Това улеснява заснемането, когато процедурата е планирана. Накратко информирайте цялата група, че видеоклиповете трябва да се заснемат в пейзажен режим, най-добре е да не се снима срещу слънцето и е най-добре да се осигури добро осветление и по-малко шумен фон, когато разказвачът говори. Също така решете дали разказвачът(ите) ще представят на своя роден език или на английски.

Стъпка 3 (15 минути): Обсъдете в групата кой може да организира необходимото оборудване: камера или мобилен телефон, микрофон, компютър или лаптоп или телефон с необходимия софтуер за редактиране. Ако има повече от една група, снимаща едновременно, е необходимо повече оборудване.

Стъпка 4 (1 час или повече): Сега е време да направите филма. Уверете се, че цялото необходимо оборудване е напълно заредено и следвайте сценария, доколкото е възможно.

Стъпка 5 (1 час или повече): Запазете всички материали на компютър или лаптоп (или телефон). Прегледайте внимателно материала и изберете сцените, които ви харесват най-много. В софтуер за редактиране свържете видеоклиповете от различните групи (А, В, С) и добавете интро и край, ако желаете. Транскрибирайте разказвача и, ако е записан на родния език, преведете на английски. Добавете субтитри към видеоклипа.

ИНФОРМАЦИОНЕН КЪТ

Този дигитален метод може да се приложи както към артистичните групи от Глобалния Юг, така и към учениците от Глобалния Север. Примерът за най-добра практика от Dreamcatchers от Индия (вижте източниците) е един от начините да го направите. Тази дейност може и трябва да бъде адаптирана към индивидуалните желания и нужди на учениците.

ИЗПОЛЗВАНЕ

Тази дейност се вписва във всички категории (а), (б) и (в).

(а) подготовка/дебрифинг; (б) развитие на връзката; (в) изучаване на тема

ИЗТОЧНИЦИ

Пример от Dreamcatchers от Индия:

<https://youtu.be/XVMMcCkoPok>

Друг пример от M.U.K.A. от Южна Африка:

<https://youtu.be/KgvGOLKDSBO>

Подкаст с поговорки

КРАТКО ОПИСАНИЕ

Тази дейност има за цел да намери прилики между народи от много отдалечени части на света, считани за разделени културно, езиково, както и по наследство и история. Тези прилики са представени под формата на пословици или поговорки, които са оцелели от векове и за които се предполага, че са оформили нашите култури и менталитета на нашите народи, както и са повлияли до голяма степен на нашето ежедневие.

ОБРАЗОВАТЕЛНИ ЦЕЛИ

Този метод има за цел да подобри межкултурното разбиране и глобалното мислене на участниците чрез представяне на информация, която от една страна говори много за културата на дадена нация или по-голяма географска област, а от друга страна е поразително близка до светогледите на народите от много далечни територии.

Целта на дейността е да демонстрира глобалната човешка памет и наследство, факта, че ние наистина сме взаимосвързана и взаимозависима система, обхващаща земното кълбо.

БРОЙ НА УЧАСТНИЦИТЕ

Подкастът може да се използва по преценка на фасилитатора с групи с всякаква големина, тъй като може да се използва индивидуално и след това да се анализира в по-голяма група.

ВЪЗРАСТ НА УЧАСТНИЦИТЕ

15+

ВРЕМЕТРАЕНЕ

20 минути – дейността може да бъде представена в началото на серия от семинарни сесии.

ПРИЛОЖЕНИЯ

Поговорки, включени в подкаста.

ИНСТРУМЕНТИ

Компютър или телефон за слушане на подкаста, стабилна интернет връзка, възможност за водене на бележки.

СТЪПКИ

Стъпка 1 Проведете дискусия с групата онлайн по темата за глобалното образование и глобалните връзки и зависимости.

Стъпка 2 Предложете на участниците възможността да слушат подкаст с поговорки, очертаващи приликите между африканските и европейските поговорки.

Стъпка 3 Проведете онлайн дискусия за подобни глобални модели с групи от двата континента. Помолете ги да обсъдят наследството и да навлязат по-дълбоко в наследството на предците си.

ИЗПОЛЗВАНЕ

Тази дейност може да се използва на етапи (б) и (в).

(б) развитие на връзката;

(в) изучаване на тема.

ИЗТОЧНИЦИ:

<https://www.youtube.com/watch?v=smSigsItPFM>

Приложение:

Брадвата забравя, но дървото помни.

Не отплавайте с нечия чужда звезда.

Не викайте куче с камшик в ръка.

След като носите собствената си вода, ще запомните всяка капка.

Знанието е градина. Ако не се култивира, не може да се прибере.

Немска: Този/тази, който/която иска да жъне, трябва да сее.

Ревящият лъв не убива дивеч.

Неспокойните крака може да ви отведат в змийска яма.

Бързата кучка ражда слепи кученца.

Няма преки пътища до върха на палмово дърво.

Когато два слона се бият, тревата е тази, която страда.

Утрешният ден принадлежи на хората, които се подготвят за него днес.

Не съществува лекарство, което може да излекува омразата.

Всички маймуни не могат да висят на един и същи клон.

Този, който копае гроб за врага си, може да го копае и за себе си.

Дори лъвът се предпазва от мухи.

Колкото и дълга да е нощта, зората ще пукне.

Ако излекуваш крака на човек, не се изненадвай, ако ги използва, за да избяга.

Да опитваш и да се проваляш не е мързел.

Да видиш е различно от това да ти се каже.

Дървесината, вече докосната от огън, не е трудна за запалване.

Да довериш тайна на недостоеен човек е като да носиш зърно в торба с дупка в нея.

Едно слабо усилие няма да изпълни себе си.

Да водиш добра дискусия е като да имаш богатство.

Не си мислете, че няма крокодили само защото водата е спокойна.

Който отказва да се подчинява, не може да командва.

Една лъжа разваля хиляди истини.

Земята е кошер, всички влизаме през една врата.

Дъждът не пада само върху един покрив.

Колкото и далеч да тече един поток, той не забравя произхода си.

Ако смятате, че сте твърде малък, за да направите разлика, опитайте да прекарате нощта с комар.

Ако няма враг вътре, врагът отвън не може да навреди.

Окото никога не забравя това, което сърцето е видяло.

Никой човек не се ражда велик. Великите хора стават велики, когато другите спят.

Когато старец умре, заедно с него се изгаря библиотека.

Истината трябва да е в любовта и любовта в истината.

Когато се ожениш за маймуна заради нейното богатство, парите отиват, но маймуната остава.

Когато човек е влюбен, скалата става поляна.

Който те обича, те обича с мръсотията ти.

Ако пълната луна те обича, защо да се тревожиш за звездите?

Ако сте изпълнени с гордост, тогава нямате място за мъдрост.

Глупакът не може да развърже възела, завързан от мъдър човек.

Ако си затваряте очите за фактите, ще се научите на инциденти.

Само защото гущерът кима с глава, не означава, че е съгласен.

Мъдрият човек пълни главата си, преди да изпразни устата си.

Ако смятате, че образованието е скъпо, опитайте с невежеството.

Когато делата говорят, думите са безсмислени.

Българска: Съди по делата, а не по думите.

Мъдрият човек не пада два пъти от един и същи хълм.

Семейната връзка е като дърво, може да се огъне, но не може да се счупи.

Една малка къща ще побере сто приятели.

Ако искаш да вървиш бързо, върви сам. Ако искате да стигнете далече, вървете заедно.

Пръчките в сноп са нечупливи.

Шведска: Споделената радост е двойна радост; споделената мъка е половин мъка.

Идиш: Думите трябва да се претеглят, а не да се броят.

Зулу: Най-красивата смокиня може да съдържа червей.

Африканска: Необходимо е цяло село, за да отгледаш дете.

Камък, който не може да бъде повдигнат, трябва да бъде целунат. (арабска)

Не продавай слънцето, за да си купиш свещ (еврейска)

(Арабска) Направи добро и го хвърли в морето.

Асинхронни театрални дейности

КРАТКО ОПИСАНИЕ

Тази дейност стъпва върху различни театрални подходи. Единият е Театър на потиснатите, а другият – Verbatim театър.

Първата форма на театъра стъпва върху идеята за развиване на импулси за реакция и намеса срещу всички видове потисничество, насърчавани от театъра на потиснатите. Театърът на потиснатите отваря възможността за диалог, като превръща зрителите в зрители-актьори – способни да се намесят във всяка точка и да повлияят на развитието на пиесата. Тук една група (от страна А) може да направи сцени с местни проблеми, да ги сподели с други групи и да получи предложения за решения или промени, разгледани от различна гледна точка – разиграни като драма.

Втората форма на театър – verbatim – дава глас на онези, които не се чувстват уверени да говорят, и изважда наяве истории, които са по-трудни за споделяне. Verbatim може да включва дейности със записване на нечий истории и споделянето им с други хора, което им дава възможността да ги разкажат, сякаш са техни. Verbatim театърът е театър, създаден от думите на истински хора. Това е форма на документален театър, който произхожда от Обединеното кралство и успешно позволява на театралните творци да изследват различни събития и теми чрез думите на хора, които са участвали в тези събития и могат да споделят ценни подробности и проникателни коментари. Този тип театър възниква от желанието на театралното общество да извади наяве скрити съдебни дела или политически решения, засягащи големи групи в обществото. Verbatim е пряко свързан с технологичния напредък, а именно изобретяването на портативни устройства за запис на касети. В днешно време verbatim пиесите предоставят на вниманието на публиката реални, съществуващи ситуации, независимо дали са стари или съвременни.

ОБРАЗОВАТЕЛНИ ЦЕЛИ

Да подпомогне процеса на глобално образование, осведоменост, межкултурно разбиране и комуникация чрез асинхронни театрални дейности.

БРОЙ НА УЧАСТНИЦИТЕ

Театрални трупи от 5 до 10 участници от всяка страна.

ВЪЗРАСТ НА УЧАСТНИЦИТЕ

15+

ВРЕМЕТРАЕНЕ

Това е дългосрочна дейност, която изисква множество национални и международни срещи.

ПРИЛОЖЕНИЯ

Например, ако е необходимо – всякакви карти, допълнителни страници и разпечатки и др., озаглавени Приложение 1, Приложение 2...

ИНСТРУМЕНТИ

Достъп до Zoom, интернет, компютър или телефон за връзка по време на онлайн сесиите на живо, реклама на театралните дейности на сайтове (столове, шалове, хартия за бележки, шапки и др.), етапи, където резултатите от работата, извършена от групите в различните страни могат да бъдат заснети, умения за редактиране на видео и софтуер

СТЪПКИ

Стъпка по стъпка с **Театърът на потиснатите**:

Група 1 в страна А трябва да се подготви със случаи на потисничество или несправедливост (могат да бъдат обсъдени с длъжностни лица от местните власти или с училищни администрации, младежки клубове, органи за социални услуги, полиция и др.), които се считат за важни за разрешаване или подобряване. Група 1 обмисля такива проблеми и се обединява около 1 от тях. С помощта на местен театрален експерт или чрез онлайн Zoom срещи, групата обсъжда темата с театрален експерт и също така се запознава с документ за Театъра на потиснатите, разработен в рамките на проекта T.I.P. Театралният експерт ги подкрепя в процеса на създаване на 15-20 минутна театрална пиеса по темата, завършваща със състоянието на гравитацията, което младите хора се опитват да променят. Пиесата се играе, записва и споделя с младежи от други страни. Това може да отнеме няколко сесии.

Групи 2 и 3... в страни В, С ... гледат театралната пиеса на потиснатите, правят обсъждане по проблемната тема и променят сценария според начина, по който смятат, че е евентуално решен или подобрен. Промененият сценарий се разиграва, записва и след това се изпраща обратно на Група 1 за разглеждане.

Група 1 предоставя обратна връзка и благодарност на всички групи и споделя предложените решения с местната общност, вероятно дори организира местни събития с Театър на потиснатите. Целта не е да се намерят най-добрите решения, а да се задейства/вложи активизъм и също така да се осигури канал за разглеждане на мненията на млади хора от други страни и континенти.

Като част **от verbatim дейност**, монологите или диалозите по лични или социални въпроси могат да бъдат споделяни в писмена форма или като аудиозаписи с други младежи, които могат да върнат техни записи (аудио или видео), като запазят анонимността на авторите и се придържат към текста /съдържанието.

Младежи от групи 1 (държава А) и 2 (страна В) използват или свои собствени лични истории, или изследват (следвайки техниката на verbatim) истории на други хора и създават записани монолози или дискусии – обикновени аудио файлове. Тези файлове се обменят и обсъждат в групите и се създават и обменят нови аудио версии на историите. След това групите могат да

проведат разговор в Zoom за фасилитирана дискусия по темата за изключване, емпатия и т.н. Фасилитаторите на дискусията трябва да стъпят върху историите, представени в аудио файловете, и да включат допълнителни въпроси, които си струва да бъдат разгледани. Трябва да има минимум един фасилитатор на държава и онлайн семинарът трябва да бъде подготвен от екипа на фасилитаторите, за да обхване теми, които са ценни за всяка от участващите младежки групи.

Лични истории (могат да бъдат отново анонимни) могат да бъдат споделяни в писмена форма или като аудиозаписи и след това да бъдат преразказани от други млади актьори с позволена интерпретация и лична гледна точка – комбинация между вербатим и плейбек театър. Разликата между този подход и предишния е персонализирането на историята на някой друг и нейното притежаване. След размяната на „новите“ истории авторите на оригиналите трябва да бъдат помолени да споделят дали разпознават своята история в съответната модифицирана версия и как се свързват с реалността на другия човек.

ИНФО КЪТ

Пример за групови обекти - <https://youtu.be/6jZ2MV2TnBc>

Замръзани - <https://youtu.be/1EbCy08p4Ko> (стъпка по-нататък от „Завършване на изображението“ с действително разиграване на новата история)

Поздрави сякаш - <https://youtu.be/OJ1M3WEml8Q> (вариант на върви сякаш, тук актьорите се поздравяват, сякаш са стари приятели, хора, които не са се виждали отдавна, врагове и т.н.)

Форум театрални игри (включително колумбийската хипноза)- <https://youtu.be/yQyufs5HVts>

Добро видео ръководство за това как да направите форум театър - <https://youtu.be/ANtkDBd9UNI>

Verbatim упражнение 1: https://youtu.be/UN_ iyQxclJs

Verbatim упражнение 2: <https://youtu.be/wOhDkKuv2Jo>

Национален Театър (UK) - <https://www.nationaltheatre.org.uk/> & <https://www.youtube.com/channel/UCUDq1XzCY0NIOYVJvEMQjqw>

Извън общата театрална трупа - <https://www.outofjoint.co.uk>

Anas Mohamed El Sayyed El Desouqi, M.A. of English Drama, Faculty of Arts, Tanta University (2018). Verbatim Theatre: History and Techniques” [online] Available from https://www.researchgate.net/publication/337342441_Verbatim_Theatre_History_and_Techniques

ИЗПОЛЗВАНЕ

(в) изучаване на тема

ИЗТОЧНИЦИ

Документален и вербатим театър:

<https://www.york.ac.uk/arts-creative-technologies/research/tfti/current-projects/documentary/#:~:text=Verbatim%20theatre%20is%20a%20form,this%20testimony%20from%20recorded%20interviews>.

Театър на потиснатите:

<https://www.culturematters.org.uk/index.php/arts/theatre/item/2455-the-theatre-of-the-oppressed>

Пеене на песен заедно

КРАТКО ОПИСАНИЕ

Пеенето на песен заедно е дейност, която позволява на участниците да пеят една и съща песен поотделно, но да я представят като колективен резултат, в аудио и видео формати. Това е колаж от няколко човека, които пеят и свирят една и съща музика. Тук те имат възможност да изберат песен, да я изпеят и изсвирят, да представят своите музикални умения и инструментите, на които свирят. Освен това участниците могат да танцуват или да извършват всякаква физическа/изпълнителска дейност, свързана с музиката и песента.

Пеенето и споделянето на една и съща песен между участниците може да помогне за намирането на връзки между тях отвъд националните граници. Много често те знаят еднакви или подобни популярни мелодии.

ОБРАЗОВАТЕЛНИ ЦЕЛИ

Тази дейност цели изграждането на межкултурни разбирателства и връзки чрез намиране на прилики и връзки между хора и култури. Музиката е разбираем език, който всички знаем и споделяме. По-специално, популярната музика и добре познатите хитове могат да бъдат обща основа за участниците да активират този метод. Освен това е брилянтен начин за представяне и включване на културното многообразие, например чрез използване на традиционни инструменти. Освен това, тя може да поощрява и насърчава подобряването на езиковите умения.

БРОЙ НА УЧАСТНИЦИТЕ

5-30

ВЪЗРАСТ НА УЧАСТНИЦИТЕ

10+

ВРЕМЕТРАЕНЕ

Продължителността на видеоклипа обикновено е дължината на песента.

ДОПЪЛНЕНИЯ

Няма

ИНСТРУМЕНТИ

За заснемане на видео е необходима камера или мобилен телефон, а при възможност - и микрофон. За редактиране и качване на видеоклипа ви е необходим софтуер и лаптоп или мобилен телефон.

СТЪПКИ

Стъпка 1 (10 to 30 минути): Подготовка

Обсъдете с и между участниците каква песен знаят всички или могат да научат. Решете заедно и изберете една песен.

Стъпка 2 (15 минути): Подготовка

Когато песента е избрана, можете да опитате да намерите нейните акорди или ноти и евентуално връзка към оригиналната версия. Изпратете я на вашите участници, така че те да имат шанс да учат или упражняват и да имат една и съща отправна точка.

Стъпка 3 (20 минути): Реализация

Дайте на участниците задача и краен срок да се запишат как пеят и свирят песента или танцуват на нея. Участниците могат сами да решат какво обкръжение и среда искат да запишат. Уверете се, че всички разбират заданието, знаят песента и имат възможност за запис. Дайте съвети за снимане: при добро осветление (не срещу слънце) и в тиха среда.

Стъпка 4: Монтаж

Сега е време да съберете всички записани видеоклипове от вашите участници. Можете да създадете облачна папка, така че всеки да може да я качи, или да изберете и обясните други методи за събиране на кадрите (например участниците могат да ви ги изпратят чрез инструменти като WeTransfer).

Стъпка 5 (60 до 120 минути): Монтаж

След като съберете всички видеоклипове, е време да направите колаж от всичко и да го монтирате. Може би имате участник, който може да го направи или да ви помогне. От всяко изпратено и качено видео вземате фрагменти и ги събирате в една песен.

ИНФО КЪТ

Този метод е представен във видео формат, но разбира се може да бъде и само аудио.

В етапа на подготовка можете да инвестирате време и да организирате няколко срещи, за да научите конкретна песен. Участниците могат да изберат песен и да се учат един от друг.

ИЗПОЛЗВАНЕ

Тази дейност се прилага за (а) подготовка /разбор и (б) развитие на връзката.

ИЗТОЧНИЦИ

Видео, налично в платформата Culpeer Digital – песента „Don't worry, Be happy”

Онлайн уроци по готвене

КРАТКО ОПИСАНИЕ

Храната е голям компонент от културната идентичност на хората. Това е част от това кои са те и как се свързват с тяхната културна или етническа група, към която принадлежат. Особено за хора с мигрантски и бежански произход храната действа като начин да запазят културата си. Споделянето на националната кухня с хора от други страни допринася за споделянето на националната култура. Освен това межкултурното общуване чрез храната води до обогатяване на отношенията с други хора, отвъд националните граници.

ОБРАЗОВАТЕЛНИ ЦЕЛИ

Тази дейност има за цел межкултурна комуникация чрез културно споделяне. Традиционните рецепти са част от културното наследство на страната и могат да бъдат част от културната идентичност на дадено лице. Готвенето и споделянето им с хора от различни части на света е лесен начин да съберете хора от различни култури на една трапеза. Освен това може да насърчи езиковите умения на изучаващите втори или чужд език.

БРОЙ НА УЧАСТНИЦИТЕ

Броят на участниците може да варира, но обикновено максимумът е около 10-12 души, за да се избегнат технически проблеми.

ВЪЗРАСТ НА УЧАСТНИЦИТЕ

15+

ВРЕМЕТРАЕНЕ

Приблизително 90-120 минути. Продължителността зависи от избраните рецепти и избрания метод (синхронно-асинхронно готвене)

ПРИЛОЖЕНИЯ

Карта с рецепти със съставките и стъпките, които ще бъдат следвани.

ИНСТРУМЕНТИ

Достъп до Zoom, компютър, таблет или смартфон за свързване по време на готварски сесии на живо, програми за камера и видеозапис, принадлежности за готвене (като тигани, тенджери и т.н.) и достъп до кухня.

СТЪПКИ

Стъпка 1- Синхронно готвене

Стъпка 1 (10 минути) Подготовка

Преди онлайн класа по готвене е необходим подготвителен етап. Рецептът трябва да бъде подбрана разумно, за да бъде изпълнима и лесна за приготвяне. Имейл с картата с рецепти, съставките и стъпките трябва да бъде изпратен предварително, така че участниците да бъдат подготвени за онлайн срещата. Освен това трябва да бъде изпратен линк на срещата в Zoom и домакините на виртуалното събитие да се представят.

Стъпка 2 (10 минути) Изпълнение

В началото на Zoom срещата домакините трябва да споделят малко подробности за ястието, което ще приготвят. Например по какъв повод го приготвят, какъв е произходът му, какво означава това конкретно ястие за тях и т.н.

Стъпка 3 (60 минути)

Време за готвене. Под ръководството на водещите, които споделят стъпките и съвети за рецептата, всички участници готвят едновременно и заедно. Докато чакат ястието да бъде пригответо, те могат да използват възможността за по-нататъшна комуникация и межкултурен обмен.

Стъпка 4 (30 минути)- по желание

Всички участници могат виртуално да хапнат заедно под звуците на традиционна музика от различни страни. Тази стъпка, макар и незадължителна, е чудесна възможност, която завършва дейността, насърчавайки социалната част от храната и готвенето.

Опция 2- Асинхронно готвене

Стъпка 1 (време за приготвяне-60мин)

В този етап участниците от национална група обсъждат и избират традиционна и представителна рецепта от своята страна. Те купуват съставките и избират място, където могат да готвят. Освен това те споделят роли: готвач(и), режисьор, продуцент на видеоклипа, монтажист и др.

Стъпка 2 (време за заснемане - 60 минути или повече, докато всичко бъде направено както трябва)

В този етап участниците заснемат процедурата по готвене по избраната рецепта. Те трябва да създадат въведение (вижте опция 1, стъпка 1), след което изрично да представят необходимите съставки и стъпките, които трябва да бъдат следвани.

Стъпка 3 качване на видеото)

Видеото трябва да бъде монтирано и качено в канал в YouTube, който може да бъде създаден за нуждите на програмата. По този начин може да се създаде база данни с рецепти, тъй като участници от други групи ще допринесат за съдържанието на канала.

ИНФО КЪТ

Преподавателите и фасилитаторите трябва да имат предвид културните различия при избора на храна и да представят алтернативи, за да бъде храната приобщаваща. Например избягване на свинско месо, непоносимост към лактоза, вегетариански или веган варианти на рецептата.

ИЗПОЛЗВАНЕ

Тази дейност може да се използва на етапи (б) и (в)

(б) развитие на връзката;

(в) изучаване на тема

ИЗТОЧНИЦИ

<https://www.youtube.com/watch?v=oLJ9a0SBeg>

Подкасти с приказки

КРАТКО ОПИСАНИЕ

Приказките имат голямо значение за всяка страна в глобален мащаб. Те са част от културното наследство на всяка страна и в много случаи са световно разпространени и добре известни истории, които родителите разказват на децата си. Освен класическите приказки, има и народни приказки, които се споделят, за да забавляват, образоват и защитават културата във всяко общество. Тези приказки могат да се използват като добри инструменти за разбиране и увеличаване на обмена между различни култури. Освен това подкастът е колекция или поредица от дигитални аудио файлове, които са достъпни за изтегляне или слушане през интернет. Всеки отделен аудиозапис е известен като подкаст епизод. Подкастите обикновено се хостват от лице или лица, които водят разговор, споделят истории или съобщават новини. Образователната употреба на подкасти нараства, тъй като те са чудесен ресурс от образователни материали, които могат да се използват на всяко образователно ниво и контекст.

ОБРАЗОВАТЕЛНИ ЦЕЛИ

Дейността е насочена към създаване на подкасти от участниците в национални групи от ученици. Съдържанието ще бъде представително за уникалността на страната на произход. Приказките ще бъдат записани на майчиния език на всяка група и ще бъдат преведени на прост английски, което ще позволи на учениците от други страни да разберат съдържанието. По този начин ще бъде създадена многоезична и мултикултурна база данни, насърчаваща културния обмен и разбирателство между хора от различни части на света, тъй като приказките са част от глобалната култура. Освен това дейността насърчава използването на въображението на обучаемите, което им позволява да си представят историята, активното слушане подобрява вниманието, приспособява всички стилове на учене и насърчава изучаването на езици.

БРОЙ УЧАСТНИЦИ

Няма ограничение за броя на хората, които могат да участват в тази дейност.

ВЪЗРАСТ НА УЧАСТНИЦИТЕ

15+

ВРЕМЕТРАЕНЕ

Тази дейност може да бъде изпълнена през учебната година.

ПРИЛОЖЕНИЯ

-

ИНСТРУМЕНТИ

Надеждна програма за запис, достъп до интернет за качване на подкаста на платформа (Spotify, Google Podcasts, YouTube и др.), смартфон или лаптоп за запис и микрофон.

СТЪПКИ

Стъпка 1 Подготовка

Учениците правят проучване, за да намерят приказка или фолклор, представител на културата на тяхната страна. Те могат също така да избират истории и след това да решат кои да запишат.

Стъпка 2 Изпълнение

Използвайки един от предложените инструменти, те ще запишат приказката на своя роден език.

Step 3 Изпълнение

С помощта на техния инструктор/учител те ще преведат приказката на опростен английски, така че съдържанието да е достъпно за всички. (Тази стъпка може да е възможна под формата на автоматични субтитри, ако се използва YouTube)

Стъпка 4 Изпълнение

Създава се канал, включващ приказките от всички групи.

ИНФО КЪТ

Учителят или преподавателят може да подкани учениците си към по-нататъшна дискусия след слушането на подкаста. Подобни въпроси са полезни, за да ги улеснят да изразят себе си и да свържат това, което са възприели, със собствените си културни препратки. Например, учителите могат да попитат:

Какви чувства са внушили тези приказки?

Имате ли подобни приказки във вашата страна?

Какви гледни точки на света в тези приказки бяха нови за вас?

ИЗПОЛЗВАНЕ

Тази дейност се отнася за (б) и (в)

(б) развитие на връзката; (в) изучаване на тема

ИЗТОЧНИЦИ

<https://auphonic.com/>

<https://www.apple.com/mac/garageband/>

<https://www.audacityteam.org/>

<https://www.nch.com.au/wavepad/index.html>

Виртуална галерия

КРАТКО ОПИСАНИЕ

Виртуалната галерия не е просто уебсайт, който включва изображения на творческа работа, а интерактивно изживяване, което може да приеме много форми. Една виртуална галерия получава стойност, когато има публика. Публиката интерпретира експонатите и се стреми да ги осмисли.

ОБРАЗОВАТЕЛНИ ЦЕЛИ

Тази дейност цели развитието на умения за дигитална грамотност, предоставящи възможности за културен обмен и сътрудничество едновременно. Освен това се насърчават креативността, изследователските и презентационните умения на участниците, както и способността им да разсъждават върху съдържанието.

БРОЙ НА УЧАСТНИЦИТЕ

Няма ограничение в броя на участниците в дейност, която се върти около създаването на виртуална галерия. Препоръчително е да поканите обучаемите да работят в групи.

ВЪЗРАСТ НА УЧАСТНИЦИТЕ

Възрастта зависи от дигиталните инструменти, които ще бъдат избрани за създаване на виртуална галерия. По принцип виртуална галерия може да бъде създадена от учащи над 15 години. Прегледът на галерията може да бъде направен и от учащи от всички възрасти.

ВРЕМЕТРАЕНЕ

Смята се, че малка виртуална галерия може да се направи за 2-3 часа. Времето обаче може да варира в зависимост от инструмента, който ще бъде избран, и визуалното съдържание, което ще бъде събрано.

ПРИЛОЖЕНИЯ

ИНСТРУМЕНТИ

По-долу можете да видите списък с инструменти за създаване на виртуална/дигитална галерия. Изборът на инструмента силно влияе върху крайното изживяване, което може да бъде 2D или 3D. Всички инструменти, споменати по-долу, са безплатни. Безплатната версия на CoSpaces обаче разполага само с основните функции.

	2D или 3D преживяване
Google слайдове	2D
Програмни среди (например Scratch)	2D
Genially	2D
Wakelet	2D
Padlet	2D
CoSpaces	3D
ArtSteps	3D

СТЪПКИ

Стъпка 1: Участниците в групи от по 3-4 избират темата на виртуалната галерия. Темата трябва да попада в тяхната сфера на интерес. Преподавателят може да подкрепи този етап с идеи и насоки. Примери за теми: бедност, изменение на климата, артистични движения, произведения на изкуството (фотография, живопис и други)

Стъпка 2: Участниците събират своето визуално съдържание (изображения, медии) и създават поддържащ мултимодален текст (т.е. комбинация от заглавия, субтитри, обяснителен текст). Колекцията може да се основава на изображения, които са достъпни онлайн, или на техен собствен материал. Съдържанието трябва да се постави в обща онлайн папка (Google диск, Dropbox или съответна) или да се съхранява локално (което работи по-добре за групата). Моля, имайте предвид, че ако съдържанието се съхранява онлайн, преподавателят може да го прегледа по всяко време, като предостави обратна връзка, ако е необходимо.

Стъпка 3: Групите правят доста абстрактен и схематичен план на изложбата на хартия.

Стъпка 4: Съвместно с преподавателя се избира инструментът за създаване на виртуалната галерия. Групите започват да качват своето съдържание и да го организират онлайн. По желание могат да направят скица на оформлението на галерията, за да планират подреждането на експонатите

Стъпка 5: Виртуалната галерия се споделя и другите групи са поканени да я разглеждат.

Стъпка 6: Дебрифинг: провежда се дискусия въз основа на онлайн опита, който групите са имали. Като алтернатива коментарите и реакциите се събират чрез онлайн формуляр. Чрез тази стъпка преподавателят и създателите на галерията ще проучат степента, в която посланията са били предадени чрез виртуалните галерии. Бъдещи стъпки и популяризиране на галериите могат да бъдат обсъдени между групите.

ИНФО КЪТ

Допълнителна или основна информация, необходима на учителя, провеждащ тези семинари

Важно е да се въведе методът, който гарантира, че участниците са разбрали какво е виртуална галерия.

Обучителят трябва да покани обучаемите да обмислят предварително своята тема и как ще бъде разказана. Важна стъпка в събирането на материала, който ще бъде изложен в галерията. Той трябва да представя стиловете на участниците и да предава добре посланието на галерията. Полезно е да насочите обучаемите към съставяне на доста абстрактен и схематичен план на изложбата на хартия.

Преподавателят трябва да насърчи участниците внимателно да избират заглавия, субтитри, медии и/или текстове. Също толкова важно е да помогне на участниците по време на фазата на адаптиране в избрания инструмент. В този ред може да е полезно да предостави демонстрации или примери.

И накрая, когато виртуалното съдържание е завършено и галерията е готова, учителят трябва да активира процеса на споделяне, насърчавайки обучаемите да посещават галерията на другите. Този етап може да бъде последван от онлайн дискусия или събиране на преживяванията на посетителите.

ИЗПОЛЗВАНЕ

(а) подготовка/дебрифинг; (б) развитие на връзката; (в) изучаване на тема

ИЗТОЧНИЦИ

<https://www.google.com/slides/about/>

<https://scratch.mit.edu/>

https://genial.ly/?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=europa_ingles&https://www.genial.ly/en?utm_source=google&utm_medium=ads&utm_campaign=polandcupon&gclid=CjwKCAiAmuKbBhA2EiwAxQnt72yIfWrMxdXiZfk0jPXXK2JWlfxI7Eo1kexHCVKc_FcoXcqS2GWsQBoCCKQQA_vD_BwE

<https://learn.wakelet.com/>

<https://el.padlet.com>

<https://cospaces.io/edu/>

<https://www.artsteps.com/>

Виртуален стенопис

КРАТКО ОПИСАНИЕ

Проектът за стенописи е красив вариант за споделяне на идеи в рамките на общността, да направи изкуството за социална трансформация видимо и за укрепване на местните връзки. Изкуството е универсален език, който не познава граници. Можете също така да създадете „виртуално“ стенопис с помощта на художника, свързан онлайн и способен да дава инструкции на групата участници от другата страна как да рисуват, въз основа на проектираното черно-бяло изображение на стената, подобно на картини тип „рисуване по номера“, но този път в по-голям мащаб и с множество художници, които едновременно и заедно създават шедьовъра.

ОБРАЗОВАТЕЛНИ ЦЕЛИ

Стенописът може да се характеризира като общностно изкуство, което свързва хора, които иначе не биха се занимавали с изкуство. Това е процес, който осигурява елемент на изграждане на екип и надхвърля думите, изкуството ни говори по различни начини и ни свързва на различни нива отвъд разума. Свързвайки го с тема, стенописът може да осигури вдъхновение и мотивация за дискусия, оставяйки устойчив резултат от действията на общността за години напред. Общата работа и споделянето и търсенето на общи цели за глобални проблеми изграждат самочувствие и засилват чувството за принадлежност чрез формиране на част от нещо важно, като по този начин също носят нови нива на вдъхновяване на участниците.

БРОЙ НА УЧАСТНИЦИТЕ

10-15

ВЪЗРАСТ НА УЧАСТНИЦИТЕ

8 - 99

ВРЕМЕТРАЕНЕ

Най-малко 4 часа или повече

ПРИЛОЖЕНИЯ

Черно-бяло изображение, избрано от художника за прожектиране върху стена

ИНСТРУМЕНТИ

Проектор, устойчиви цветове, четки за рисуване, кофи, защитно тиксо, защитни картони за пода, гащеризони, маски, ръкавици, компютър със Zoom

STEPSСтъпка 1 Подготвителна фаза

Концепция: Създайте своя собствена концепция и следвайте тези въпроси:

Какво искам да покажа със стенопис?

Към кого искам да се обърна като основна целева група?

Кой художник би могъл да предаде съвместно групово послание/цел?

Художникът на стенописи:

Има ли опит в международни проекти? Има ли той/тя опит в стенописите?

Дали той/тя също е професионалист в образователно/педагогическо отношение и/или има опит в работата с теми от SDG или поне се интересува/свързан с такива теми?

Желае ли да си сътрудничи в екип и с група участници, следвайки неговите или нейните инструкции?

Той/тя говори ли език, който може да бъде лесен за превод?

Пространство и квартал:

Къде може да се направи стенописа?

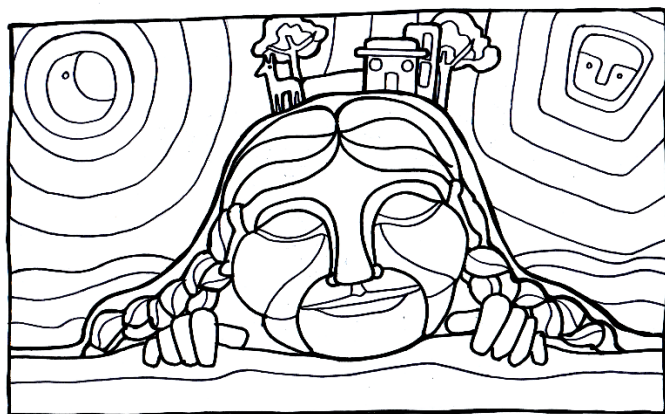
Проверете наличността на избраната стена. Стената лесно достъпна ли е (като се имат предвид участниците)?

Стената има ли повърхност за рисуване?

Стъпка 2 Фаза на планиране

Съдържание и материал:

Свържете се с художника и обяснете концептуалната идея. Предварително помолете художника за скица. За прожекционното изображение поискайте черно-бяло изображение от художника, като се фокусирате само върху основните илюстрационни линии (в черно) в изображението, напр. като това по-долу. За да направи процеса възможно най-лесен, художникът може също така да включи номера на цветовете в белите полета на своята илюстрация (имитирайки инструкциите за рисуване по числа).



Изображение: Pachamata (художник TinTin)

Обсъдете с художника пространството, стената за стенописа (обсъдете и темите на съпътстващия семинар с участниците). Помислете за материалите, които ще използвате, както и за връзката, необходима за Zoom сесията. Моля, уважавайте околната среда, ние препоръчваме цветовете „Eco Paint“, които са екологични и нетоксични. Помислете за необходимите допълнителни материали за семинара (бои, четки, хартия, ножници, маркери, лепило, защитни гашеризони, маски).

Ще ви трябва и електричество в стаята, за да може проекторът да прожектира избраното черно-бяло изображение върху избраната от вас стена. Освен това ще ви трябва друг компютър, за да можете да се свържете чрез Zoom с изпълнителя.

Стъпка 3 Продукционна фаза

Логистика и производство:

Вземете всички необходими материали предварително (цветовете може да са изчерпани, трябва да ги поръчате). Ако е необходимо, изберете преводача, за да можете да превеждате в Zoom сесията. Ако рисувате през зимата, стенописът се нуждае от повече време, за да изсъхне, може да имате нужда от допълнителна светлина, тъй като се стъмва рано // не трябва да рисувате при температура под 10° или повече от 30° C в стаята.

Свържете се с художника чрез Zoom и го/я представете на участниците. Говорете за изображението и защо е избрано, символиката зад него. Прожектирайте черно-бялото изображение върху стената. След това художникът ръководи съвместното създаване на стенописа, с инструкции коя конкретна боя къде отива в изображението на стената. По време на процеса на рисуване можете също да използвате по-подробно темата на изображението за общата дискусия/семинара. Приложеното изображение, например, беше използвано за обсъждане на Пачамама – вратата в Майката Земя на коренното население на Южна Америка и връзката им с природата.

PR и (потенциално) публично събитие за откриване на стенописа:

Не пропускайте да направите снимки преди, по време и на финала на процеса на стенопис, получите права за снимки и защита на данните, ако е необходимо. Публикувайте редовно в социалните медии // поканете пресата и медиите навреме за откриването // организирате интервюта с художника или участващата група.

Откриване на стенописа (подреждане на мястото - столове, маси, платно / театрална сцена - ако е предвидено и представление, храна за участниците, озвучаване, електричество).

Помислете за документация, посочване на спонсори и финансиращи партньори, партньори за сътрудничество.

ИНФО КЪТ

През последните два века стенописите представляват форма на изкуство, използвана едновременно като средство за комуникация за изразяване на политическа карикатура и социална сатира, както например в сардинско село Оргосола, както и като образователен инструмент и инструмент за повишаване на осведомеността и овластяване на общности. Политическите стенописи в Северна Ирландия се превърнаха в символи на страната, изобразяващи миналото и настоящето политическо и религиозно разделение на региона. Белфаст и Дери съдържат може би най-известните политически стенописи в Европа. Смята се, че почти 2000 стенописа са документирани от 70-те години на миналия век само в Белфаст и Дери. Така наречената Стена на уважението в Чикаго от другата страна на Атлантическия океан, обществен арт проект се създаваше по времето на Движението за граждански права в САЩ.

Чрез такива стенописи общности, често от потиснати народи, си сътрудничат и се овластяват да разказват идентичности и истории, правейки политическите си борби видими и конкретни. Стенописите като такива често са били радикална сила на освобождението, например тези на Берлинската стена, понякога наричани „най-дългото платно в света“; докато от страната на Източен Берлин рисуването не беше разрешено, художниците рисуваха от западната страна на стената от 80-те години до падането на стената през 1989 г. Или на стената на апартейда на Западния бряг, където палестинците създадоха мощна колекция от протестни стенописи, изразяващи тяхното противопоставяне на съществуването на стената и тяхната борба за свобода и достойнство. Като инструменти за деколонизация, стенописите често използват изкуството, за да предадат местното знание и мъдрост, както и усилията за еманципация и повишаване на осведомеността на първоначалните граждани на региона, какъвто е случаят с така нареченото местно движение за стенописи Chicana/o в Калифорния.

ИЗПОЛЗВАНЕ

(а) подготовка/дебрифинг; (б) развитие на връзката; (в) изучаване на тема

ИЗТОЧНИЦИ

Krohn T., Setinc Vernik, M. & Vogelgsang A., Colours of global voices. 2021. CULPEER4CHANGE European Union, available at: <https://culpeer-for-change.eu/en/article/146/publication-colors-global-voices>

Работилница за умения

КРАТКО ОПИСАНИЕ

Семинарът за умения е дейност за преподаване на определено умение във видео формат. Разбира се, може да се приложи и към онлайн или присъствен обмен. Тук учениците имат възможност да споделят специално умение като свирене на барабани или друг инструмент, танци, театър, акробати, рисуване, шиене, но също и дигитални умения като създаване на PowerPoint презентация, редактиране на видеоклипове или снимки и т.н., което може да бъде много интересно.

ОБРАЗОВАТЕЛНИ ЦЕЛИ

Споделянето на умение, което човек е усвоил, има много положителни аспекти: подобрява самосъзнанието, помага за по-доброто разбиране на собствения занаят, като го учи как да го преподава на другите. И в крайна сметка да помогнеш на другите да учат и разберат нещо ново е приятно изживяване. Освен това преподаването между учениците е във фокуса на взаимното обучение и независимо дали е артистично или различен вид умение, то помага за задълбочаване на връзката между учениците.

БРОЙ УЧАСТНИЦИ

2 или повече (в зависимост от уменията) за създаване на видеото; произволен брой участници, които искат да научат уменията във видеото.

ВЪЗРАСТ НА УЧАСТНИЦИТЕ

10+

ВРЕМЕТРАЕНЕ

В зависимост от уменията, видеоклиповете трябва да са с дължина от около 5 до 15 минути

ПРИЛОЖЕНИЯ

Няма

ИНСТРУМЕНТИ

Проектор за гледане на видео, необходимо оборудване за конкретното умение

За създаването на видеоклипа са необходими камера или мобилен телефон, микрофон, ако е възможно, софтуер за редактиране и лаптоп или мобилен телефон за редактиране и качване на видеото.

СТЪПКИ

Стъпка 1 (15 до 30 минути): Направете списък с умения, които учениците могат да предоставят. След това групата може да бъде разделена на по-малки групи от около 2 до 4 ученика, които ще работят върху едно видео с умения.

Стъпка 2 (30 минути): Сега групите правят сценарий на видеоклипа, който планират да запишат. Кой ще сподели своите умения? Кой ще снима? Кой ще отговаря за записа на звука с микрофон? Ако, например, се преподава барабанен мотив на джембе, изпълнителят може да обясни откъде произлиза този инструмент и музиката, изсвирена с него, как да държите джембето и разбира се как да научите някои лесни мотиви в нормална, и също така ниска скорост.

Стъпка 3 (15 минути): В цялата група съберете оборудване, необходимо за семинарите за различни умения и помолете учениците кой може да организира необходимите инструменти.

Стъпка 4 (20 до 60 минути): Сега е време за заснемане. Уверете се, че снимате в пейзажен режим, с добро осветление (не срещу слънцето) и в тиха среда.

Стъпка 5 (20 до 30 минути): След заснемането и записването е време за монтиране на видеото: Ако е необходимо, учениците избират сцените, които желаят да бъдат във видеото, правят леко изрязване и свързват изображението с аудио от микрофона. Много софтуери за редактиране предлагат автоматично редактиране за подобряване на цвета и общото качество на видеото.

ИНФО КЪТ

Този метод е представен във видео формат, но разбира се може да се прехвърли в онлайн дейност или присъствена дейност. За онлайн използване се уверете, че сте предоставили необходимите инструменти като компютър / лаптоп, Zoom, стабилна интернет връзка и, ако е възможно, звукова система за по-високо качество на звука.

Когато използват семинара за умения, за да научат ново умение, учениците могат да запишат въпроси, които могат да възникнат и които могат да бъдат обсъдени по-късно при възможна онлайн или присъствена размяна.

ИЗПОЛЗВАНЕ

Семинарът за умения подготвя идеално (а) за предстоящо присъствие или онлайн събитие и позволява на учениците да научат по дадена тема (б).

(а) подготовка / разбор; (б) развитие на връзката; (в) изучаване на тема

ИЗТОЧНИЦИ

Джембе семинар с М.У.К.А. от Южна Африка:

<https://youtu.be/7UGmCYbASac>

Танцова работилница с М.У.К.А. от Южна Африка:

<https://youtu.be/UTv8XuukzQ8>

Жонглиране с КСС от Танзания:

https://youtu.be/z9ee89t_aQ

Afrobeat танци с КСС от Танзания:

<https://youtu.be/yjqRt75WlxA>

30 въпроса, за да се влюбите в една култура

КРАТКО ОПИСАНИЕ

Тази дейност може да бъде организирана като част от поредица от разговори в Zoom, включително артистични семинари, например. Първоначално участниците могат да бъдат представени с 30 въпроса и да бъдат помолени да се подготвят за тях. След това, по време на разговор в Zoom, участниците могат да бъдат разделени в отделни стаи по двойки – всяка двойка включва един представител от държава А и един представител от държава В.

На някои от въпросите може да се отговори едва след като участниците се видят. Дайте на двойките поне един час, за да прочетат и отговорят на всички въпроси.

Помолете участниците да си водят бележки за изключително интересни (за тях) отговори, които по-късно могат да бъдат използвани като основа за допълнителни дискусии и създаване на културни дейности сред двойките или в по-големи групи.

ОБРАЗОВАТЕЛНИ ЦЕЛИ

Този метод има за цел да подобри взаимното межкултурно разбирателство чрез обмен на информация на ниво връстници, в рамките на малки групи с участници от различни страни (и, ако е възможно, континенти). Въпросите, включени в списъка, са въпроси за „разкриване на културата“, но са и много лични, които доближават тази нова култура още повече до тези, които я опознават, тъй като те се сприятеляват с някой от споменатата култура. Както се казва „не можеш да мразиш някой, чиято история знаеш“.

БРОЙ НА УЧАСТНИЦИТЕ

До 10 участници от всяка участваща държава. Участват две държави.

ВЪЗРАСТ НА УЧАСТНИЦИТЕ

15+

ВРЕМЕТРАЕНЕ

180 минути разделени на 3 сесии.

ПРИЛОЖЕНИЯ

30-те въпроса и бележник или файл за отговори.

ИНСТРУМЕНТИ

Компютър или телефон за достъп до Zoom разговор, стабилна интернет връзка, въпроси на хартия или във файл, възможност за водене на бележки.

СТЪПКИ

Стъпка 1 (60 минути сесия) Подготовка – среща с националните групи. Предоставяне на 30-те въпроса на младежите от двете страни и отпускане на време да организират и запишат отговорите на онези въпроси, на които може да се отговори, или да се подготвят за тези въпроси, които изискват някакво едновременно действие по време на обаяждането в Zoom на живо, което следва.

Стъпка 2 (70 минути сесия) – Изпълнение – организирате Zoom разговора, започнете с няколко встъпителни думи за целта на събирането. Планирайте стаите предварително и оставете младите хора да се потопят в разговорите си.

Стъпка 3 (50 мин. сесия) – Среща с националните групи и разбор преди да продължите със следващите етапи на който и да е сценарий на семинара, който партньорите обмислят. Дейността с 30 въпроса може да бъде особено полезна, ако се очаква международни двойки да разработят някакъв продукт или проидукция заедно, защото това ще създаде силни екипи.

Предложения с идеи за общи културни дейности с другия екип, базирани на Q/A сесиите в двойки, където могат да се появят силни страни и споделени интереси/таланти.

ИНФО КЪТ

Тази дейност се основава на използването на така наречените 36 въпроса за влюбване, за които се твърди, че довеждат хората до състояние на много близко разбиране и оценяване, което може да създаде условия за увлечение и доста информирана връзка. Предлага се модифицирана версия на тези въпроси, за да се помогне на младежи от много далечни култури (поне според стереотипното разбиране) да се опознаят и да разберат колко прилики всъщност съществуват между хората в световен мащаб.

Наборът от въпроси може да бъде допълнително модифициран според нуждите на фасилитатора и конкретните семинари, които той/тя планира.

ИЗПОЛЗВАНЕ

Тази дейност може да се използва на етапи (б) и (в).

(б) развитие на връзката;

(в) изучаване на тема.

ИЗТОЧНИЦИ

<http://36questionsinlove.com/>

ПРИЛОЖЕНИЕ:

Модифицирани 30 въпроса, за да се влюбите в една култура

1. Като се има предвид изборът на всеки в света, кого бихте искали като гост на вечеря? Моля, обяснете защо (кой е този човек и с какво е важен за вас)?
2. Бихте ли искали да сте известни? С какво бихте искали да сте известни?
3. Как започвате телефонен разговор? Репетирате ли някога това, което ще кажете? Защо го правите/не правите?
4. Какво би представлявал "перфектен" ден за вас?
5. Какво последно изпяхте на себе си или на някой друг? Изпейте го на партньора си.
6. Ако успеете да доживеете до 90-годишна възраст и да останете в състояние да извършвате една наистина специфична дейност (освен тези, свързани с ежедневието), каква би била тя? Защо?

7. Назовете три неща, в които вие и вашият партньор изглежда, че имате общо.
8. Назовете три разлики.
9. За какво в живота си се чувствате най-благодарни?
10. Ако можехте да промените нещо относно начина, по който сте отгледан/а, какво би било то? Защо?
11. Отделете четири минути и разкажете на партньора си за хората и преживяванията, които са ви оформили като човека, който сте днес.
12. Ако можехте да се събудите утре, придобили едно ново качество или способност, какво би било то?
13. Ако една кристална топка можеше да ви каже истината за вас самите, живота ви, бъдещето или нещо друго, какво бихте искали да знаете?
14. Има ли нещо, което сте мечтали да направите от дълго време? Защо не сте го направили?
15. Кое е най-голямото постижение в живота ви?
16. Какво цените най-много в едно приятелство?
17. Кой е най-ценният ви спомен?
18. За какво съжалявате?
19. Ако можехте да избирате между връщане назад или напред във времето, кое бихте избрали и защо?
20. Какво означава приятелството за вас?
21. Как избирате приятелите си? Или те избират вас?
22. Как бихте описали семейната си динамика – роли, рутина, с кого сте най-близки?
23. Ако възнамерявате да станете близък приятел с партньора си, моля, споделете какво би било важно за него или нея да знае.
24. Какво бихте искали вашият партньор да знае за вашата страна на произход?
25. Кое ви определя като роден в?
26. Кажете на партньора си нещо, което вече харесвате в него.
27. Какво се смята за табу във вашата страна на произход?
28. Ако ви бъде даден само един шанс да кажете нещо на някого, какво би било това?

29. Споделете личен проблем и поискайте съвет от партньора си как той или тя може да се справи с него. Освен това помолете партньора си да ви отрази как се чувствате по отношение на проблема, който сте избрали.

30. Алтернативно споделяйте нещо, което смятате за положителна характеристика на партньора си. Споделете общо пет характеристики.

CULPEER digital-Cultural Peer-Learning goes Online-Digital Learning in Global Adult and Youth Education by Art and Creativity©2022-2024 by Andrea Anzanello, Teresa Krohn, Carlo Tiedge, Eva Karakatsani, Ivana Tsvetkova, Iwona Frydryszak, Manca Šetinc Vernik, Michal Patyna, Rene Alimisi, Zornitsa Staneva is licensed under CC BY-SA 4.0. To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Финансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA). За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито EACEA.



Co-funded by
the European Union

